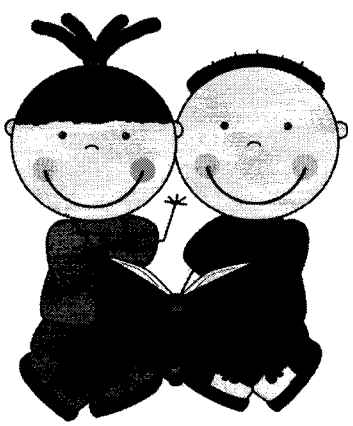
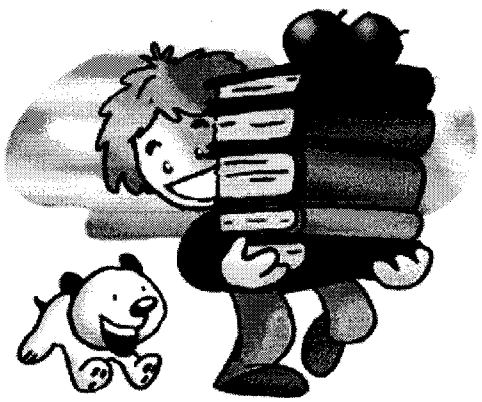
baptista
nevelés-oktatás

TISZAROFFI BAPTISTA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

PEDAGÓGIAI
programja

2015

baptista
szeretetszolgálat

TISZAROFFI BAPTISTA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készült: 2015 augusztusában a 2013-as pedagógiai program átdolgozásával.
A Pedagógiai Program hatályba lépésének ideje: 2015. szeptember 1.

Fenntartói jóváhagyás dátuma	
Az elfogadás dátuma	
Hatálybalépés időpontja	2015. szeptember 1.
A program időbeli hatálya, érvényessége	újabb módosításig

Tartalom

PREAMBULUM 6
Küldetésnyilatkozat 7
Az intézmény bemutatása 8

I. AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA 10

1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 10
- pedagógiai alapelvek 10
- általános célok - óvoda 12
- feladatok-óvoda 13
- általános célok-iskola 15
- feladatok-iskola 15
- eszközök, eljárások 16

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 17
3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 18
3.1 Célok, feladatok 20
3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása 21
4. A közösségfejlesztéssel , együttműködéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 21
5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai 25
- *a pedagógusok alapvető feladatai* 25
- *az osztályfőnöki munka tervezése* 32
- *az osztályfőnöki órák témái* 34

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 35
6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 35
6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program 36
6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése 36
6.4 A sajátos nevelési igényű tanulók segítésének programja 37
6.4.1 Beszédfogyatékos tanulók fejlesztését segítő program 38
6.4.2 Enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztését segítő program 41
6.4.3 Pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók fejlesztő programja 41
6.4.4 Autizmus spektrumzavarban szenvedő tanulók fejl. programja 43

7. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása 53
8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység 53
9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje 54
10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel 55
11. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 57
12. A tanulók felvételének, átvételének helyi szabályai 59
12.1 A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai 59

II. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE 61
1. A választott kerettanterv megnevezése 61
2. A 2.-4. évfolyam tantárgyi rendszere és az óraszámok a 2013/2014-es tanévtől kimenő rendszerben 63
3. A 6.-8. évfolyam tantárgyi rendszere és az óraszámok a 2013/2014-es tanévtől kimenő rendszerben 64
3.1 Modulok felhasználása 65
4. A választott kerettanterv feletti óraszám 65
-nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a roma kultúra megismerése 66
5. Óraszámok és időkeret 70
5. 1 Tanórai és tanórán kívüli foglalkozások 71
6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei 71
7. A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 74
7.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 74
7.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 74
7.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 75
7.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása 75
8. Mindennapos testnevelés 75
9. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 78
10. A Támop 3.1.4 kompetencia alapú oktatás bevezetése 78
10.1 A kompetencia alapú oktatás fenntarthatósága 79
11. Projektoktatás 79
12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 82
12.1 A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei 83
13. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált iskolai nevelése és oktatását segítő, a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program 84
13.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált oktatásának irányelvei, céljai, feladatai 84
13.2 Rehabilitációs órakeret 86
13.3 A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai 87
13.4 A beszédfogyatékos, beszéd-és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai 88
13.5 Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai 88
13.6 Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének céljai és kiemelt feladatai 89
14. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái 90
14.1 Írásbeli feladatok értékelése 90
14.2 Szóbeli értékelés 91
14.3 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei 91
14.4 Az osztályozó vizsga tantárgyai 92
14.5 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása 92
15. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei 92
16. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek 93
16.1 Mit mérünk? 93
16.2 Általános vizsgálati szempontok 93
17. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei 93

17.1 Az iskola egészségnevelési elvei 93
17.2 Az iskola környezeti nevelési elvei 94
18. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei 94
18.1 A magatartás értékelésének elvei 94
18.2 A szorgalomjegyek megállapításának elvei 95
18.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei 96
18.4 Az iskolai jutalmazás formái 96
18.5 Az iskolai fegyelmezés formái 97
19. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek 97
20. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala 98

III. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA **99**
Bevezető
Alapelvek, értékek, célkitűzések - közös az iskolaival -12. oldalon található
1. Az óvodai élet megszervezésének elvei 100
- személyi feltételek 100
- tárgyi feltételek 101
- az óvodai élet megszervezése 102
- hetirend 102
- napirend 104
- Az óvoda kapcsolatai 106
2. Nevelési feladatok 109
2.1 Egészséges életmódra nevelés 109
2.2 Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció 111
2.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés- és nevelés megvalósítása 112
3. Az óvodai élet tevékenységi formái 113
3.1 Játék 113
3.2 Játékba ágyazott tanulási tevékenységek 115
3.2.1 Külső világ tevékeny megismerése 115
3.2.2 Matematikai ismeretszerzés 116
3.2.3 Mozgás 116
3.2.4 Ének, zene, énekes játék 118
3.2.5 Mese, vers 119
3.3 Rajzolás, mintázás, kézimunka 120
3.4 Munka jellegű tevékenységek 121
3.5 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 122
4. Az óvoda sajátos feladatai 124
4.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek 124
4.1.1 Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység 124
4.1.2 Kiemelten tehetséges gyermek 125
5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek 126
6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység 126
7. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái 128
8. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei 129
9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 129
10. A nevelőtestület által szükségesnek tartott elvek 130
11. Ünnepeik, ünnepélyek 131
Legitimációs záradékok **134**
Jegyzőkönyv **136**

PREAMBULUM

"...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt, tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig kegyességet, a kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet."
(Péter második levele, 1: 5-7)

A Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy elhivatása az oktatásban:

Az ősi bibliai igazság – *„A bölcs tanítás az élet forrása." (Pb.13:14.)* – ma is érvényes. A baptista iskola célja, hogy tanulói a lehető legjobb alapokat kapják egy boldog, kiteljesedett, sikeres jövőhöz.

A baptista iskola keresztény értékekre és gondolkodásra épül, így a Teremtő és a teremtmény tisztelete, a gyermekszeretet alapozza meg a színvonalas nevelési-oktatási munkát, és a tanulók személyiségének optimális fejlesztését.

Az Európában 450 éves, Magyarországon több mint 160 éves Baptista Egyházra a kezdetektől jellemző, hogy a társadalom felé nyitott, bibliai értékeket közvetítő, családközpontú közösség. Felnőtt-keresztséget gyakorló, több generációs gyülekezetekből álló protestáns felekezet, amely az egyén döntésére, szabad akaratának tiszteletben tartására épít. A Magyarországi Baptista Egyház több mint száz éve működtet egyházi oktatási intézményt és a rendszerváltás óta tart fenn általános iskolát, óvodát és alapfokú művészeti iskolát.

Keresztyén szellemű nevelésünk feladata, hogy a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése által gyermekeink önálló, felelősségteljes cselekvésre, őszinteségre, szabadságra törekvő, saját magukra a mértékletesség, másokra a türelem keresztyéni erényeit alkalmazó, helyes erkölcsi érzékkel rendelkező, problémamegoldó személyiséggé váljanak.
Hisszük, hogy a szeretet a leghatékonyabb pedagógiai módszer, és ezzel támogatjuk, hogy a gyermekek e segítséggel találjanak rá az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

A baptista iskola: Több, mint iskola.

Magyarország egyik legnagyobb segélyszervezete, a Baptista Szeretetszolgálat megalakulása óta arra törekszik, hogy minden erejével és lehetősége szerint segítsen a szükségben lévőknek. A Baptista Szeretetszolgálat – alaptevékenységébe jól illeszkedően – iskoláiban sokat tesz a hátrányos helyzetű, sajátos nevelésű igényű, és a roma tanulók felzárkóztatásáért, és a tehetséges diákok kibontakoztatásáért. Küldetése, hogy az általa fenntartott intézmény több legyen, mint iskola: az a hely, ahol a tanuló teljes körű támogatást kap személyisége és képességei kibontakoztatásához.

Küldetésnyilatkozat

Küldetésünk a ránk bízott gyermek fejlődésének minél teljesebb körű elősegítése.

A keresztyén elménck kell a legjobb elménck lennie, amelyet Krisztus értelme világosít meg, és amely integrálja Isten alapelveit az akadémikus ismerettel.

Küldetésünk személyes életpéldánkkal mintát adni.

Törekvésünk, hogy a baptista iskola olyan irányító testülettel, igazgatókkal, pedagógusi karral és munkatársi gárdával rendelkezzen, akik a Biblia alapelveinek megfelelő nézőpontot alkalmaznak a tanítás és az intézmény vezetése során.

Küldetésünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatása

Minden tanulási tapasztalat célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket Istentől kapott képességeik teljes kibontakoztatásához.

A tanítás a következőkre összpontosít:

- A gyermek számára megfelelő tevékenységek és szolgáltatások biztosítása.
- A gyermek ráébresztése a társadalommal való kapcsolatára és az iránta való felelősségére.
- Minden tantervbe, nevelési programba tartozó és ahhoz kapcsolódó iskolai tevékenység segítse a gyermekek intellektuális, lelki, társadalmi, érzelmi és fizikai fejlődését.
- Felkészítés a szolgálatra.

Küldetésünk működés szempontjából hitelesnek lenni.

Törekvésünk, hogy az iskola mindennapos működési gyakorlata az integritás (feddhetetlenség, tisztesség, becsület), hatékonyság és számonkérhetőség következetes mintaképe legyen.

A bibliai értékeket következetes alkalmazása, ahogy az oktatási intézmény:

- Példamutató igényességet mutat az intézmény működési szabályzatának fejlesztésében és a számonkérhetőség terén az igazgatótanács működésében.
- Az emberi erőforrásokat etikusan és igazságosan kezeli.
- Az pénzügyeket feddhetetlenül és nyíltan kezeli, ill. ellenőrzi.
- A kormánnyal és a hatóságokkal egyenes és krisztusi kapcsolatot tart fenn.
- Etikus, világos és nyílt fejlesztési és stratégiákat dolgoz ki.
- Igazságos és következetes irányítási rendszert alkalmaz.
- A szülői kapcsolatok terén őszinteséget, nyíltságot és igazságosságot képvisel.

Az intézmény bemutatása

Az intézmény fenntartója:	Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy
A fenntartó székhelye:	1111 Budapest, Budafoki út 34/b.
A fenntartót képviselő neve:	Szenczy Sándor
Az intézmény hivatalos neve:	Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda
Az intézmény székhelye:	5234 Tiszaroff, Szabadság út 39/b.
Az intézmény OM azonosítója:	202934
Az intézmény adószáma:	18599024-1-16
Az intézmény bankszámlaszáma:	10918001-00000072-29930006
Az intézmény címe:	5234 Tiszaroff, Szabadság út 39/b.
Az intézmény telephelyei :	5234 Tiszaroff, Szabadság út 20. 5234 Tiszaroff, Szabadság tér 19. 5234 Tiszaroff, Szabadság út 40-42.

Tiszaroff település a Tisza folyó bal partján terül el, festői környezetben. 20 km-re fekszik a legközelebbi város, Kunhegyes. A falu lakóinak száma folyamatosan csökken, 2000 fő alá esett az ezredforduló utáni években. Községünkre az elöregedés jellemző; évről-évre kevesebb gyermek születik.
A rendszerváltás nagyon megnehezítette az itt élők helyzetét: tömegessé vált a munkanélküliség. A fiatalság ingázik, vagy elköltözik.
Pozitívum a turistaforgalom fellendülése, az üdülőövezet kialakulása, valamint a kastély új tulajdonosának a Magyar Nemzeti Banknak a megjelenése községünkben.
A cigány etnikai kisebbséghez tartozó családok az átlagosnál is rosszabb helyzetben vannak: megélhetési forrásaik csak segélyek, szociális juttatások. Képzettség hiányában esélytelenek a munkaerőpiacon.

Az intézményeink az óvoda és az iskola több épületben látja el feladatát a község centrumában.
Az egyházi **óvoda** az 1900-as években nyitotta meg kapuját. Az államosítás után a Polgári-Kör épületét alakították át óvodává.
1970-ben 50 férőhelyes óvodát vehetett birtokba ez a korosztály: a két csoportszobához közös öltöző, vizesblokk, és főzőkonyha kapcsolódott.
1983-ban 1 csoportszobával, valamint öltözővel, mosdóval bővült az épület – így már 75 kisgyermek fogadására volt alkalmas. A főzőkonyha azonban megszűnt.

2003 szeptemberére fejeződött be az újabb bővítés: az 50 m^2-es foglalkoztató helyiségben bölcsődei csoport működik, amelyhez, kiszolgáló helyiségek kapcsolódnak. /2009-ben készült el a fedett terasz, valamint az elkülönített játszóudvar./
A tornaszoba tágas, felszereltsége kiemelkedő! Ezt a helyiséget mindkét intézmény használja: az alapfunkción kívül a szabadidő eltöltéséhez, valamint közös rendezvények lebonyolítására is alkalmas.
A tágas, füves udvar minden évszakban használható. 2008-ban új játszótéri eszközöket kaptak a gyermekek. A bölcsődével közösen használt kiszolgáló helyiségek: mosókonyha, tálalókonyha, az alkalmazottak öltözője, valamint az irodák.

Az **iskola** alsó tagozatos épülete 1930-ban épült, négy tanteremmel. Ez az épület eredeti formájában a mai napig is helyet ad az alsó tagozatos diákoknak.
1959-ben a lakosság támogatásával – részben társadalmi munkával -, épület fel egy új négy tantermes iskola, amely korszerűsített, kibővített formájában ma a felső tagozatos diákok tanulási szintere.
1993-ban új tornaterem épült a felső tagozatos iskola udvarán, amely nemcsak a diákok, de községünk felnőtt, sportolni szerető tagjai előtt is nyitva áll.
1998. szeptemberében a Soros Alapítványtól nyert támogatás lehetővé tette egy új számítástechnika terem kialakítását.
1999. nyarán az alsó tagozatos iskola épületén nagyszabású felújítást, korszerűsítést végeztek.
2010-ben egy pályázat segítségével mindkét iskola épületben részleges felújítás történt.
Mind az alsó, mind a felső tagozatos iskola épülete 100 – 100 tanuló befogadására alkalmas.

Személyi feltételek

Óvodánk nevelő-oktató munkájában jelenleg 6 óvodapedagógus (mind szakképzett) valamint 3 dajka vesz részt. Nevelő-oktató munkánkat gyógypedagógusok, logopédusok segítik.
Az iskolában 22 pedagógus látja el a nevelő-oktató munkát, megfelelő tanári végzettséggel, a szakképesítéssel adódnak problémák azokban a tantárgyakban ahol kevés az óraszám, de minden tanévben igyekszünk ezt megoldani a jogszabályi előírásnak megfelelően. A nevelőtestület szakmai összetétele biztosítja az új kihívásoknak való megfelelést, melyekhez az új ismeretek megszerzését vállalják.
A továbbképzéseknek szerzett ismereteket önképzéssel (folyóiratok, szakkönyvek, tanulmányozásával) igyekeznek a nevelők szinten tartani. Munkájukat a tervszerűség, pontosság, rendszeresség, empátiával ötvözött igényesség jellemzi.
Nevelési-oktatási céljaink elérése, feladataink eredményes és hatékony végzése érdekében fontosnak tartjuk a pedagógusok folyamatos szakmai megújulását, fejlődését, a megszerzett információ elterjesztését intézményen belül is.

I. AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

1. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Pedagógiai alapelvek

Iskolánk, óvodánk nevelő – oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át, olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le, illetve olyan demokratikus magatartásra készítjük fel gyermekeinket, tanulóinkat, amelyben az egyén és a közösség érdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak.

Olyan óvodát-iskolát szeretnénk, ahová a szülők szivesen hozzák a gyermekeiket, ahová a gyermekek, tanulók szívesen járnak!

Másrészt olyan minden ember számára nélkülözhetetlen általános műveltség alapjait sajátíttatjuk el, amelyre biztosan építheti továbbtanulását.

Nevelő – oktató munkánk közös nemzeti értéket szolgál, fontos szerepet szán a hagyományoknak, a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének.

Legyenek nyitottak más népek, kultúrák megismerésére, más népek hagyományainak, szokásainak, életmódjának megismerés utáni megbecsülésére.

Valamennyien fontosnak tartjuk, hogy személyközpontú (humanisztikus) óvodánk-iskolánk legyen. Szeretnénk, hogy gyermekeink-tanítványaink szeretettel gondoljanak vissza az itt töltött évekre, érezzék, hogy hagytuk „gyereknek lenni" őket. Ennek legfőbb jellemzője a nyitottság, amely az óvodai-iskolai élet minden területét áthatja.

El kell érnünk azt, hogy
- a gyermekeink-tanulóink egymás között is nyíltak és őszinték legyenek
- a nyitottság természetes legyen pedagógus és pedagógus, illetve minden dolgozó és a vezetőség között is.

Az óvoda és az iskola nevelői szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből. A felelősségtudat minden pedagógus munkáját áthatja, amikor
a tanulók személyiségét fejleszti
- a tanulók képességeinek, készségeinek kialakítását végzi
- korszerű ismeretekre oktatja a diákot, megtanítja tanulni
- kialakítja és fejleszti az osztályközösséget.

A felelősségtudattal végzett pedagógusmunka leglényegesebb eleme, hogy a gyermekben is kialakítsa a felelősségtudatot. Minden diák érezze, hogy felelős önmagáért – a tetteiért, viselkedéséért, tanulmányainak végzéséért, társaiért, tehát az osztályközösségért is.
Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a kitartó munkának

becsülete legyen. Az aktivitás mindig nagy szerepet játszott pedagógiai munkánkban. Tanulóink aktivitására építve formálhatjuk személyiségüket, fejleszthetjük képességeiket. Ez teszi lehetővé azt is, hogy gyermekeinkből valóban önálló, kreatív egyéniség váljék.

Mindannyiunk feladata, hogy a tanulási kedv felkeltésével, az önálló ismeretszerzésre való szoktatással elérjük, hogy a passzív befogadóból a tanítás – tanulás aktív résztvevője legyen a diákok többsége, azaz intenzíven bekapcsolódjon a tanulási folyamatba. A pedagógusok részéről ehhez attitűdváltozás szükséges, hiszen az ismeretátadás helyett a képességfejlesztésen kell a hangsúlynak lennie mind az óvodában, mind az iskolában egyaránt.

Differenciált bánásmód illeti meg a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű illetve veszélyeztetett tanulók mellett a jó képességű, tehetséges gyermekeket, diákokat is. A differenciálásnak a nevelésben és az oktatásban egyaránt jelen kell lennie.

Az értékközvetítés, az értékátadás, de a szocializáció is csak akkor lesz eredményes az óvodánkban, valamint az iskolánkban, ha a nevelő hatások egységesek.
A pedagógusok önállósága a korszerű pedagógiai technológiák választásában és alkalmazásában, a módszertani szabadságban, a differenciálás módjaiban és az eszközök felhasználásában is megnyilvánul, tehát a módszer és az eszköz választható, de ezt a választást az előzőekben felsorolt pedagógiai elvek befolyásolják.

A differenciált nevelés, és a tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a nevelést, és a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a gyermekek, tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a gyermekek és a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek-tanulók esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Általános célok:

Az óvoda célja:

Arra törekszünk, hogy óvodásaink, olyan légkörben ismerkedjenek meg a világgal, amely szeretetteljes, derűs, vidám, gyermekközpontú, szociálisan érzékeny, másságot elfogadó. Biztosítani szeretnénk, a szeretetteljes, nyugodt és kiegyensúlyozott légkört a hozzánk járó gyermekeknek. Célunk, hogy otthonos, szép környezetben gondoskodjunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásáról, a játékban történő tevékenykedtetés során.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rendelkezzenek megfelelő önismerettel, önértékelő, önkifejező képességgel, kíváncsiságukat megtartva tapasztalják meg az összefüggéseket, tudjanak önállóan gondolkodni, véleményt alkotni.
Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
A befogadás során törekszünk a családias légkör megteremtésére, amely a lehető legoptimálisabbá alakítja a gyermekek óvodánkhoz való viszonyát.
Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.
Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelem teli iskolásokká váljanak. A gyermek óvodába lépésétől fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk azokat a kompetenciákat, melyek segítségével óvodásaink az iskolára alkalmassá válnak, ezzel is biztosítva a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdést.

Nevelő testület által szükségesnek tartott további elvek:

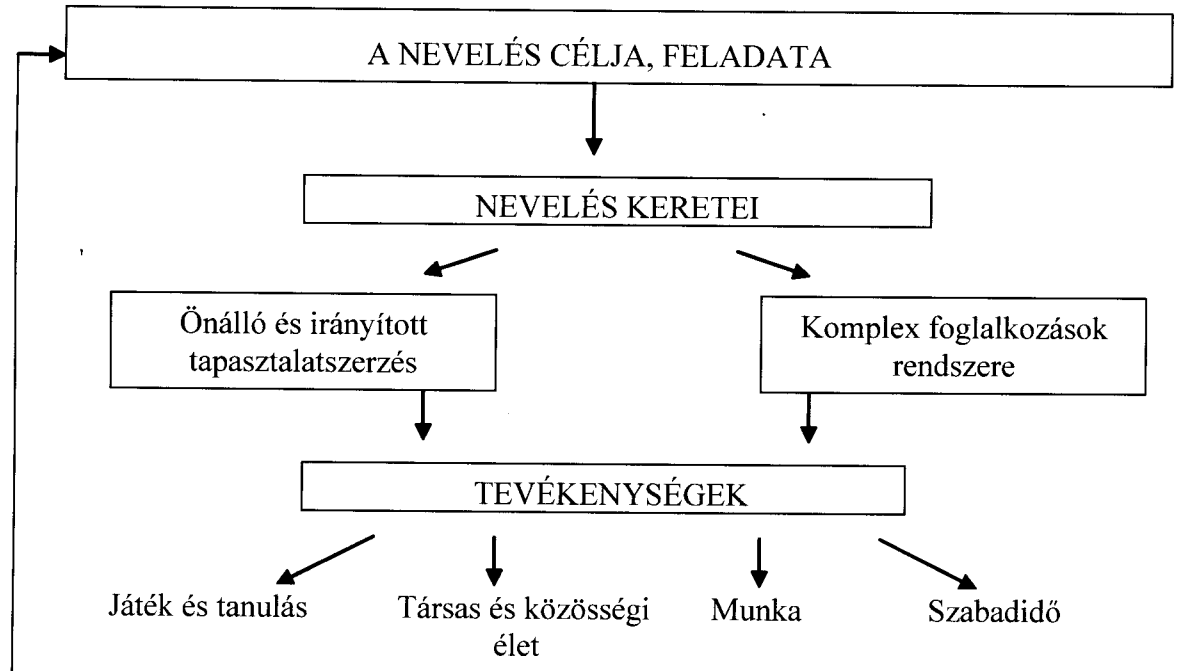
- szocializáció elősegítése
- közösség építés elősegítése
- stabil szokásrendszer
- másság elfogadása
- a játékban megjelenő fejlődési különbségek tolerálása

Speciális céljaink:

- A prevenció, korrekció, kompenzáló tevékenység;
- A gyermekvédelem;
- A hagyományok ápolása az óvodai ünnepek, amelyek hű képet adnak munkánkról a szülőknek és más érdeklődőknek alkalmat adnak arra, hogy széles nyilvánosság előtt megmutatkozzon az óvoda nevelőközössége;
- A család pedagógiai kultúrájának fejlesztése.

A célból levezetett feladatok:

- Egészséges életmód kialakítása, prevenciós feladatok ellátása, külső szakemberek bevonásával.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.
- Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Anyanyelvi nevelés.
- Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének optimális feltételeinek biztosítása
- Közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Komplex foglalkozások rendszere

1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások.
   - Anyanyelv
   - Matematika
2. Társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások:
   - Természet – társadalom – ember és születéstől – felnőttkorig
   - Művészeti tevékenységek
     - Verselés, mesélés dramatizálás, bábozás
     - Vizuális tevékenységek
     - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
3. Az egyén társadalmi feladatait tudatosító, képességeit fejlesztő tevékenységek:
   - Mindennapi testnevelés

1 SIKERKRITÉRIUMOK

2 GYERMEKVÉDELEM

3 ÜNNEPEK

4 KAPCSOLATRENDSZER

Az iskola célja:

- hogy, felkészítse diákjait arra, hogy képesek legyenek helytállni Magyarországon, Európában és a globalizálódó világban,
- elősegíteni a tanulók harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevelni,
- ne csupán az életben legyenek képesek érvényesülni, hanem a társadalomba is be tudjanak illeszkedni,
- váljanak művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és boldogságra képes egyéniséggé,
- kiemelt célunk a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás,
- a pedagógiai kultúránkat az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi,
- a nevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak,
- a nevelésben a nevelés és oktatás feladatát a gyermek szülei, törvényes képviselői megosztják a köznevelési intézményekkel és a pedagógusokkal. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele,
- kiemelt feladatunk a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek egteremtése, integrált oktatása,
- az esélyegyenlőség érvényesítése, szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása,
- az Európai Unió országaiban a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát.

A célokból levezetett feladatok:

- Jó képességű tanulóink fejlesztése a tehetség felismerésétől/azonosításától folyamatosan történik.
- Gyengébb képességű tanulóinkkal korrepetálásokon, fejlesztő foglalkozásokon egyéni, illetve mikrocsoportos formában foglalkozunk. Emellett a kooperatív tanulási módszerek alkalmazásával, továbbá differenciált fejlesztéssel biztosítjuk számukra az elérhető tudást.
- Sajátos nevelési igényű tanulóink a szakértői vélemények alapján összeállított egyéni fejlesztési terv szerint haladnak.
- Lehetőséget biztosítunk érdeklődés szerinti szakkörök beindítására.

- **Fejlesztjük a felelősségtudatot, a rendszeres tanulás képességét**
  - Ennek érdekében elvárjuk a következetes felkészülést a tanórákra; a taneszközök rendben tartását és azt, hogy legyenek felelősek saját cselekedeteikért, érezzenek felelősséget társaikért.
  - Legyenek kitartóak mind a szellemi, mind a fizikai munkavégzésben (pl. testnevelés órán, versenyeken, tesztek megoldásában, kutatómunkában, stb.).
- **Hozzásegítjük tanulóinkat az ismeretszerzéshez, az önálló feladat- és problémamegoldáshoz**
  - Olvasóvá nevelés, könyv- és könyvtárhasználat, az internet hasznos alkalmazása a mindennapok gyakorlatában.
  - Megalapozzuk tanulási szokásaikat.
  - Támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását.
  - Megerősítjük a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
  - Segítjük a tanulási nehézségekkel küzdő tanulóinkat.
  - Igyekszünk kompenzálni a hátrányos helyzetű gyermekek sajátos szociális- és kulturális környezetük okozta lemaradását.
  - Biztosítjuk a házirendben foglalt jogok és kötelességek gyakorlását, megköveteljük betartását, folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük a fennálló helyzetet.

Nevelő-oktató munkánk eszközei, eljárásai:

A nevelő-oktató munka ismeret- és értékátadó tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha módszereiben, eszközeiben, eljárásaiban tekintettel van a tanulócsoportok heterogén összetételére, a tanulók életkori sajátosságaira és kellő teret biztosít a tanulói aktivitásnak az ismeretszerzés folyamatában. Ennek kapcsán az alábbiakat tartjuk fontosnak:

- Az eljárásoknak, eszközöknek igazodniuk kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez.
- Szorgalmazni kell az egyéni aktivitást, tág teret kell adni az egyéni munkamódszereknek, hozzá kell segíteni a tanulókat az egyénre szabott tanulási stratégia kialakításához.
- Az értékelésnek a kapott feladatok megvalósításának módja és színvonala, a problémákra adott válaszok minősége szerint kell történnie.
- A komplex személyiségfejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek, az erős és gyenge oldal felismerésének, a fejlett és reális önértékelésnek, az önbizalom

erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az ítélőképességnek, az erkölcsi és esztétikai érzékenységnek, az érzelmi intelligencia kialakításának.

Fontos:

- A tanulási technikák és módszerek tanítása, átadása, folyamatos karbantartása (a tanulás tanítása minden tantárgy esetében!).
- Az elektronikus médiumok alkalmazása a nevelő-oktató munkában.

Módszerek:

- A meggyőzés módszerei (oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).
- A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, érdekes, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret, stb.).

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását segítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli tevékenységek, valamint az e tevékenységhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK:

Intézményünk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata, hogy a gyermekek és tanulók személyiségét a különféle óvodai-iskolai tevékenységek megszervezésével széleszkörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- **A tanulók erkölcsi nevelése.**

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

- **A tanulók értelmi nevelése.**

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

- **A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.**

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált ma-gatartás és kommunikáció elsajátítása.

- **A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.**

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.

- **A tanulók akarati nevelése.**

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

- **A tanulók nemzeti nevelése.**

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

- **A tanulók állampolgári nevelése.**

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

- **A tanulók munkára nevelése.**

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

- **A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.**

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

3. TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI FELADATOK

Célunk:

Testileg, lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek, tanulók nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Váljék a gyermekek szokásává a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye.
- Szilárduljon meg az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- Alakuljon ki az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén.
- Törekedjenek környezetük esztétikus kialakítására, vigyázzanak rendjére és
- tisztaságára.
- Váljék a gyermekek szükségletévé a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.
- Ismerjék meg a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média,
- alkohol, dohányzás).

Egységes cél:

- Intézményünkben biztonságos, tiszta környezetet teremtünk.
- Fontos számunkra, hogy a diákok és a pedagógusok testileg és lelkileg egészségesek legyenek.

- Arra törekszünk, hogy a gyerekeken keresztül a családokban is kialakítsuk az igényt a harmonikus, az egészséget óvó, tudatos életvitelre.
- Fontosnak tartjuk a mindennapi testmozgás biztosítását minden gyermek számára.
- Életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése.

Ennek érdekében feladataink:

— Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíteni a tanuló és tantestület egészségének védelmét, az egészségfejlesztését és az eredményes tanulást.

— Együttműködést kialakítani különböző szakemberekkel: pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberekkel, szülőkkel és diákokkkal annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.

— Pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása, előkészítése.

— A biztonságos és veszélyhelyzetek felismerése, a helyes döntés elősegítése.

— A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén.

— Egészséges környezet kialakítása.

— Egészséges étkezés motiválása, biztosítása.

— Testedzés, szabadidő hasznos eltöltésének segítése, felhívjuk a figyelmet a testmozgás egészségfejlesztő szerepére.

— Lelki egészségfejlesztés kialakítására való törekvés, minden célcsoportnak.

— Az egészséges életmód, a harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel és közlekedés szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy ezek számukra értékké váljanak, az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök elsajátítása, kialakítása.

— Megismertetjük a tanulókkal az egészségre kedvező és káros tényezőket, a betegség-megelőzési módokat, tudatosítjuk a tanulókban az egészséges életmód szabályait, normáit, a pozitív beállítás módokat.

— Megértetjük a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett élet élethosszabbító szerepét, jelentőségét.

— Ösztönzés környezetkímélő magatartás és életmód kialakítására, a környezeti higiéné fenntartására.

— Hangsúlyozzuk a harmonikus családi élet szerepét, tudatosítjuk a gyermekek helyét és szerepét.

3.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az iskolai helyi tantervébe nem önálló tantárgyként jelenik meg az elsősegély-nyújtási ismeretek, az ezekre irányuló technikák átadása, hanem e tevékenységünket a tantárgyak keretébe építve, valamint tanórán kívüli tevékenységeken valósítjuk meg.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja:

A tanulók:

— ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
— ismerjék fel a közvetlen balesetveszélyt, tudjanak cselekedni balesetveszélyes helyzetekben,
— helyes viselkedési módok kialakítása baleset idején,
— legyenek képesek segítséghívásra telefonon, személyesen,
— ismerjék fel a vészhelyzeteket,
— tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
— legyenek képesek a balesetet szenvedett személy ellátására,
— ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
— sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
— ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
— sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

A célokból a feladatok egyértelműen következnek.

Tanórai tevékenységek az elsősegélynyújtás oktatására:

- Technika – életmód, balesetvédelmi oktatás
- Fizika – kísérletek balesetmentes elvégzése, az áram élettani hatásai
- Biológia – sebek alapvető ellátása, rándulás, vérzések
- Egészségtan- telefonos segítségkérés; az elsősegélynyújtás "ABC"-je
- Kémia – veszélyes vegyszerek, mérgezések, háztartási vegyszerek, kozmetikumok cél-szerű és tudatos használatuk, vásárlásuk
- Informatika – szövegszerkesztési feladatok, balesetmentes használat
- Testnvelés órán
- Médiaismeret - Oktatófilmek
- Osztályfőnöki - Kirándulások, séták, táborok...

Tanórán kívüli tevékenységek az elsősegélynyújtás oktatására (vetélkedők, verse-nyek, rendezvények)

- Iskolai könyvtár
- Szabadidős programok
- Versenyek: Magyar Vöröskereszt Felmenő rendszerű Elsősegélynyújtó Verseny

- Országos Elsősegély-ismereti verseny

- Katasztrófavédelmi verseny

- Egészségnap, egészséghetek
- Napközis rendezvények
- Családi nap

3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- ❖ a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
testnevelés	- magasból esés

- ❖ az ötödik – nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele az ötödik – nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

4. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ INTÉZMÉNY SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK:

Célunk olyan közösségek kialakítása, melyek segítik a gyermekek sokoldalú fejlődését, képességeik kibontakozását, miközben a csoport valódi közösséggé formálódik.
Azon dolgozunk, hogy a gyermekek ismerjék meg a közösséghez tartozás érzését, a közös tevékenység örömét, alakuljon ki olyan értékrendjük, amelyben az egyéni és közérdek egyaránt szerephez jut.

Arra törekszünk, hogy:

— a gyerekek ismerjék meg önmagukat, társaikat és nevelőiket. Tudjanak együtt dolgozni, és a felmerülő konfliktusokat megfelelően kezelni,
— tanulóinkban megalapozzuk az önálló véleményformálás és véleménynyilvánítás képességét,
— fejlesztjük diákjaink vitakultúráját,
— a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások létezésének elfogadására neveljük őket,
— a beteg, sérült, fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó, megértő és segítőkész magatartást alakítunk ki a gyerekekben,
— a tanulóink kötelességeiket végezzék el és éljenek jogaikkal,
— tanulóink közös tevékenységük megszervezésére, érdekeik képviseletére és védelmére, az információk közvetítésére diákönkormányzatot hoznak létre,
— széles körben alkalmazzák az IKT eszközöket, az iskolai közösségi eredmények, események, feladatok elérésére az tagintézményi, intézményi honlapokon,
— az új módszerek, eljárások, pl.: témahét, projekt hozzájárulhatnak az együttműködés, közösségalakítás fejlesztéséhez.

Feladataink az óvodában:

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknél.
- Bensőséges, családias, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, és a dajka gondoskodó,
- szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére, mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása.
- A magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedés.
- Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometriai felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.

- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban
- fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való
- együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.

Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok:

- A gyermek harmonikus fejlődése és eredményes tanulmányi munkája érdekében kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő együttműködésre van szükség.

Az együttműködés formái:

— szülői értekezlet,
— fogadó óra,
— szülői szervezet megbeszélései,
— diákönkormányzati megbeszélések
— Intézményi Tanács megbeszélései
— egyéni kapcsolattartás,
— nyílt nap, nyílt tanóra,
— családlátogatás,
— iskolai és iskolán kívüli közös programok,

Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei:

- Az együttműködés formáit a gyerekek és a szülők változó igényeinek és elvárásainak megfelelően igyekszünk bővíteni és fejleszteni. Ha igény merül fel, az együttműködésre újabb alkalmakat biztosítunk (rendkívüli szülői értekezlet, szakmai előadás szülőknek, pályaválasztási tanácsadás, üzemlátogatás, tanár-diák fórum, jótékonysági bál, kirándulás).
- Intézményünkben a pedagógusok új típusú együttműködését alakítjuk ki: megismerjük, megvitatjuk egymás kompetenciafejlesztő gyakorlatát, szakmai tapasztalatainkat folyamatosan megosztjuk egymással, szakmai napokat szervezünk.
- Az új pedagógiai módszerek és eljárások alkalmazása lehetőséget nyújt a pedagógus-tanuló, a pedagógus-szülő és a tanuló-tanuló viszony korszerű formáinak kialakításához.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartási formái:

Intézményünkben fontosnak tartjuk a partnerközpontúságot, ezért folyamatosan kapcsolatot tartunk közvetlen és közvetett partnereinkkel. A kapcsolattartás valamennyi formáját kihasználjuk, mivel tudjuk, akkor lehetünk eredményesek, ha együttműködünk partnereinkkel.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái:

- Szülői munkaközösség gyűlései
- Családlátogatások (szükség szerint)
- Szülői értekezletek
- Fogadó órák
- Nyílt tanítási napok

- Rendezvények, programok alkalmával
- Személyes beszélgetések
- Internet
- Iskolai, intézményi honlapok
- Tájékoztató füzet, Ellenőrző könyv

A tanulókkal való kapcsolattartás formái, pl.:

- Tanórai, tanórán kívüli foglalkozások alkalmával
- Személyes beszélgetések
- Diákközgyűlés
- Iskolagyűlés
- Diákönkormányzat
- Internet
- Iskolai, intézményi honlapok
- Tájékoztató füzet, Ellenőrző könyv, egyes tagintézményekben E-napló

A pedagógusokkal való kapcsolattartás formái, pl.:

- Értekezletek, megbeszélések alkalmával
- Rendezvények, programok alkalmával
- Személyes beszélgetések
- Szakmai továbbképzések
- Szakmai napok
- Internet
- Iskolai, intézményi honlapok
- E-napló
- Faliújság, hirdetmények

Egyéb partnerekkel való kapcsolattartás formái, pl.:

- Értekezletek, megbeszélések alkalmával
- Rendezvények, programok alkalmával
- Személyes beszélgetések
- Internet
- Iskolai, intézményi honlapok

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

— Részt vállalunk a családi életre nevelés össztársadalmi feladataiból osztályfőnöki órákon, a különböző tantárgyak jól megválasztott tananyagához kötődve és spontán módon egyaránt.

— Különös figyelemmel fejlesztjük a következő szociális készségeket: kapcsolatteremtés és ápolás, tolerancia, értékelés, siker- és kudarcfeldolgozás, konfliktuskezelés, érvelés, alkalmazkodás, szervezés, együttműködés, segítés.

Az egyéb foglalkozások és szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai

Létrehozzuk, illetve támogatjuk azokat a tanórán kívüli iskolai közösségeket (szakköröket, sport- és művészeti csoportokat), amelyekben a tanulók a segítségünkkel, illetve felügyeletünk mellett megérezhetik a csoport fejlesztő erejét.

— Felelősségvállalás a vállalt feladatokért.
— Szereplési vágy kihasználása (tanulmányi versenyek, iskolai ünnepségek, rendezvények).

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A diákönkormányzat tevékenységéből adódó lehetőségek:

— kezdeményezés,
— helyzetfelismerés,
— a közösség érdekeinek felvállalása,
— véleménynyilvánítás,
— egyeztetés és döntés.

Valamennyi terület tevékenyen hozzájárul

— a tanuló közösségi magatartásának kialakulásához,
— véleményaélkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
— a közösségi szokások, normák elfogadásához,
— a másság elfogadásához,
— az együttérző magatartás kialakulásához, a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

5. A PEDAGÓGUSOK HELYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

5. 1 A pedagógusok alapvető feladatai:

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.

- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselete a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

A tanórai és tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorállása, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók nyomon követése, a korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben aktívan tevékenykedik.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
- Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. üzemlátogatás,színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség stb).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri kötelességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óraközi szünetekben.

- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.
- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
- Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai alapítvány működésének segítése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeken.

Az iskola képviselete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a fenntartó felé, esetleg a helyi médiában.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviseleti szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

5. 2. Az osztályfőnök feladatai

Változó világunkban azok a pedagógusok, akik osztályfőnöki tevékenységet látnak el, tisztában vannak e munka felelősségével, mennyiségével. Az elmúlt esztendőkben nem egyszerű az osztályfőnök mestersége. A kollégák, akik a tanítás mellett osztályfőnökséget is vállaltak megtapasztalhatták, hogy egy intézményen belül is lehet különböző módon végezni ezt a tevékenységet. A pedagógus személyiségével, példamutatásával alakítja a jövő nemzedékét több, kevesebb sikerrel. Nekünk, osztályfőnököknek különös odafigyeléssel, szeretettel, empátiás készséggel kell rendelkeznünk ahhoz, hogy a ránk bízott tanítványainkat felelősségteljesen neveljük. Az elmúlt években az osztályfőnöki munka átértékelése vált szükségessé, melynek alapvető háttere a megváltozott, jelenlegi társadalmi és szociális igényeknek való megfelelés. Az osztályfőnököknek kulcsszerep jut, osztályuk életének szervezésében, melyben az osztályfőnök patrónusa lesz annak a közösségnek, melyet rábíztak. Az osztályfőnöknek fontos feladata, a gyermekek szüleivel való kapcsolattartás, mely megkönnyítené az osztályközösség nevelését. Arra kell törekedni, hogy alkalmat teremtsenek az osztályfőnökök az osztályukban a szülőkkel és gyerekekkel való közös tevékenységekre.

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább háromhavonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről. Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Figyelemmel kíséri a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.

- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.(pl. tartós betegségek, fogyatékosságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat a jogszabályi előírás szerint.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét
- A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók nyomon követése után statisztikai adatszolgáltatást végez.

Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

a) A tanév elején összeállított munkaterv

- Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
- Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
- Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
- Az osztály diákközösségének vezetői.
- Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.

b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán

- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
- Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról :

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanul
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár

- Évfolyamismétlő

Illetve azon adatok összegyűjtése, elemzése, amelyekkel az intézményvezető illetve intézmény-vezető-helyettes megbízza.

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dicséretek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicséretek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicséretek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Három tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Négy vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)

Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői

- A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika)
- Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
- A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
- A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
- A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya

- Továbbtanulás iskolatípusok szerint
- Gimnáziumba felvett tanulók száma és aránya
- Szakközépiskolába felvett tanulók száma és aránya .
- Szakiskolába (szakmunkásképzőbe) felvett tanulók száma és aránya
- Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma és aránya

- Illetve azon adatok összegyűjtése, elemzése, amelyekkel az intézményvezető illetve intézményvezető-helyettes megbízza.

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).

- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:

- Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
- A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

Az osztályfőnöki órák témái

a) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.

- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.

b) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Félévente legalább egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre.

6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉG

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 13-14. pontja határozza meg a kiemelt figyelmet igénylő tanuló fogalmát, s két nagyobb kategóriát definiál:

a) különleges bánásmódot igénylő tanuló:
   aa) sajátos nevelési igényű tanuló,
   ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló,
   ac) kiemelten tehetséges tanuló,
b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

A kiemelten tehetséges tanuló a törvény szerint az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.
Iskolánk bármelyik kategóriába tartozó tanulóval készen áll a fejlesztésre, a törődésre.

6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Célok:

- ❖ A tehetséges tanulók képességeinek maximális kiaknázása, továbbfejlesztése, személyiségük harmonikus fejlesztése.
- ❖ Társuljon a kiemelkedő képesség értékes személyiségjegyekkel, pozitív emberi tulajdonságokkal.

Feladatok:

- ❖ A tehetséges tanulók kiemelkedő képességeinek felismerése, érdeklődési körének feltárása, pontos körülhatárolása.
- ❖ A tanuló viselkedésén és teljesítményén keresztül a jellem- és akarati vonások megismerése.
- ❖ Azoknak a személyiségjegyeknek a feltárása, amelyek pozitívan segítik fejlődésüket.
- ❖ Fejlődésük folyamatos figyelése, a pozitív változások elemzése.
- ❖ Megfelelő motiválás és értékelés.
- ❖ A mutatkozó eredmények mélyreható elemzése, elismerése.

Módszerek:

- ❖ Motiváló tényezők megteremtése.
- ❖ Megfelelő tanár diák kapcsolat kialakítása, az egyéniség kölcsönös tisztelete.
- ❖ Differenciált óravezetés, egyénre szabott feladatok.
- ❖ Képességeinek megfelelő versenyeken való indítás.
- ❖ A nyolcadik évfolyamosoknak felvételi előkészítők indítása.
- ❖ Levelező tanulmányi versenyeken való részvételre ösztönözzük a tehetséges tanulókat.
- ❖ Szakkörök, sportfoglalkozások indítása.
- ❖ Művészeti tevékenységek.
- ❖ Iskolai, települési rendezvények.

6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Célok:

- ❖ A tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek speciális fejlesztése azért, hogy képesek legyenek megfelelni az elvárásoknak.
- ❖ Esélyegyenlőség biztosítása számukra.
- ❖ A másság elfogadtatása az iskola tanulóival.

Feladatok:

- ❖ A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók kiszűrése, személyiségük megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.
- ❖ Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- ❖ Rendszeres, következetes fejlesztés, együttműködve a különböző szakemberekkel.
- ❖ Rendszeres tájékoztatás a szülők felé a gyermek fejlődéséről, segítségnyújtás az otthoni tanuláshoz.
- ❖ Fejlesztő foglalkozások biztosítása a képességzavarok kezelésére.
- ❖ A tanulók megfelelő szakmai szolgáltató szervezetekhez irányítása.
- ❖ Korrepetálások, különösen az alapkészségek területén (matematika, anyanyelv).
- ❖ Lehetőség szerint az idegen nyelv tanulásánál csoportbontás.

6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Célok:

- ❖ A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló szeméyiségének fejlesztése, hogy képes legyen beilleszkedni az osztály- és iskola közösségébe.
- ❖ A tanuló sajátítsa el és tartsa be a közösségi együttműködés szabályait.
- ❖ Fogadja el és tolerálja a másságot.

Feladatok:

- ❖ A gyermek pozitív tulajdonságainak feltárása, támasz nyújtása a fejlesztéshez.
- ❖ A tanulói személyiség megismerésének folyamatában a tapasztalt tünetek elemzése, a kiváltó okok feltárása, megismerése.
- ❖ Rendszeres, következetes fejlesztés, együttműködve a különböző szakemberekkel.
- ❖ Szükség esetén javaslat tétel a szülőknek a megfelelő vizsgálatok elvégzésére az arra szakosodott intézményekben.
- ❖ A problémás gyerekek érzelmi kapcsolatainak fokozott figyelemmel kísérése.
- ❖ A gyermekek megnyilvánulásainak folyamatos ellenőrzése, javítása.

Módszerek.

- ❖ Azonnali pozitív vagy negatív visszajelzés.
- ❖ Rövid, tömör, egyszerre csak egy utasítás adása.
- ❖ A közösségi szabályok következetes betartatása.
- ❖ A jó tanár diák viszony kialakítása, amely a kölcsönös bizalomra és tiszteletre épül.
- ❖ Nyugodt, kiegyensúlyozott, határozott, következetes, kiszámítható nevelői magatartás.
- ❖ A szülő és gyermek kapcsolatának megerősítése dicséretekkel.
- ❖ A konfliktusok oldása irányított pedagógiai beszélgetésekkel.

6.4 A sajátos nevelési igényű tanulók segítésének programja

A tanítás-tanulás folyamatában maximálisan figyelembe vesszük az egyes tanulók sajátos nevelési igényeit, sérülés specifikus szükségleteit és a mindezek érvényét szerzik az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazása.
A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének célja:

- A fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentése, kompenzálása, a képességek kibonta-koztatása, társadalmi beilleszkedésük specifikus szempontú támogatása.
- Összhang megteremtése, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló ugyanolyan ellátásban részesüljön, mint más gyermek problémája figyelembe vétele mellett.

Feladatunknak tartjuk:

- Az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális pedagógiai segítségnyújtást.
- Az együttműködés formáinak kialakítását, rögzítését.
- A SNI-s tanuló megfigyelését, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezését, team-munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján.
- A fejlesztés tervezését tanórai keretek között, a habilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyúj-tással – a gyógypedagógus segítségével.
- A gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzését, felhasználásukat, beemelésük ütemezését a gyógypedagógus irányításával.

- A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározását, rögzítését - együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával. Tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a gyógypedagógussal együttműködve.

Intézményünkben a következő SNI-s tanulók integrált oktatása folyik:

- Beszédfogyatékos
- Enyhe értelmi fogyatékos
- Pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott
- Autizmus spektrumzavarban szenvedő

Fejlesztésüket az alábbiak szerint végezzük:

6.4.1. BESZÉDFOGYATÉKOS TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

Az általános iskola első két évfolyamára összpontosul az ismeretszerzés beszéddel összefüggő eszközrendszerének elsajátítása, ezért kiemelten fontosnak tekintjük ezt a szakaszt a különleges gondozás szempontjából - amely elsősorban a módszerbeli és habilitációs /rehabilitációs teendőkben fogalmazódik meg.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Énkép, önismeret:
- erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük, személyiségük váljon harmonikussá, a fejlesztést úgy építsük fel, hogy az az egész személyiségre irányuljon, a gyermekben reális énkép alakuljon ki, önbizalma, kudarctűrő képessége, feladattudata, kitartása, aktivitása, belső motivációja fejlődjön - a tanulót ösztönözzük beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor készítsük fel őt az esetleges visszaesésekre, a maradványtünetekkel való együttélésre,
- a gyermekek állapotuktól függően, nyelvi-kommunikációs zavaraik kompenzálása után, jussanak el az önállóság általuk elérhető optimális szintjére, képességeik kibontakoztatásával váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjává
- a fejlesztés segítségével a sajátos nevelési igényű gyermekek is tudják teljesíteni minden műveltségi területen a minimum követelményeket.

Információs és kommunikációs kultúra:
- a beszédükben akadályozott gyermekek fejlesztésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan folyó oktatásnak.

Tanulás:
- a fejlesztést tervszerűen, tudatosan kell felépíteni: beszédállapot felmérés - egyéni terápiás terv - tudatos módszerválasztás - komplexitás a fejlesztésben - folyamatos kísérés,
- munkánk során nagy hangsúlyt kell fektetnünk a sokoldalú percepciós fejlesztésre: fel kell használnunk, hogy a látási, hallási, kinesztéziás, beszédmozgási ingerek, benyomások erősítve fejlődnek,
- tudatosan használjuk ki a transzferhatásokat, megismerve a beszédfogyatékos tanuló „erős

oldalait", ezekre építve, a fejlesztést különböző átviteli megoldásokkal tegyük eredményesebbé.

Testi, lelki egészség:
- a tanuló motiválása beszédhibája leküzdésére; felkészítés a maradandó tünetek elfogadására, s ezzel való együttélésre.

Felkészülés a felnőtt életre:
- tájékoztassuk a szülőket, milyen továbbtanulási lehetőségek állnak gyermekeik előtt integráltan oktató középiskolák, gimnáziumi tagozatok diszlexiások számára, ezt a tanuló is ismerje meg.

Tanítási órák

Kiemelt szerepet kapnak az anyanyelvi fejlesztés, a testnevelés az ének-zene, a vizuális kultúra a technika és életvitel valamint tánc és dráma tantárgyak.
A megfelelő beszédtechnika kialakítása fontos része az anyanyelvi nevelésnek, ezeket alsó tagozatban a magyar nyelv és irodalom, valamint az ének-zene órákon napi rendszerességgel végezzük.

Az anyanyelvi fejlesztésnél figyelembe véve a sérülés jellegét az egyes műveltségi részterületek más-más hangsúlyt kaphatnak:
- az írás, olvasás előkészítő szakaszának időtartamát növeljük,
- olvasás-, írástanítási módszerként a hangoztató-elemző módszert használjuk,
- beszédfogyatékos tanulóknál hosszabb begyakorlási és érési szakaszokat tervezünk,
- az anyanyelvi fejlesztés a kommunikációs szándék megvalósítására törekszünk a nevelés-oktatás minden területén,
- a tantestület tagjai törekszenek, hogy mindig jó beszédpéldát nyújtva, helyes beszédtechnikával kommunikáljanak a gyermekekkel.

A testnevelés, környezetismeret és a művészetek tárgyak jól szolgálják a téri orientáció - mozgás - ritmus fejlesztését, mely hatással van a beszédkoordinációra.

Idegen nyelv oktatásnál körültekintően járunk el, a minősítés alóli felmentés helyett a módszerek változtatását is lehetségesnek tartjuk.

A pedagógusok a szakértői vélemények, alapos megfigyeléseik, a gyógypedagógus, a fejlesztős pedagógus valamint a pszichológus segítségével, a tanulók egyéni sajátosságainak ismeretében a **differenciálás** különböző módjait alkalmazzák:
- *segítségadásban:* a feladat megismétlése a beszédfogyatékos tanulónak megfelelő nyelvi szinten,
- *a feladatok szintjén:* mennyiség, technikai kivitelezés: - írás területén gyereknél, rajzos vagy szóbeli megoldás, illetve szóbeli felelet helyett írásbeli válasz,
- *szociális keretek szintjén:* párban, vagy csoportban végzett munka oldja az akadályozott tanuló elszigetelődését,
- *tanulási stílus szerint:* auditív, vizuális, vagy motoros területre támaszkodik inkább a gyermek,
- *a célok szintjén:* egyes beszédfogyatékos tanulóknál mérlegelni kell, mi az a minimális tudás, amelyet egy-egy szakasz határára el kell érni, melyre a további szakaszok épülhetnek,

- *értékelésben:* a tanulót önmagához, fejlődéséhez kell mérni - erre legalkalmasabb a szöveges értékelés.

Pedagógiai célú habilitációs / rehabilitációs foglalkozás

Logopédiai terápia: sérülésspecifikus egyéni vagy csoportos megsegítést foglal magában, egyéni fejlesztési terv alapján.
A logopédus munkájában komplex ellátásra törekszik, feladata a beszéd-rendellenességek kompenzálása, a funkciófejlesztés, az olvasás-, írászavarok reedukációja.

A terápia nem zárul le a beszédhiba javulásával, megszűnésével, utógondozásra is szükség lehet, amely jelenti a beszédállapot szinten tartását, ellenőrzését, az esetleges visszaesések prevencióját. További cél a másodlagos tünetek megelőzése, a sérült pszichés funkciók fejlesztése.
Az utógondozás sikerét a logopédussal való szoros együttműködés segíti.

A logopédus feladatai:
- a fogadó pedagógusok tájékoztatása a beszédfogyatékosság típusáról, a gyermek fejlesztési lehetőségeiről, az alkalmazható módszerekről, szakirodalomról,
- a beszédben akadályozott gyermek „erős" és „gyenge" oldalainak bemutatása,
- konzultáció a pedagógussal a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről,
- kapcsolattartás a beszédfogyatékos gyermek, valamint a befogadó osztály tanulóinak szüleivel,
- kapcsolattartás a habilitációs/rehabilitációs fejlesztésben résztvevő más szakemberekkel (pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő),
- a beszédben akadályozott gyermek orvosi vizsgálatának kezdeményezése.

Tanórán kívüli tevékenységek

Napközis foglalkozások:

- A délelőtti tanítási órákon megszerzett ismereteket itt mélyítjük el, olyan tanulási technikákat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik a megközelítően önálló ismeretszerzést.
- Komplex személyiségformálásra törekszünk, az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva.
- A sikeres szocializációhoz szükséges normák, szabályok kialakítására, gyakoroltatására törekszünk.
- Olyan szabadidős tevékenységeket teszünk lehetővé, amelyek jótékonyan hatnak az anyanyelvi fejlettségi szintre: emlékezet-, szerialitás-, szókincs-, gondolkodás-, mozgás-, figyelemfejlesztő játékok.

Szakkörök:

A beszédben akadályozott gyermekek is megtalálhatják iskolánkban azokat a tevékenységeket, szakköri foglalkozásokat, amelyek érdeklődésüknek megfelelnek. Gátolt kommunikációjukban is oldódik a szorongásuk, ha valamilyen területen sikereket érhetnek el.

6.4.2. AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

Kiemelt fejlesztési feladatok:

a) Bevezető szakasz: 1-2. évfolyam
b) Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam

Ebben a két szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

A bevezető szakaszban szükség esetén javasoljuk - a közoktatási törvény által biztosított lehetőséggel élve - egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartam tervezését. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készteti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

E két szakaszban nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

c) Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam.

d) Fejlesztő szakasz: 7-8. évfolyam.

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

6.4.3. A PSZICHÉS FEJLŐDÉS ZAVARAI MIATT NEVELÉSI-TANULÁSI FOLYAMATBAN TARTÓSAN ÉS SÚLYOSAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

Kiemelt célok, feladatok

- Kudarctűrő képesség növelése.
- A tanulási zavarok kialakulásáért felelős funkciók fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók túlterhelésének elkerülése a fejlesztő folyamatban.

- Tankötelezettségük teljesítését szakember segítségével végezzék.
- Önbizalom, önismeret, önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása.
- Pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégeztetése.
- A tanuló fejlettségének megfelelően egyéni továbbhaladás biztosítása.
- Testnevelés és sport műveltségi területen az első tanévben szenzoros integrációs program és / vagy gyógyúszás alkalmazása.
- Önállóságra nevelés.

*Kiemelt feladatok **diszlexia, diszgráfia** esetén:*
- testséma biztonságának kialakítása,
- téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- beszédfejlesztés, aktív szókincs bővítése, helyes ejtése,
- verbális figyelem és emlékezet, intenzív fejlesztése,
- hang - betű kapcsolat kialakítása; fonémahallás fejlesztése,
- makacs betűtévesztések kiküszöbölése (egymástól távol tanítjuk, sok mozgással, hangoztatással stb. pl.: b-d-p, o-ó, u-ú, ü-ű, ö-ő betűket),
- figyelem megosztása az olvasástechnika és a szöveg tartalma között,
- toldalékok körültekintő olvasása,
- olvasástechnika, tempó fejlesztése,
- olvasás-írás tanítása (esetleg újratanítása) hangoztató - elemző módszerrel,
- olvasás, írás készségének folyamatos gondozása az egész iskolai pályafutás alatt,
- idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- segítő környezet folyamatosan álljon rendelkezésre,
- kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- olvasásképtelenség esetén a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

A megvalósítás színterei
- minden tanórán,
- fejlesztő, felzárkóztató foglalkozáson,
- napközi, tanulószoba.

*Kiemelt feladatok **diszkalkúlia** esetén:*
- testséma kialakítása,
- téri relációk biztosítása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- számfogalmak kialakítása és bővítése, a manipuláció előtérbe helyezése, képi vizuális megerősítés,
- az érzékelés - észlelés, a figyelem az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése (számológép, naptár stb.),
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megörökítése, sokoldalú gyakorlásuk a már „birtokolt" számfogalmakkal építkező számkörökben,
- a matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása,
- gyógypedagógiai segítség speciális módszerekkel, egyéni sajátosságokhoz igazított megjegyzést segítő technikák megtalálása, alkalmazása,
- szerialitás erősítése.

A megvalósítási színterei

- matematika óra,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidő (képességfejlesztő játékok).

*Kiemelt feladatok **hiperkinetikus zavarok, aktivitászavarok** esetén:*

- A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy kudarc esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

A megvalósítás színterei

- tanóra,
- napközi, tanulószoba,
- gyógypedagógiai foglalkozás egyéni terápiás terv alapján.

6.4.4. AZ AUTIZMUS-SPEKTRUMZAVAROKBAN SZENVEDŐ (AUTISZTIKUS) TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

Az autizmussal élő tanulók általános jellemzői: Az autizmus-spektrumzavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és a sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

- az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség-hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak,

- új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródhat.

Az autisztikus tanulók - a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából - kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai:

a) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse.

b) A szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak - gyakran teljes - hiánya. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömöt.

c) A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

d) Egyenetlen képességprofil, pl. a szigetszerű ismeretek, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.

e) Hiányzó vagy korlátozott belátás, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet:

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken - pl. szó szerinti tanulás, nem szöveges számtan, földrajz, zene - viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során:

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizumotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.

- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.

- Emlékezetfelidézési problémák (speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).

- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.

- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékossága.

- A valóság téves értelmezése, felfogása.

- Realitás és fantázia összetévesztése.

- Képességek, ismeretek önálló változatos alkalmazásának hiánya (még beszédhasználatban is).

- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.

- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.

- Félelmek, fóbiák, szorongás.

Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.

- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.

- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.

- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt - a továbblépés előtt - külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, problémamegoldási módszerek tanítása.

- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert az egészséges gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autisztikus gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A kognitív viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell a tervekbe iktatni.

Az autisztikus tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-)veszélyes viselkedések kezelése,

- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,

- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,

- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autisztikus tanulók fejlesztésében:

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képesség- és készségprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon és a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.

- Protetikus, segédeszközökkel berendezett környezet és eszköztár kialakítása (az időbeli és téri tájékozódás, vizuális információhordozók augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).

- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.

- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezeten belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.

- A szociális fogyatékossággal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális" tanítási helyzetben való tanulás).

- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető kognitív viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei:

Az autisztikus tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai

Az autisztikus tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az 1-4. évfolyam elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező autista tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamosan fejlesztése szükséges.

A fejlesztését minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

1. Első szakasz: Fő célja a habilitáció. A gyermek formális és informális megfigyelésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a tanuló elemi beilleszkedési készségeinek: adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,

- az autizmusból és a társuló fogyatékosságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,

- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,

- fogyatékosság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikus, segédeszközökkel felszerelt ún. augmentatív környezet, eszközök és módszerek/rutinok, viselkedési normák, szokások kialakítása és használatának elsajátíttatása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.

- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).

- Beszéd adekvát használatának tanítása.

- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.

- Augmentatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az olvasást) használatának tanítása napi rutinokban.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.

- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.

- Szociális kognitív készségek fejlesztése.

- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és munkaeszközök célszerű használata).

- Általánosítás képességének fejlesztése.

- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.

- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.

- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.

- Alternatív viselkedések kialakítása.

- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

2. Második szakasz: Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,

- szociális/kommunikatív, kognitív fejlesztés,

- önellátás körének bővítése,

- házimunka,

- munkára nevelés megalapozása.

3. Harmadik szakasz: Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása,

- tantárgyi ismeretek a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,

- önszervezés, önállóság, táguló szociális integráció,

- munkára nevelés, pályaorientáció.

A NAT alkalmazása az autista tanulóknál

Az autisztikus tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok.

A NAT kiemelt fejlesztési feladatai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval. A NAT szakaszaihoz rendelt fejlesztési feladatok elérésére szükség esetén hosszabb időtartamot kell biztosítani. A kerettantervek adaptálása szempontjából az autizmus súlyosságát, az intelligenciát és a nyelvi képességeket kell figyelembe venni. A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell az autisztikus tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervekben kell rögzíteni. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

A NAT kiemelt fejlesztési feladatai

Énkép, önismeret: Az autisztikus tanulók fejlesztésében hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Hon- és népismeret: Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet ismerete, az azokkal való harmonikus kapcsolat. Az autisztikus tanulók elsősorban saját, közvetlen élményeiken keresztül, esetleg speciális érdeklődési körüknek megfelelően ismerhetik meg nemzeti kultúránk értékeit. Ezen a területen rendkívül nagy egyéni különbségekre számíthatunk. A történelmi időszemléletet, képzelőerőt, valamint elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértését kívánó tartalmak elsajátítása általában nehézséget jelent.

Környezeti nevelés: A környezet célzott megfigyelése, felfedezése a pedagógus aktív közreműködése nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztés a közvetlen, mindennapi élettel kapcsolatos tapasztalatokon alapul. Elsődleges a helyes szokásrend és a személyes biztonságra való törekvés kialakítása.

Információs és kommunikációs kultúra: Elsődleges cél a kölcsönös, hatékony, közérthető kommunikáció kialakítása. Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben nagy szerepet kapnak a vizuális eszközrendszerek. Az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő.

Tanulás: Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

Testi és lelki egészség: A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása elsődleges fontosságú. A helyes szokásrend kialakításakor alapozhatunk a tanulók merev, szabálytartó viselkedésére. A megfelelő szexuális viselkedés kialakításában a családok számára hatékony segítséget kell nyújtania az iskolának. A viselkedésproblémák megelőzése és hatékony kezelése kiküszöbölheti a gyógyszeres kezelést, ami fontos az egészség megőrzése szempontjából.

A NAT és a kerettantervek alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

Az autisztikus tanulók oktatása a NAT műveltségi területeit követi. Valamennyi műveltségi terület oktatását átszövik a habilitációs tartalmak. A kerettantervek tantárgyi témaköreinek elnevezése, tartalma specifikus módosításokkal alkalmazható, követelményeik módosíthatók, átcsoportosíthatók.

Magyar nyelv és irodalom: A fejlesztés fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkció megértésének sérülése. Minden autisztikus gyermeknél - függetlenül verbális képességeik színvonalától - elsődleges cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. A cél eléréséhez szükséges lehet alternatív kommunikációs eszközrendszerek alkalmazására.

Élő idegen nyelv: Az élő idegen nyelv oktatását azoknál az autisztikus tanulóknál érdemes megkezdeni, már kommunikatív módon, változatos kontextusokban és funkciókban használják anyanyelvüket. Gyakran egyedi megítélés alapján javasolni kell az autisztikus gyermekek értékelés alóli felmentését.

Matematika: Kiemelkedő jelentőségű a megismerési képességek fejlesztése, az önellenőrzés tanítása, az ismeretek önálló, gyakorlati alkalmazásának segítése, a problémamegoldás menetének tanítása. Különös hangsúlyt kap az oktatás szemléletes és konkrét jellege, a cselekvéses tanulás alkalmazása.

Ember és társadalom: Előtérbe kerül az önismeret és a közvetlen szociális környezet megismerése, a társas viselkedés elemi szabályainak ismerete, betartása. A történelmi

időszemléletet, képzelőerőt, valamint az elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértését kívánó tartalmak elsajátítása általában nehézséget jelent.

Ember a természetben. Földünk és környezetünk: Az autisztikus tanulók jellegzetesen sajátos speciális ismeretszerzési nehézségei miatt a tanítás során nem számíthatunk a gyermekek előzetes megfigyeléseire, élményeire, ezért a közvetlen tapasztalásra nagy hangsúlyt kell fektetni.

Művészetek: A műveltségi területen megjelenő valamennyi fejlesztési feladat fontos terápiás lehetőséget jelent. A művészeti tevékenységek a szabadidő tartalmas eltöltésében is jelentős szerepet játszanak.

Életvitel és gyakorlati ismeretek: A műveltségi terület rendkívül nagy hangsúlyt kap, mivel az önállóságot és a munkavállalás lehetőségét alapozza meg. Kiemelt cél a megfelelő munkaviselkedés kialakítása, a változásokhoz való rugalmasabb alkalmazkodás fejlesztése, valamint az elsajátított tevékenységek, munkafolyamatok önálló elvégzése.

Testnevelés és sport: A testi egészség megóvása, az erőnlét, az állóképesség és az ügyesség egyénre szabott fejlesztése mellett a legfontosabb fejlesztési feladatok általában a következők:

- A testséma ismeretének kialakítása.

- A testmozgások célszerű összehangolásának tanítása különféle terekben és aktivitásokban.

- A különböző társas helyzetekben való megfelelő mozgásformák kialakítása.

- Annak tanítása, hogy a gyermek saját ellenőrzése alatt tudja tartani mozgásos sztereotípiáit.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

Céljai és feladatai a kötelező oktatás, fejlesztés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatóak meg.

Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,

- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),

- figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,

- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás,

- önkiszolgálás, önellátás,

- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,

-lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,

- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,

- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása,

- a halmozottan fogyatékos autisztikus tanulók speciális ellátása.

Az autisztikus gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen az autisztikus gyermek javát szolgálja. A mérlegelés jellemzően a harmadik szakaszban nevelt tanulók egy részénél reális. Az integráció szükségességének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

A tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékosság, jól kompenzált viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről

a) a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,

b) jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv,

c) speciális eszközök, módszerek és környezet,

d) együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal,

e) a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,

f) szakértői bizottsággal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői bizottság, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált autisztikus gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

7. AZ IFJUSÁGVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA

-

Az ifjúság szociális válsághordozó. A kedvezőtlen szociális, gazdasági hatások, az érték- és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti hatását, és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. Mindezek következménye megjelenik az iskolában a gyerekek teljesítmény- viselkedés- és kapcsolatzavarainak formájában.

Célok:

- a gyerekek problémáinak minél korábbi felismerése,
- a probléma hatékony kezelése.

Feladatok:

- az okok keresése,
- segítségnyújtás,
- jelzés az illetékes szakembernek, gyermekjóléti szolgálatnak, gyámhivatalnak, kormányhivatalnak.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

- kapcsolatfelvétel a családdal,
- felvilágosító munka szülői értekezleteken, fogadóórákon,
- ismeretterjesztés (veszélytényezők, bűnözés, kábítószer stb.) meghívott külső előadók (védőnő, drog prevenciós szolgálatok, rendőrség) segítségével,
- pszichológiai segítség,
- nevelési tanácsadás, családsegítő igénybevétele,
- délutáni klub, szakkörök működtetése,
- kedvezményes táborozások,
- ösztöndíjak

8. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Hátrányos helyzet az alábbi területeken jelentkezhet:

- nem kielégítő fizikai körülmények, anyagiak hiánya (nem megfelelő táplálkozás, nem megfelelő lakáskörülmények),
- kulturális hátrány (a család olyan szokásai, attitűdjei, igényszintje, értékei, amelyek nehezítik, akadályozzák a gyermek iskolai beilleszkedését és teljesítményét),
- érzelmi- pszichés szükségletek kielégítetlensége (szeretet és biztonság iránti szükséglet.

Tevékenységformák:

- folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel,
- a hátrányos helyzetű tanulók nyilvántartása,
- esetmegbeszélés,
- személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- segítségnyújtás a kulturált szabadidő eltöltéséhez,
- a rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányai befejezése, a pályaválasztás és eredményes beiskolázás érdekében.

9. AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ TANULÓI RÉSZVÉTELI RENDJE

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, az intézményi, tagintézményi döntési folyamatokban való részvételére a Diákönkormányzatok működtetésével kerül sor.
A diákönkormányzatok a tanulók önirányító, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógusirányítóval együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten önállóan intézik saját ügyeiket, megtanulják a jogérvényesítés alapjait. A diákönkormányzat demokratikus úton választja tisztségviselőit, hozza létre szerveit, amelyek a közösség megbízásából hivatottak az ügyek megvitatására, határozathozatalra.
Feladatok:

- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját sikereire, értékeli más közös-ségektől megkülönböztető tulajdonságait,
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése,
- az iskolai hagyományok ápolása, új hagyományok teremtése,
- a tanulói és diákjogok mélyebb megismerése és alkalmazása mind a diákok, mind a tantestület részéről
- olyan közös érdekeken alapuló közös, konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak,
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség is,
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre késztető tevékenységek szervezése.

Az osztályközösségek (2-8. évfolyam) a tanév elején választják meg az osztálytitkárt, akit delegálnak a diákönkormányzat vezetőségébe. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
A nevelőtestületi értekezleten a diákönkormányzatot a segítő felnőtt képviseli. Az iskola tanulóinak tájékoztató és tájékozódó fóruma a diákközgyűlés. A diákközgyűlésre a tanulók diákképviselőt választanak. A közgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi. Résztvevői: a küldött tanulók, a tagintézmény-vezetője (igazgatója), a diákok felnőtt segítői. A diákok az iskola életét érintő ügyekben kérdéseket tehetnek fel, új megoldási javaslatokat tehetnek. A diákönkormányzat a tanulóifjúság és a nevelőtestület közös feladata az iskola hagyományainak ápolása, új hagyományok teremtése.

A diákönkormányzat rendszeresen tart iskolagyűléseket, melyeken a tanulókat érintő programokról, eredményekről, feladatokról, elvárásokról, esetlegesen felmerülő problémákról tájékoztatják társaikat.

Működési szabályok:

- A tanulók nagyobb közösségét közvetlenül érintő döntések meghozatala előtt az iskolavezetés kikéri a Diákönkormányzat véleményét, javaslatát.
- Az iskolai diákönkormányzat (DÖK) megválasztása tanévenként a diákönkormányzati ülésen történik.
- Az iskolaközösségek életüket érintő bármely kérdésben a Diákönkormányzaton (DÖK) keresztülérvényesíthetik jogaikat.
- A házirendben meghatározott nagyobb tanulóközösségek tanulói létszámának 50 %-át érintő kérdésekben kötelező kikérni a Diákönkormányzat véleményét.
- Az iskola vezetősége az előbbiektől eltérő esetekben is kérheti a diákönkormányzat véleményét.
- A tanulói közösségek álláspontjukat a fennálló jogszabályi rendelkezések szerint alakítják ki, melyhez az iskola minden szükséges feltételt biztosít.
- A DÖK tevékenységét saját működési szabályzata szerint végzi.
- A DÖK munkáját segítő nevelőt a DÖK vezetőségének javaslata alapján a nevelőtestület egyetértésével, az intézményvezető bízza meg.
- Évente egyszer diákközgyűlést tart.

10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákönkormányzat ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a faliújságon keresztül,
- az osztályfőnök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban) tájékoztatják.
A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.
A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente kétszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- **családlátogatás**, feladata: a gyermekek családi hátterének, körülményeink megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.
- **szülői értekezlet**, feladatai:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,

- a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,

- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,

- a helyi tanterv követelményeiről,

- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,

- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,

- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről

- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,

- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

- **fogadóóra**, feladata: a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)
- **nyílt tanítási nap**, feladata: hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
- **írásbeli tájékoztató**, feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.
- **Iskolai honlap, célja:** a szülők, érdeklődők naprakész információkat szerezhessenek az iskola tanórai és tanórán kívüli rendezvényeiről különböző programokról, a gyermekeket érintő eseményekről, feladatokról, lehetőségekről, és igényei szerint tevékeny részesei lehessenek ezeknek.
- **Iskolai rendezvények, ünnepségek**
- **Szülői szervezet rendezvényei**

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

További kapcsolataink:

- Korrekt, szoros együttműködés, jó munkakapcsolat jellemzi az intézmény és községi önkormányzat viszonyát

- Jó az együttműködés a községünkben található Kastély új tuladonosával a MNB-al.
- A Baptista Pedagógiai Intézettel a kapcsolat kölcsönösen jó, rendszeres információ nyújtással, tájékoztatással széles körű tevékenységével segíti munkánkat.
- Folyamatos a kapcsolatunk a Családsegítő Szolgálattal,
- a Pedagógiai Szakszolgálattal és a Megyei Szakértői Bizottsággal.

11. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

Tanulmányok alatt szervezett vizsgákra a 20/2012. EMMI rendelet 64-72.§ paragrafusai vonatkoznak.
A javító, osztályozó és különbözeti vizsgák anyaga lefedi az egész tanév tananyagát, összhangban a helyi tanterv követelményeivel.

9.1 A vizsgaszabályzat célja

A tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

9.2 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:
- ❖ osztályozó vizsgákra,
- ❖ javítóvizsgákra,
- ❖ és különbözeti vizsgákra vonatkozik,

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:
- ❖ aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- ❖ akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- ❖ akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít,
- ❖ valamint akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A 2.-8. évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

a) az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
b) a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása 250 tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen;
c) magántanuló volt.

- A javító- és osztályozóvizsga időpontja augusztus második fele.
- A különbözeti vizsgát abban az iskolában teheti le a tanuló, ahol iskolaváltás miatt a tanulmányait folytatni szeretné.
- A vizsga időpontjait az igazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon közzétesz.
- A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, pec) és helyszínéről (cím, épület) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal tértivevényes postai értesítést kap.
- Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben igazgatói engedéllyel lehet vizsgázni.
- A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az igazgató adhat engedélyt.

9.3 A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc.
- Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem megengedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni, annak megismétlésére.
- A vizsga a vizsgázó számára díjtalan.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbélyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a

vizsgadokumentumokba betekinthet, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.

- ❖ Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.
- ❖ A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
- ❖ Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

12. A TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK HELYI SZABÁLYAI

A felvételi eljárás különös szabályai:

Az intézménybe történő felvételi eljárás során előnyt élvez a baptista felekezetű családból érkező vagy a Magyarországi Baptista Egyház belső egyházi jogi személyei által fenntartott intézményből érkező tanuló.

Ha az iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét kell teljesíteni a jogszabályban foglalt arányok figyelembevételével.

A további felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót 15 nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására rendelkezésre álló időszak első napja előtt az intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozni.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben kell részesíteni azokat, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyén található.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvétele után a további felvételi kérelmek elbírálásánál előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyén található. Amennyiben az iskola – a megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt.

A sorsolásra a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni. A sorsolást az igazgató által kijelölt három főből álló bizottság végzi a sorsoláson résztvevők jelenlétében. A sorsolásról, annak eredményéről jegyzőkönyvet kell vezetni.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető a sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az, akinek ezt

különleges helyzete indokolja.

Átvétel esetén /más iskolából érkező tanuló/

1 hónap megfigyelés után szintfelmérő dolgozatot kell írnia. Ez alapján meghatározható, hogy a tanulónak az adott évben mely tárgyakból kell felzárkóztató foglalkoztató foglalkozásokra járnia, hogy megfeleljen a helyi tantervi követelményeknek.

II. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

Az iskola valamennyi évfolyamát átfogó helyi tantervet használ.

1. A választott kerettanterv megnevezése

Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázat tartalmazza. A táblázat 1. évfolyamánál feltüntetett minimális óraszámok a 2013/2014-es tanévtől kerülnek bevezetésre felmenő rendszerben.

Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Bibliaismeret	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	**2**	**2**	**3**	**3**
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázat tartalmazza. A táblázat 5. évfolyamánál feltüntetett minimális óraszámok a 2013/2014-es tanévtől kerülnek bevezetésre felmenő rendszerben.

Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3
Bibliaismeret	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia – egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc / Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Idegen nyelv (angol): képesség szerinti bontás a legnagyobb létszámú felső tagozatos osztályban.
Technika: fiú/lány bontás – évfolyamonként.

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Matematika	A változat
Fizika	A változat
Kémia	B változat
Biológia – egészségtan	A változat
Ének – zene alsó tagozat	A változat
Ének – zene felső tagozat	A változat

2. A 2.-4. évfolyam tantárgyi rendszere és az óraszámok a 2013/2014-es tanévtől kimenő rendszerben

Tantárgy	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	8 + 1	7 + 1	7 + 1
Matematika	4,5	4,5	3,5
Idegen nyelv (angol)			3
Környezetismeret	1 + 0,5	1,5 + 0,5	2 + 0,5
Ének-zene	1	1,5	1,5
Rajz	1,5 + 0,5	1,5 + 0,5	1,5 + 0,5
Technika	1	1	1
Testnevelés	5	3	3
Összesen	**24**	**22**	**24,5**

3. A 6.-8. évfolyam tantárgyi rendszere és az óraszámok a 2013/2014-es tanévtől kimenő rendszerben

Tantárgy	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4,5 + 0,5	3,5 + 0,5	3,5 + 1
Történelem	2 + 0,5	1,5 + 0,5	2
Idegen nyelv (angol)	3	3	3
Matematika	3,5	3	3
Informatika	1	1	1
Természetismeret	2 + 0,5		
Fizika		1,5	1
Biológia		1,5	1,5
Kémia		1,5	1,5
Földrajz		1,5	1,5 + 0,5
Ének-zene	1 + 0,5	1 + 0,5	1 + 0,5
Rajz	1,5	1 + 0,5	2
Technika	1	1	1
Testnevelés	5	2,5	2,5
Etika		1	
Osztályfőnöki	0,5	0,5	0,5
Összesen	**27**	**27**	**27**

3.1 Modulok felhasználása

Modul	Évfolyam	Tantárgy, amibe integrálódik
Tánc és dráma	6.o.	Magyar nyelv és irodalom
Hon és népismeret	6.o.	Rajz
Egészségtan	6.o.	Technika
Egészségtan	8.o.	Technika
Mozgókép és médiaismeret	8.o.	Rajz
Ember és társadalomismeret, etika	7.o.	Önálló tantárgy
Informatika	6.o.	Önálló tantárgy

4. A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Tantárgyak	**1. évf.**	**2. évf.**	**3. évf.**	**4. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	7 + 1	7 + 1	6 + 1 + 1	6 + 1 + 1
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Bibliaismeret	1	1	1	1
Környezetismeret	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	0	0	0	0
Rendelkezésre álló órakeret	**25**	**25**	**25**	**27**

A szabadon tervezhető órakeret terhére a 3. és a 4. évfolyamon 1-1 órát használtunk fel a magyar nyelv és irodalom tantárgy órakeretét növelve. Ennek oka, hogy tanulóink 88%-a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű. Ismereteik elmélyítésére, gyakorlásra szinte csak tanórákon van lehetőségük.

Tagintézményünkben 2008 szeptemberétől került bevezetésre az etnikai kisebbségi iskolai nevelés és oktatás. A választott kerettantervet a szabadon tervezhető órakeret terhére a cigány nemzeti kisebbségi nevelés és oktatás programjának bevezetése miatt alsó tagozaton az alábbi tantárgyaknál, az alábbi óraszámokkal egészítettük ki.

Az etnikai órák a tanmenetekben és a naplókban is jelölésre kerülnek.

Évfolyam	Tantárgy	Heti óraszám
1. osztály	Magyar nyelv és irodalom	1
	Környezetismeret	1
2. osztály	Magyar nyelv és irodalom	1
	Környezetismeret	1
3. osztáy	Magyar nyelv és irodalom	1
	Környezetismeret	1
4. osztály	Magyar nyelv és irodalom	1
	Környezetismeret	1

Tananyag tartalmak:

Magyar nyelv és irodalom

1. évfolyam

- Kiszámolók, csúfolók, párszoros versek
- Ördög - tündér, állat és tréfás mesék
- Népmesék, műmesék (pl.: Szécsi Magda, Bari Károly meséi)

2. évfolyam

- Ördög - tündér, állat és tréfás mesék
- Népmesék, műmesék (pl.: Szécsi Magda, Bari Károly meséi)
- Kiszámolók, nyelvtörők, rövid versek, mesék, történetek
- Hangszerpótló eszközök (pl.: kanna, kanál, szájbőgő)
- Ritmusgyakorlatok
- Magyar és nemzetközi cigánydalok

3. évfolyam

- Szólások, mondások, mesék, történetek, eredetmesék
- Mesemondási szokások általában és a helyi cigányközösségben (pl.: Lakatos Menyhért, Rostás Farkas György, Szécsi Magda meséi)
- Hangszerpótló eszközök (pl.: kanna, kanál, széjbőgő)

4. évfolyam

- ❖ Mesetípusok: eredetmesék és műmesék
- ❖ Hosszabb versek, mesék, történetek, novellarészletek, elbeszélések
- ❖ Mondák, legendák híres emberekről, történetekről
- ❖ A cigányság emblematikus jelképei: a cigány zászló, a cigány himnusz

Környezetismeret

1. évfolyam

- ❖ Újév: újévi köszöntők, hagyományok az újév napján
- ❖ Karácsony: karácsonyi köszöntők (pl.: Choli Daróczi József, Karsai Ervin versei)
- ❖ A cigányság ünnepei és azok szokásai

2. évfolyam

- ❖ A növények és állatok jelentősége a cigány ember életében
- ❖ Ősi cigány népi mesterségek megismerése

3. évfolyam

- ❖ Erdők, mezők növényeinek (gyógynövényeinek) felismerése
- ❖ Mit jelenett a cigányok életében az orvoslás „kuruzslás"?

4. évfolyam

- ❖ A helyi cigány közösségben élők vagy onnan elszármazó személyek felkutatása: „Akikre büszkék lehetünk..."
- ❖ Az egy családba, egy nemzetségbe való tartozás elvei, szempontjai
- ❖ A cigány család szerkezete, hierarchiája

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

Tantárgyak	**5. évf.**	**6. évf.**	**7. évf.**	**8. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4 + 1	4 + 1	3 + 2	4 + 1
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1
Bibliaismeret	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2 + 1	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia – egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc / Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	+1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	0	0	0	0
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A szabadon tervezhető órakeret terhére az 5., 6., 7., és 8. évfolyamon 1-1 órát használtunk fel a matematika tantárgy órakeretét növelve.

Továbbá 1 órát az 5. évfolyamon az informatika, 1 órát a 8. évfolyamon a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy órakeretét növelve.

A matematika tantárgy esetében a megszerzett ismeretek elmélyítésére, gyakorlására, ismétlésre fordítjuk a plussz órákat.

Az informatika tantárgyat 5. osztályban vezetjük be, hiszen a számítógépes alapismeretek elsajátítása ma már elengedhetetlen követelmény.

A tecnika, életvitel és gyakorlat tantárgy esetében a 8. osztályosok életkori sajátosságai megkövetelik az életviteli alapismeretek további bővítését.

Intézményünkben 2008 szeptemberétől került bevezetésre az **etnikai kisebbségi iskolai nevelés és oktatás**. A választott kerettantervet a szabadon tervezhető órakeret terhére a cigány nemzeti kisebbségi nevelés és oktatás programjának bevezetése miatt felső tagozaton az alábbi tantárgyaknál, az alábbi óraszámokkal egészítettük ki.

Az etnikai órák a tanmenetekben és a naplókban is jelölésre kerülnek.

Évfolyam	Tantárgy	Heti óraszám
5. osztály	Magyar nyelv és irodalom	1
6. osztály	Magyar nyelv és irodalom	1
	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	1
7. osztáy	Magyar nyelv és irodalom	1
8. osztály	Magyar nyelv és irodalom	1

Tananyag tartalmak:

Magyar nyelv és irodalom

5. évfolyam

- Eredetmondák, balladák, anekdoták
- Népmesék, műmesék
- Lírai alkotások (pl.: Bari Károly, Berze Nagy János, Baros Tibor, Rostás Farkas György)

6. évfolyam

- A hazai cigány elbeszélő irodalom (pl.: Orsós Jakab, Osztojkán Béla, Lakatos Menyhért elbeszélései)

7. évfolyam

- Rostás Farkas György, Bari Károly, Szepesi József, Horváth Gyula, Jónás Tamás, Choli Daróczi József műfordításai
- Első különválás: ben és phen cigányok
- Nyelvészeti szempontból való elkülönülés (örmény, európai, szír)
- A népvándorlás hatása a nyelvi és kulturális jellemzők kialakulására
- A nyelvi rétegződés

8. évfolyam

- A cigány próza meghatározó egyéniségei: Lakatos Menyhért, Osztojkán Béla, Orsós Jakab, Holdosi József regényei
- Olyan magyar regények vagy elbeszélések (pl.: Egri csillagok), melyekben cigány ember is szereplő
- A cigánysors azonos és eltérő elemeinek számbavétele a különböző országokban játszódó, különböző cselekményű írásokban
- Könyvek, sajtótermékek, audiovizuális dokumentumok, időszaki kiadványok (napi-, hetilap, folyóirat, évkönyv)

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

6. évfolyam

- Vándorlás
- Hagyományos cigánymesterségek
- A vándoripar és a céhes ipar közötti különbségek (eszközök, termékek, a munka értéke)
- A mesterségek haszna
- Cserekereskedelem

5. Óraszámok és időkeret

Évfolyam	Összas tantárgyi óraszáma	Az osztályok számára engedélyezhető időkeret	Tervezett további időkeret (tanórán kívüli foglalkozások
1.	25	52	27
2.	25	52	27
3.	25	52	27
4.	27	52	25
5.	28	52	24
6.	28	52	24
7.	31	52	21
8.	31	52	21
Összesen	220	416	196

5.1 Tanórai és tanórán kívüli foglalkozások

Évfolyam foglalkozás	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Összes óraszám
Szakkör, énekkar, tehetséggondozás, iskolai könyvtár	37óra/hét								37
Tömegsport, sportkör	20óra/hét								20
Napközi (alsó tagozat)	2x23 óra/hét								46
Napközi (felső tagozat)					2x23 óra/hét				46
Egyéni foglalkozás: SNI és BTMN tanulók fejlesztése	24 óra/hét								24
Csoportbontás					3+4 óra/hét				7
Korrepetálás, felzárkóztatás	8 óra/hét				8 óra/hét				16
								Összesen	196

6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tanulás-tanítás folyamatában fontos szerep jut a tankönyveknek, munkafüzeteknek és más tanulmányi segédleteknek, amelyek az eredményességet növelik.

Különösen fontos ezek körültekintő, jó kiválasztása, ha figyelembe vesszük célkitűzésünket: az öntevékenység igényének és képességének fejlesztését. Nagy felelősséget jelent az egyes szaktanári munkaközösségeknek a minden szempontból legmegfelelőbb tankönyvek és tanulási segédletek megtalálása és kiválasztása.

Tanulmányi segédletek és tankönyvek kiválasztásánál a központi programok ajánlásait és kötelező eszköz és felszerelési jegyzéket figyelembevételével történik.

A tankönyveket, tanulmányi segédleteket az azonos tantárgyat tanítók közös megegyezéssel választják ki. A kiválasztott tankönyveket az igazgató hagyja jóvá.

A kiválasztásnál a következő alapelvek érvényesülnek:

- Korszerű ismereteket tartalmazzon.
- Legyen jól tanítható, és jól tanulható.
- Nyelvezete, tagoltsága igazodjon a korosztály sajátosságaihoz.
- A tantervi anyagot célszerű, megfelelő logikai sorrendben tartalmazza.
- Segítse a megértést és rögzítést jó szemléltető ábrákkal, táblázatokkal, grafikonokkal, képekkel és a lényeges részek kiemelésével.

- ❖ Legyenek a tankönyvek újszerűek, eredetiek, a gyerekek érdeklődését felkeltő, motiváló hatásúak, könnyen kezelhetőek, áttekinthetőek.
- ❖ Jellemezze őket az elméleti és gyakorlati ismeretek egysége.
- ❖ Legyenek esztétikusak.
- ❖ Kötése legyen tartós.
- ❖ Adjon lehetőséget az ismeretek témakörönkénti összefoglalására, önellenőrzésre, valamint biztosítsa az önálló gyakorlás lehetőségét.

A tankönyveket, tanulmányi segédleteket az azonos tantárgyat tanítók közös megegyezéssel választják ki.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának helyi sajátos elvei

Iskolánkban, a nevelő-oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket használunk a tananyag feldolgozásához, melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak. Tankönyvként, az nyomtatott formában megjelent vagy elektronikus adathordozón rögzített könyv hozható forgalomba, amelyet a miniszteri rendeletben meghatározott eljárás keretében

- tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítottak, vagy
- nyilvános pályázati eljárás keretében meghatározott évfolyam, műveltségi terület, tantárgy vagy annak tanításához alkalmazható pedagógus-kézikönyv vonatkozásában a miniszter kiválasztott, vagy
- a miniszter kezdeményezésére kísérleti tankönyvként fejlesztettek ki és a tankönyvjegyzékre vették.

A tankönyvjegyzék bármely évfolyam bármely tantárgya vonatkozásában a Nat szerint jóváhagyott kerettantervi tantárgyanként legfeljebb kettő tankönyvet tartalmazhat.

A korábbi szabályozás alapján tankönyvvé nyilvánított és a tankönyvjegyzékre felvett tankönyvek a régi kerettanterv szerinti tantárgyak kifutásáig, de legfeljebb az engedélyükben meghatározott időtartamig tankönyvként forgalmazhatók, tankönyvként választhatók.

Az iskola igazgatója minden év június 10-éig köteles felmérni, hány tanulónak kell vagy lehet biztosítani a tankönyvellátást az iskolai könyvtárból, könyvtárszobából történő tankönyvkölcsönzés útján, hányan kívánnak használt tankönyvet igénybe venni vagy új tankönyvet vásárolni.

A felmérés során tájékoztatni kell a szülőket arról, hogy a felmenő rendszerben bevezetésre kerülő térítésmentes tankönyvellátás elsőtől nyolcadik évfolyamig, valamint a nemzetiségi-nevelés oktatásban és a gyógypedagógiai nevelés-oktatásban mely évfolyamokon történik meg, valamint, hogy az ingyenes iskolai tankönyvellátással nem érintett iskolai évfolyamokon az iskolai tankönyvrendelésnek biztosítania kell, hogy az iskolától történő tankönyvkölcsönzés, napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevételével, használt tankönyvek biztosításával, illetve tankönyvek megvásárlásához nyújtott pénzbeli támogatás útján is történhet.

Erre jogosultságot szerez az a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló aki:

- tartósan beteg,
- a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,
- három vagy több kiskorú, illetve eltartott gyermeket nevelő családban él,
- nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, vagy
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül a tankönyvek ingyenesen állnak rendelkezésre .

A felméréssel egyidejűleg tájékoztatást kell adni arról, hogy az iskola, az iskola fenntartója vagy működtetője, illetve más támogató kíván-e biztosítani bármely további tankönyv-támogatási kedvezményt.

Az iskolába belépő új osztályok tanulói esetében a felmérést a beiratkozás napjáig kell elvégezni.

Az iskolának a helyben szokásos módon , hirdetményben kell közzé tenni a normatív kedvezményen túli további kedvezmények körét, feltételeit, az igényjogosultság igazolásának formáját és az igénylés elbírálásának elveit.

A felmérés eredményéről az iskola igazgatója minden év június 15-éig tájékoztatja nevelő-testületet, az iskolaszéket, a szülői szervezetet, közösséget (a továbbiakban: szülői szervezet), az iskolai diákönkormányzatot, az iskola fenntartóját, és kikéri a véleményüket az is-kolai tankönyvtámogatás rendjének meghatározásához.

Az iskola igazgatója a vélemények alapján minden év június 17-ig meghatározza az iskolai tankönyvellátás rendjét, és erről a helyben szokásos módon tájékoztatja a szülőt vagy a nagykorú cselekvőképes tanulót, továbbá a fenntartót.

Taneszközök

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei, munkaközösség hiányában a szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. Évfolyamonként, tantárgyanként kerül meghatározásra. A szülőket tájékoztatni kell azokról a tanulmányi segédletekről , taneszközökről, ruházati felszerelésekről is, amelyekre a következő tanévben a tanulmányi munkához szükség lesz.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak,
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján az iskolai szülői szervezet évente meghatároz.

7. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

7.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése.
- A koncentráció és a relaxáció képességének alapozása.
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása.
- Helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása.

7.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával.
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátítása.
- A kreativitás fejlesztése.
- Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés.
- A tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

7.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- ❖ Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.
- ❖ Szorgalmazni kell a tanulói aktivitást, tág teret kell adni az egyéni munkamódszereknek, és ezzel hozzá kell segíteni a tanulót az egyéni tanulási stratégia kialakításához.
- ❖ Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

7.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaorientációra.

- ❖ Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- ❖ A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- ❖ Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- ❖ A komplex személyiség fejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek- az erős és gyenge pontok felismerésének, a reális önértékelésnek, az önbizalom erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az érzelmi inteligencia kialakításának.

8. Mindennapos testnevelés

Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

2. Ennek alapján

- az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- ❖ a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
- ❖ iskolai sportkörben való sportolással,
- ❖ kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

A mindennapos testedzés célja:

- a tanulók egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel,
- a mozgásigény fenntartása,
- a mozgáskultúra fejlesztése,

A mindennapos testedzés alapelvei:

- minden gyermek minden nap vegyen részt testmozgás programban,
- minden testnevelési órán és minden testmozgási alkalmon történjen meg a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése,
- minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző-gyakorlat
- a testnevelési tananyag egészében vegye figyelembe a gerinc és ízületvédelem szabályainak betartását, a fittség mérés testhelyzeteit és az izomerősítések különböző testhelyzeteit,
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelentsen még az eltérő adottságú tanulóknak is,
- érvényesüljön a teljes testmozgás-programban a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása,
- a testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmazzon,
- a testmozgás-program olyan életmód sportokat, életminőség-sportokat tanítson a gyerekekkel, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében.

Mindennapos testedzés formái:

- testnevelés óra (1-8. évfolyam)
- gyógytestnevelés (orvosi vélemény alapján)
- könnyített testnevelés (orvosi vélemény alapján)
- iskolai sportkörök
- házi bajnokságok
- játékos egészségfejlesztő testmozgás napközis foglalkozásokon és lehetőség szerint

A mindennapos testnevelés biztosítása heti 5 órában:

Az iskola tanulói számára a mindennapos testedzést az alábbi foglalkozások biztosítják:

Az 1-2. évfolyamon:

- Heti 5 kötelező testnevelés óra.

A 3-4. évfolyamon:

- Heti 3 kötelező testnevelés óra.
- A többi tanítási napon játékos, egészségfejlesztő testmozgás. (tanítási órák részeként, illetve egy óraközi szünet ideje legfeljebb 50 %-ának felhasználásával szervezzük meg)

Az 5-6. évfolyamon:

- Heti 5 kötelező testnevelés óra.

A 7-8. évfolyamon:

- Heti 2-3 kötelező testnevelés óra.
- A többi tanítási napon egészségfejlesztő testmozgás.

Minden tanítási nap délutánján iskolánk minden tanulója részt vehet a különféle sportágakban szervezett sportköri foglalkozásokon.

A napközi otthonban és iskolán kívül:

- Játékos egészségfejlesztő testmozgás.
- Osztálykirándulások, séták.
- Családi sportnap.
- Iskolai és területi bajnokságok (foci, szertorna).

A mindennapos testnevelés bevezetése								
tanév	**1.évf.**	**2.évf.**	**3.évf.**	**4évf.**	**5.évf.**	**6.évf.**	**7.évf.**	**8.évf.**
2012/2013	X				X			
2013/2014	X	X			X	X		
2014/2015	X	X	X		X	X	X	
2015/2016	X	X	X	X	X	X	X	X

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon az alábbi sajátos egészségügyi, és pedagógiai szempontokat teljesítjük:

- A gyermekek minden nap részt vesznek a mindennapos testedzés programjában.
- Testnevelési órákon, és minden egyéb testmozgásos foglalkozásokon megtörténik a keringési- és légző - rendszer megfelelő terhelése.

- ❖ Testnevelési órákon van gimnasztika, benne a helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyaggal.
- ❖ A testnevelési tananyag egészében a gerinc és ízületvédelem szabályainak betartása.
- ❖ A testnevelési óra, és egyéb testmozgási alkalom örömöt és sikerélményt jelentsen az eltérő adottságú tanulóknak is.
- ❖ A testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes programban.
- ❖ A mindennapos testedzés során, életmód - sportokat is megtanítunk (olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az élet minőség javítása érdekében).
- ❖ A mindennapost testedzés programja játékokat és táncokat is tartalmaz.

9. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A kerettantervben meghatározott tantárgyak közül a bibliaismeret és a református hittan tantárgy választható. A választható tantárgyak illetve a szakkörök és szabadidős tevékenységek választását minden év június 10 -ig között mérjük fel a tanulók körében. A kínálatot megismerve a tanulók választhatnak, melyik foglalkozás munkájában akarnak részt venni. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik, és tudomásul veszik, hogy a választott órát illetve foglalkozást egész évben kötelesek látogatni, a mulasztást igazolni kell.
Amennyiben a tantárgyfelosztás lehetővé teszi, pedagógusválasztásra 1. évfolyamon párhuzamos osztály esetén kerül sor. A szakkörök egyéb szabadidős tevékenység esetén szintén választhat a tanuló, mely pedagógus vezette foglalkozás tevékenységébe kíván bekapcsolódni.

10. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

A Támop 3.1.4 kompetencia alapú oktatás bevezetése

Intézményünkben 2009 szeptemberétől került bevezetésre a **NAT** szerinti kulcskompetencia-területek fejlesztését, újszerű tanulás szervezési eljárások alkalmazását támogató oktatási programok és taneszközök bevezetése, adaptációja.

A tevékenységet úgy terveztük, hogy az, a kövezkező elemeket tartalmazza:

- ❖ Egy tanulócsoportban a „szövegértés-szövegalkotás" kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomasg bevezetése, alkalmazása.
- ❖ Egy tanulócsoportban a „matematika" kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
- ❖ Egy tanulócsoportban az „idegen nyelv (angol)" kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
- ❖ Egy tanulócsoportban „IKT B" oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
- ❖ Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása: az érintett műveltségterület az ember- és társadalomismeret a hatodik osztályban.

- ❖ Egy három hetet meghaladó projekt megszervezése tanévenként.
- ❖ Egy témahét megszervezése tanévenként.
- ❖ Egy moduláris oktatási program megszervezése tanévenként.

10.1 A kompetencia alapú oktatás fenntarthatósága

	2012/2013 tanév	*2013/2014 tanév*	*2014/2015 tanév*
Szövegértés-szövegalkotás	4. osztály	1.b osztály	***1. b osztály***
Matematika	6. osztály	7. osztály	8. osztály
Idegen nyelv (angol)	7. osztály	8. osztály	4. osztály
Történelem „IKT B"	5. osztály	6. osztály	7. osztály
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása	6. osztály (Ember és társ.ismeret)	6. osztály (Ember és társ.ismeret)	6. osztály (Ember és társ.ismeret)
Háromhetet meghaladó projekt	4. osztály	3. osztály	3. osztály
Témahét	2. osztály	1.a osztály	1.a osztály
Moduláris oktatás	5. osztály	6. osztály	4. osztály

A pályázat fenntarthatósági kötelezettsége a 2014/2015-ös tanévben megszűnt.

A három hetet meghaladó projekt, a témahét és a moduláris oktatás témáját az adott tanévre vonatkozó munkatervben határozzuk meg.

11. Projektoktatás

Iskolánk hagyományrendszerébe évek óta beépült a projektoktatás. Ez a hagyomány továbbra is színesíti a pedagógiai módszereink választékát, a tanulók és pedagógusok közös tevékenységére; együttműködésére épülve, ezért a továbbiakban is kívánjuk alkalmazni.

A projektoktatás lényege nem kizárólag az, hogy a tanulók egy-egy problémára megoldást találjanak, hanem az, hogy a lehető legtöbb összefüggést és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett a diáknak lehetősége van saját meglévő képességeinek, viselkedési formáinak kipróbálására, és újak kialakítására.

A projektoktatás fő értéke, és egyben leginkább hasznosuló eleme, maga a munkafolyamat, a munka konkrét eredményei és végtermékei mellett. Vagyis a projektmunka során megvalósuló ismeretelsajátítás mellé fontosságban felzárkózik maga a gondolkodási folyamat, valamint az egyéb gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projektmódszer célja:

- ❖ a központi, gyakorlati probléma komplex feldolgozása, több szempont szerinti körüljárása,
- ❖ konkrét, hasznosítható, gyakorlati tudás megszerzésének biztosítása,
- ❖ az ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítása indirekt úton,

- ❖ a tanulók kezdeményező, aktív szerephez jutása,
- ❖ az egymástól történő tanulás gyakorlati megvalósítása,
- ❖ maradandó élménynyújtás a tanulók számára.
- ❖ örömteli, stressz mentes együttműködést biztosítása
- ❖ lehetőség nyílik újfajta tanár-diák kapcsolat kialakítására
- ❖ előmozdítja a pedagógusok szakmai együttműködését, így javítja a tantestület összetartását.

A projektoktatás feladata

- ❖ az adott problémához szervesen kapcsolódó lehető legtöbb vonatkozás és összefüggés feltárása
- ❖ a kreativitásának, a problémamegoldó és analitikus gondolkodásának a fejlesztése
- ❖ a tanulók kommunikációs és szociális képességének, az ismeretszerzési alkalmazkodó képességének erősítése.
- ❖ az időbeosztás tanulása, gyakorlása.
- ❖ közös produktum bemutatása
- ❖ mindenki saját képességei alapján vegyen részt a probléma megoldásában, érdeklődése, egyéni tapasztalatai alapján járuljon hozzá a csoport munkájához.
- ❖ tanári együttműködés, differenciált segítség adása szükség szerint a célok megfogalmazásában, a csoportok szervezésében, a terv elkészítésében.

A projekt megvalósítása

1. A ráhangolódás időszaka

Ebben a szakaszban történik a projekt megvalósításának közös tervezése a tanulókkal. A projektfalon elhelyezett, projekthez kapcsolódó tanulói kérdésekkel az altémák tervezésének rendszere történik meg.

2. A téma előkészítése

A projekt témáját hosszabb ideig érlelgetjük. Naponta visszatérünk a témára, pontjaira, s folyamatosan bővítjük a projekthez kapcsolódó kérdések sorát a projektfalon.
A gyerekek is gyűjtenek előzetesen olyan anyagot, ami a témával kapcsolatos.
Az új munkamódszerek, tanulási technikák megismertetése, kipróbálása is az előkészítési időszakban történik.

3. A munkamódszerek, tanulási technikák, tevékenységek előkészítése

4. Konkrét tervezés, időterv

A ráhangolódás zárásaként kerül sor a végrehajtási terv közös elkészítésére. Alapját a projekt már megtervezett elemei és a ráhangolódási időszakban a tanulókkal közösen létrehozott új elemek adják.

A projekt dokumentálása

Projektfal

- ❖ A projektfal egyik állandó rovata a tevékenység, a felelősi rend, az időrend az esetleges változtatásokkal együtt. Ugyancsak állandó, feltűnő helyen tartjuk a különböző felhívásokat, értesítéseket, kéréseket, fontos információkat.

- Csoportonként vagy feladatonként folyamatosan felkerülnek az elkészült munkák, a témájukhoz, feladatukhoz fontosnak tartott képek, feliratok, dokumentumok. Ugyancsak ide kerülnek az egész osztály által készített anyagok, beszámolók is.
- Az egész projekt haladásáról szóló értékelő információkat, a szülők, a külső szakértők, a vendégek véleményét nyilvánossá tesszük.

Projektnapló

- Projektnapló vezetése a pedagógus számára fontos, hiszen egyrészt a különböző tevékenységet, a tanulók sokféle tevékenységben való részvételét, a történéseket nem lehet fejben tartani, másrészt a pedagógus folyamatos feljegyzései a későbbiekben is felhasználhatóvá teszik a munka tapasztalatait. Pontosabbá teszi a tanulók megismerését, és a sokrétű megfigyelés során szerzett információk a differenciált fejlesztés tervezésénél jól használhatók.
- A tanulók számára – hasonlóan a pedagógushoz – egy külön füzet vezetése ajánlott (feljegyzéskészítés, folyamatleírás, munkafázis-tervezés, eszköz-, anyag-, idő- stb. igény, összegezés, tanulságok levonása, összefoglalás stb.). Ennek tartalmi és technikai vezetését előzetesen megbeszéljük.
- A projekt eredményeinek bemutatása
- Az egyes tevékenységeknek vannak eredményei, de produktumnak tekintjük a projektfalra felkerült anyagokat, a projektnaplót és bármit, ami a projekt folyamán készült: fotók, rajzok, különböző írások, meghívók, mini bemutatók.
- Másrészt elkészül az ún. záró produktum, melynek részét képezik az előbb említettek, de készülhet bábelőadás, tárgyak, kiállítás, képeskönyv, amely a téma függvényében reprezentálja az egész projektet.

- A projektzáróra meghívjuk a szülőket, a párhuzamos osztály vagy az iskola tanulóit, nevelőit, vezetőit, a szűkebb társadalmi környezetből a projekt témájában vagy a munkákban érdekelteket. A zárás kis projekt a projektben: e rendezvény megszervezése a meghívók készítésétől a kiállítás elkészítésén keresztül a vendégek fogadásáig.

Az értékelés

- Az értékelés, amint az egész tanulási folyamatnak, a projektnek is kulcsfontosságú része. Ez a hagyományos pedagógiától leginkább eltérő mozzanat, s ezért a pedagógustól ezen a területen szükséges a legnagyobb szemléletváltás. Amíg a többségében frontálisan irányított tanulás szinte adekvát értékelési módja az osztályozás, úgy a tanulói önállóságot, kreativitást, indirekt vagy önirányított tanulást követelő projekt értékelési stratégiája az osztályozás nélküli, folyamatos, dominánsan formáló-fejlesztő értékelés és visszajelzés.
- Az értékelés többrétegű.
- A korszerű tanítási-tanulási folyamatra egyébként is jellemző értékelési módok, alkalmak:
- az egyes tevékenységek egyéni, kiscsoportos önértékelése,
- az egyéni és csoportban vállalt önálló feladatok értékelése,
- az egyéni fejlődés, haladás értékelése.
- A projektmunkával összefüggő értékelési módok és alkalmak:
- az egész projekt haladásának folyamatos, közös értékelése,

- értékelés az egyes projektrészek lezárásakor,
- a záró produktum értékelése,
- a projekt befejezésekor aktuális záró értékelés, a projektben közreműködőkkel együtt a tartalom, a módszerek, a szervezés tanulságainak összegezése.

Az osztályozás nélküli értékelés nem jelenti azt, hogy soha nem minősíthetünk. Ha a projektnek vannak tantárggyal, tantárgyakkal szorosan összefüggő elemei, amelyek elsajátíťásának mértékét netán a célok között is meghatároztuk, akkor ez megfelelő mérőeszközökkel mérhető és minősíthető.
Iskolánk tanévenként egy három hetet meghaladó projektet valósít meg. Témajavaslatokat a lehetséges projektek számára az éves munkatervben fogalmazunk meg.
Projektet, témahetet kezdeményező pedagógusnak minden tanév szeptember 15-ig projekttervet kell benyújtania az iskola igazgatójának a projekt vagy témahét részleteinek, legfontosabb tevékenységeinek és tervezett hónapjának megnevezésével.
A tervnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a feldolgozandó tananyagot, témakört,
- felhasznált óraszámot, megjelölve a más tárgyakkal összevontakat,
- résztvevők körét,
- időpontot (hónap, hét),
- részletes feladattervet,
- módszereket,
- felhasználandó segédanyagot,
- a tanulói tevékenység értékelésének és bemutatásának módját.

A projektvezető pedagógus a projekt, témahét befejezése után írásos értékelést készít a megvalósításról (előny, hátrány is), és két héten belül benyújtja az iskola igazgatójának. Amennyiben kiállítható anyagok is készülnek a teljesítés során, úgy azokat kiállításon is bemutatja az iskola közösségének. A projekt és a témahét megvalósítása során a pedagógusok kötelesek együttműködni egymással.

12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A köznevelési törvény kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésére-oktatására, lehetőséget adva a pozitív diszkriminációra. A törvény azt célozza, hogy a különböző szociális és kulturális helyzetű gyermekek együtt nevelkedjenek és azonos szintű oktatásban részesüljenek, a társadalmi párbeszéd, valamint a társadalmi mobilitás valóságos keretet kapjon az oktatás-nevelés rendszerén belül.

A nevelőtestület hátránykompenzáló programja közös tartalommal rendelkező, közös módszertant alkalmazó és tárgyi feltételeiben is megújuló. Az esélyegyenlőség, integráció megvalósulásának alapfeltétele a diszkrimináció- és szegregációmentesség. Az SNI-s, HH-s és HHH-s gyerekek oktatási, nevelési, társadalmi integrációjának biztosítása a hatályos jogszabályokkal rendelkezésekkel összhangban intézményünkre is érvényes.

Alapelveink:

- Egyenlő esélyt adunk minden gyermeknek ahhoz, hogy képességei a benne rejlő lehetőségeknek megfelelően fejlődjenek, és személyisége kiteljesedjen.
- Értéknek tekintjük a gyermekek előzetes, otthonról hozott tudását és kultúráját.
- Minden gyermek egyedi, hibáival és erényeivel együtt kell elfogadnunk. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a pozitív tulajdonságai megerősödjenek, a hibáit kijavíthassa.
- Az előítéletek csökkentésére, megszüntetésére alkalmas, együttműködő, elfogadó környezet kialakítására törekszünk.
- A pedagógusok személyiségjegyei közül kiemelten fontosnak tartjuk a pozitív kisugárzást, az erkölcsi és esztétikai értékek átadását, a toleranciát, az elfogadó, odaforduló, segítő magatartást.
- Együttműködő munkakapcsolatot építünk ki az oktatás ügyében érintett intézményekkel (óvoda, középiskola, szakmai és szakszolgálatok, családsegítő szervezetek, kisebbségi és helyi önkormányzatok, kulturális és civil szervezetek).

A tanulási esélyegyenlőség segítésének módszerei:

- ***Tanórai differenciálás heterogén csoportban***
  Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételeként az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.
- ***Kooperatív tanulás***
  A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.
- ***Tevékenységközpontú pedagógiák***
  A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják.
- ***Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek***
  A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítélet mentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulókra ható közvetlen környezeti jellemzőket.

13. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált iskolai nevelése és oktatását segítő, a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

A sajátos nevelési igényű tanulóink felzárkóztatására és fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk. Fejlesztő programunk a hiányzó részfunkciók fejlesztésén, a hiányzó ismeretek megtanításán, a játékosságon, a tapasztalatszerzésen, az életkori sajátosságok figyelembe vételén, élménydús tevékenységeken alapul.

Tevékenységi területek, lehetőségek:

- ❖ Az alapkészségek mindennapos fejlesztése.
- ❖ Rugalmas, a tanulók szintjéhez igazodó követelményrendszerrel, a tananyag feldolgozásának speciális módszereivel, a tananyag szükség szerinti átrendezésével biztosítani a tantervi minimum teljesítését.
- ❖ Speciálisan kiscsoportos vagy egyéni felzárkózató foglalkozások szervezése.
- ❖ Folyamatos korrekció, ellenőrzés, értékelés, önértékelés.

Tevékenységi formák:

Tanórán belül törekszünk:

- ❖ az egyéni képességekhez igazodó munkaformák,
- ❖ egyéni fejlesztés, értékelés,
- ❖ csoportos fejlesztés,
- ❖ tanórai differenciálás,
- ❖ kooperatív munkaformák alkalmazására.

Tanórán kívül működik:

- ❖ napközi otthon,
- ❖ erdei iskola,
- ❖ múzeumlátogatás, könyvtárhasználat, színházlátogatás,
- ❖ tanulmányi kirándulások,
- ❖ egyéni, kiscsoportos rehabilitáció,
- ❖ fejlesztő foglalkozások,
- ❖ felzárkóztatás,
- ❖ különböző szabadidős programok.

13.1 Az alapfokú oktatás megvalósítása mellett a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált oktatásának irányelvei, céljai, feladatai:

Intézményünk feladatának tartja a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók integrációját, valamint beszédfogyatékos, tanulásban akadályozott és autista tanulók integrációját.
A sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált – oktatása valósul meg intézményünkben.
Az együttnevelés során fontos feladatunknak tekintjük az iskola pedagógusainak, a szülők és a tanulók közösségének felkészítését a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül.
Az iskolai képzés teljes időtartama alatt törekszünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek személyisége minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozzon, képesek legyenek a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeiket megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

A sajátos nevelési igényű gyermekek képzésének során a legfontosabb szempontok

- ❖ a sérült részképességek folyamatos fejlesztése,

- ❖ egyéni szükségletek,
- ❖ társadalmi beillesztés.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.
A követelmények elsajátíttatása a beszéd, nyelvi és egyéb tanulási zavarok kompenzálása és megszüntetése érdekében végzett folyamatos korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, és sérülés-specifikus egyéni és kiscsoportos foglalkozások segítségével történik, saját szakembereink segítségével.

A következő pedagógiai alapelvek megvalósítására törekszünk

- ❖ A sérült személyiség fejlesztése gyógypedagógiai eszközökkel,
- ❖ a tanulók egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vétele az oktatás és nevelés folyamatában,
- ❖ egységes nevelési elvárásokkal a követelmények biztonságossá tétele,
- ❖ támasz és segítségnyújtás a tanulási folyamatokban,
- ❖ speciális nevelési szükségletek kielégítése a nevelés-oktatás minden területén.

Céljaink

- ❖ A sajátos nevelési igényű tanulók képességfejlesztése a hiányosan működő pszichés funkciók, sérült részképességek korrekciója,
- ❖ a differenciált, szükségletekhez igazodó felzárkóztatás a habilitációs és rehabilitációs eljárások,
- ❖ az általános műveltség megalapozása,
- ❖ a társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése, önálló életvezetési technikák elsajátítása, az általános emberi értékek és normák elfogadtatása.

Az iskolánkban folyó nevelés-oktatás fő feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek szempontjából

- ❖ Az alapdokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembe vételével,
- ❖ a mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott korrekciójával,
- ❖ az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoport és az egyének kondícióinak megfelelően,
- ❖ a tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása,
- ❖ a módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkori pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően,
- ❖ a fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása.

A pedagógiai célkitűzések, feladatok eszközei és eljárásai

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése, oktatása során szoros együttműködés megvalósítására törekszünk:

- a gyermek diagnózisát felállító szakértői bizottsággal,
- az iskolánkban a gyermek fejlesztését végző szakemberrel,
- az osztálytanítókkal,
- a napközis nevelőkkel,
- a pedagógiai asszisztenssel,
- a szülőkkel.

Sajátos nevelési igényű tanulók részére pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat tartunk **(Ktv. 52.§ (6)).**
A kötelező pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkerete a (3) bekezdésben az évfolyamra meghatározott heti tanítási óra

a) 15%-a értelmi fogyatékos tanuló
b) 15%-a többi fel nem sorolt fogyatékos tanuló
c) 35%-a a gyengén látó tanuló
d) 40%-a a mozgásfogyatékos, a vak, a nagyothalló, a beszédfogyatékos tanuló
e) 50%-a a siket és az autista tanuló esetén.

13.2 A rehabilitációs órakeret megállapítása tekintetében a tanuló állapota mérvadó.
A gyógypedagógiai rehabilitáció időkeretére a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság tesz javaslatot.

Évfolyam	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
15%	3 óra	3 óra	3 óra	3,375 óra	3,375 óra	3,375 óra	3,75 óra	3,75 óra
35%	7 óra	7 óra	7 óra	7,8 óra	7,8	7,8	8,7 óra	8,7 óra
40%	8 óra	8 óra	8 óra	9 óra	9 óra	9 óra	10 óra	10 óra
50%	10 óra	10 óra	10 óra	11,25 óra	11,25 óra	11,25 óra	12,5 óra	12,5 óra

Az SNI tanulók rehebilitációját a sérülésspecifikumnak megfelelő szakos gyógypedagógus végzi.
Minden tanulónknak szükségleteihez igazodva és a szakértői véleményben előírtaknak megfelelően biztosítjuk a rehabilitációs időkeretet.
A habilitációs - rehabilitációs foglakozások egyéni vagy csoportos formában is tarthatók.

- ❖ A foglalkozás a gyermek képességeinek, a fejletlen vagy sérült funkcióinak feltérképezésével indul.

- ❖ A fentiek ismeretében fejlesztési terv készül.
- ❖ Az intézmény minden tanév végén (június 30-ig) jelzi az illetékes Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság felé azoknak a tanulóknak az adatait, akinek a következő tanévben kötelező felülvizsgálatuk lesz.

A gyógypedagógus a rehabilitációs foglalkozásokat az egyéni fejlődési lapon dokumentálja.

A fejlesztés szervezeti keretei

A tanulók habilitációs-rehabilitációs foglalkozásainak időbeosztását a gyógypedagógus az osztálytanítókkal, osztályfőnökökkel konzultálva határozza meg.

13.3. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai

A részképesség zavaros tanulók sajátos nevelési igényeinek ellátása gyógypedagógus közreműködésével valósul meg.
A gyermekek iskolai oktatásában érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg - indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Iskolai nevelésük, oktatásuk során kiemelt feladataként kezeljük:
- az egészséges énkép és önbizalom kialakítását,
- a kudarctűrő-képesség növelését,
- az önállóságra nevelést.

Diszlexia, diszgráfia esetében kiemelt fejlesztési célok, feladatok

Iskolás korban az olvasás- és írászavarok javításának feladata kialakítani a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejleszteni kifejező készségét, segíteni az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Diszkalkulia esetében kiemelt fejlesztési célok, feladatok

A matematika tanítása során nagy hangsúlyt fektetünk az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztésére, a matematikai nyelv tudatosítására, a szerialitás erősítésére, a testséma, a téri relációk biztonságára.
A számolási zavarokkal küzdő gyermekek esetében a tananyag elsajátítása során lassabb haladási tempót, hosszabb bevésési szakaszt, és több gyakorlási lehetőséget biztosítunk. A szám- és műveletfogalmak kialakításakor, a számolási készség fejlesztése során a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében segítő-kompenzáló matematikai eszközök használata megengedett.

Hiperkinetikus zavarok, aktivitászavarok, figyelemzavar esetében kiemelt fejlesztési célok, feladatok

A gyermek nevelése-fejlesztése-tanítása során nagyon fontos a szoros kapcsolat a tanító, a gyógypedagógus és a szülői ház között.
A pedagógus egyénre szabott követelményrendszerrel alakítja ki mind a gyermek viselkedését, mind tantárgyi tananyag elsajátításának módját.
A gyakoroltatás, a számonkérés során a feladatok összeállításánál figyelembe vesszük a tanuló gyengébb monotónia-tűrését, fáradékonyságát.

13.4. A beszédfogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai

A beszédfogyatékos tanulók fejlesztésében meghatározó a sokoldalú percepciós fejlesztés, melynek során a kinesztéziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási ingerek, benyomások egymást erősítve fejlődnek. Minél több érzékszervi területet aktiválunk, annál sikeresebb a fejlesztés.
Az anyanyelvi tárgyak tanítása során igyekszünk sok mondókát, gyermekverset tanítani, mozgással, ritmizálással kisérve.

13.5. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének célja és kiemelt feladatai

Alapító okiratunknak megfelelően vállaljuk enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált oktatását is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók rehabilitációs fejlesztése, oktatása a fogyatékosság típusának megfelelő szakos gyógypedagógus bevonásával történik, vagyis tanulásban akadályozott szakos gyógypedagógus.
A nevelésükhöz biztosított feltételek:
- a fogyatékosság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv az Irányelvnek megfelelően, tankönyv és más segédletek,
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása,
- egyénre szabott haladási tempó és követelményrendszer kialakítása a szakértői véleménynek megfelelően,
- hosszabb időkeret biztosítása egy-egy tanév tanagyának elsajátíttatására.

13.6. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének céljai és kiemelt feladatai

Célok és feladatok:

- ❖ Távlati cél az egyéni képességek fejlettségi szintjén elérhető legjobb felnőttkori adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- ❖ A szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.

- ❖ A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs – habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás és a másodlagos problémák leküzdése érdekében.
- ❖ A tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- ❖ Az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, folyamatos használata, a fenntartás biztosítására változatos probléma megoldási módszerek tanítása.
- ❖ Felesleges információk szűrése a túlterheltség elkerülése érdekében.
- ❖ Minden hiányzó részfunkció, korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció beillesztése a fejlesztésbe.

Speciális módszerek:

- ❖ Nevelés, fejlesztés tervezése.
- ❖ Protetikus környezet és eszköztár kialakítása.
- ❖ Egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- ❖ Vizuálisan segített kommunikáció.
- ❖ Az információ átadása a gyermek megértési szintjének megfelelő legyen.

A fejlesztés formái:

- ❖ integráltan,
- ❖ egyéni vagy kiscsoportos formában.

SNI esetében folyamatos továbbhaladás, egyéni fejlesztési terv, biztosítjuk a tantárgyi felmentéseket, könnyítéseket.

Amennyiben a gyermek nem érte el a következő osztályfokba lépéshez szükséges szintet és a gyermek elsős, akkor az első osztályban töltött tanulmánya előkészítő jellegűnek számíthat. Részére biztosított, hogy két év alatt végezze el az első osztályt.

Az SNI tanuló tantárgyi teljesítményének értékelése

Elvünk, hogy az értékelés
- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be,
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött,
- tartalmazza, hogy a gyerek a saját lehetőségeit mennyire aknázta ki.

Az értékelési szempontok összetettek, egy-egy tantárgyra, illetve a gyermek egész személyiségének fejlődésére koncentrálnak.

14. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az ellenőrzést – értékelést a pedagógiai folyamat szerves részének tekintjük, ezért ugyanazokat az elveket érvényesítjük, mint a nevelés – oktatás folyamatának más területein.

Folyamatosan értékeljük tanulóink képességeinek, magatartásának, egész személyiségének fejlődését. Szóban is megbeszéljük, hol hibáztak, mi lehet a hibák oka, mit kell tenniük a hibák kijavítása érdekében.

Az intézményben folyó értékelési tevékenységnek az alábbi feltételeknek kell eleget tenni:

- tájékoztassa a tanulót és a szülőt a végzett munka eredményességéről,
- a minősítési rangsorolás érdekében viszonyítania kell a standardhoz,
- a fejlesztés érdekében fejezze ki a tanuló önmagához viszonyított előrehaladását, a lényeges elemeket tükrözze.

Az értékelés módja:

Az év közbeni tanulói teljesítményeket érdemjegyekkel értékeljük, melyek a következők lehetnek:

- jeles (5)
- jó (4)
- Közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

Kiemelkedő tantárgyi teljesítmény esetén, év végén a jeles osztályzat mellett dicséret is adható, ennek minősítése: kitűnő.

Az első évfolyamon félévkor és évvégén, második évfolyamon félévkor, szöveges értékeléssel fejezzük ki, hogy a tanuló hogyan teljesítette a tantervi követelményeket.

14.1 Írásbeli feladatok értékelése

Formái:

- témazáró dolgozatok (egy-egy témakör számonkérése),
- tudáspróba (1-2 tananyag, egy témakör fontosabb részeinek számonkérése),
- írásbeli felelet (1-2 tananyag, egy témakör fontosabb részeinek számonkérése),
- nyomtatott feladatlapok,
- füzet - házi dolgozat,
- felmérő (év eleji, félévi, év végi),
- projektmunka.

A tanulók tudásának értékelésben betöltött szerepe, súlya:

- a legsúlyozottabban a témazáró dolgozatok érdemjegyeit számítjuk be a tanulók értékelésébe, pirossal jelöljük,
- az írásbeli felelt érdemjegye a szóbeli felelettel egyenértékű.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatának, feladatlapjainak százalékos értékelése a következő képpen váltható át érdemjegyre:

Teljesítmény	Érdemjegy
100-90%	jeles (5)

89-70%	jó (4)
69-50%	közepes (3)
49-30%	elégséges (2)
29-0%	elégtelen (1)

14.2 Szóbeli értékelés

Formái:

- ❖ kiselőadás (kiegészítő anyag is),
- ❖ felelés,
- ❖ feladat táblai megoldása,
- ❖ kísérletek bemutatása,
- ❖ magyarázat,
- ❖ prezentáció.

14.3 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- ❖ A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadaott kerettantervekben „A továbbhaladás feltételei" c. fejezetben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
- ❖ A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges" évvégi osztályzatot kell megszereznie a tanulóknak a továbbhaladáshoz.
- ❖ Ha a tanuló a 2-8. tanév végén egy vagy két tantárgyból kapott „elégtelen" osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
- ❖ Amennyiben a tanuló kettőnél több tantárgyból kap elégtelen osztályzatot, a tantestület határoz arról, hogy javító vizsgát tehet-e vagy az évfolyamot ismétli meg.
- ❖ A negyedik évfolyamon a tanuló idegen nyelvből sem évfolyamismétlésre sem javító vizsgára nem utalható.
- ❖ Az első évfolyamon a köznevelési törvény előírásának megfelelően a tanuló csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre a szülő beleegyezése nélkül, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- ❖ A tanuló részére engedélyezhető az iskola egy-egy évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamba léphetne. A szülő kérésére az 1-8. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megismétlését.
- ❖ Más esetekben a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:
  - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
  - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
  - tantárgyanként az éves óraszám 30%-ánál többet mulasztott;
  - magántanuló volt.

14.4 Az osztályozó vizsga tantárgyai

Ha a tanuló a helyi tanterv tantárgyi követelményeinek eleget tesz, vizsgája eredményesnek tekinthető.

Az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:

- 2., 3., 4. évfolyam: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, idegen nyelv, környezetismeret.
- 5., 6. évfolyam: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, idegen nyelv, történelem, természetismeret.
- 7., 8. évfolyam: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, idegen nyelv, történelem, biológia vagy földrajz, fizika vagy kémia.

14.5 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A házi feladat évfolyamonként a tantervi követelményekhez igazodik. Mindenkor a tanóra anyagának elsajátítását, elmélyítését, begyakorlását szolgálja. Eredményessége visszajelzést ad a tanuló és a pedagógus számára a továbbhaladás lehetőségéről, illetve korlátairól. A házi feladat a tantárgy jellegétől függően írásbeli és / vagy szóbeli, esetenként szorgalmi többlet feladat vagy gyűjtőmunka.

A házi feladatnál a pedagógus figyelembe veszi a tanuló képességeit, ezért gyakorta él a differenciált házi feladat lehetőségével.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- Írásbeli házi feladat: a tantárgyi tananyag rögzítése, gyakorlása céljából adunk, tantárgytól függően egy-két feladatot, feladatsort.
- Szóbeli házi feladat: elsősorban az ismeretanyag rögzítését szolgálja. Egy tananyagot ölel fel, kivéve az összefoglaló rendszerező órák után, témazáró és tudáspróbák előtt.
- Írásbeli és szóbeli házi feladat adható a hét bármely napjára. A tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot.

15. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet és a technika tantárgyat. Az idegen nyelvet mindig az informatika és az adott tanév munkatervében meghatározott tantárggyal bontjuk. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.

A technika tantárgyat nemenkénti bontásban tanítjuk.

16. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérését, a testnevelést tanító nevelő végzi el a testnevelés órákon, tanévenként két alkalommal, október illetve május hónapokban. A mérés eredménye alapján a nevelő a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősíti.

16.1 Mit mérünk?

- Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: helyből távolugrás.
- A kar-, törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének mérése: lökés egy kézzel dobóterpeszből.
- A vállövi és karizmok erő- állóképességének mérése: fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás folyamatosan.
- A váll- és a törzsizmok dinamikus erejének mérése: tömött labda vetés.
- A hátizmok erő- állóképességének mérése: hasonfekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan.
- A hasizmok erő- állóképességének mérése: hanyattfekvés felülés és visszaereszkedés folyamatosan.

16.2 Általános vizsgálati szempontok

- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégezendő feladatokkal.
- Az általános fizikai teherbíró képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.
- A fizikai fittség közös mérése és értékelése során el kell érni, hogy a tanulók elméletben és gyakorlatban megszerezzék azokat az alapvető élettani, egészségtani és edzéselméleti ismereteket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a tudatos edzésvégzéshez, edzéstervezéshez, a pillanatnyi fittségi állapot ellenőrzéséhez.

17. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

17.1 Az iskola egészségnevelési elvei

- Az iskolai egészségfejlesztő programunk célja az ismeretek átadása, a készségfejlesztés és a pozitív magatartás támogatása.
- Testi, pszichológiai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiségfejlődésük, a társadalomba való beilleszkedésük segítése.
- Primer prevenció keretében az egészségvesztés megakadályozására való törekvés.
- Megértetjük a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett élet élethosszabbító szerepét, jelentőségét.
- Pozitív egészséges életfelfogás megalapozása, előkészítése.
- A biztonságos és veszélyhelyzetek felismerése, a helyes döntés elősegítése.
- Konfliktus és válságkezelés lehetséges megoldásainak megismertetése.
- A szabadidő egészséges, kulturált felhasználásának megtanítása.
- Ösztönzés környezetkímélő magatartás és életmód kialakítására.
- Ismerjék az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulását, alakuljon ki bennük a „nemet mondás" készsége.

- ❖ Ismerjék, és szükség esetén tudják alkalmazni az alapvető elsősegélynyújtási módszereket.
- ❖ Legyenek képesek megkülönböztetni a jót a rossztól, tudják felismerni az erkölcsöt romboló tényezőket.

17.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

- ❖ Megismertetni és megszerettetni a természeti- és környezeti értékeket.
- ❖ Kialakítani a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást és életvitelt.
- ❖ Részt venni az intézmény közvetlen környezetében lévő értékek megőrzésében, gyarapításában.
- ❖ Az iskola tisztaságának javítása.
- ❖ Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.

18 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

18.1 A magatartás értékelésének elvei

A magatartás érdemjegy és osztályzat életkorhoz mérten a tanuló iskolai fegyelmezettségét, viselkedéskulturáját, hangnemét, társas emberi kapcsolatait, a közösségre, társaira gyakorolt hatását, saját maga és mások iránt tanúsított felelősségérzetét, az iskolai házirend betartását értékeli és minősíti.

A tanulók magatartáasát havonta egy alkalommal az osztályfőnök osztályfőnöki órán érdemjegyekkel, félévkor és év végén a nevelőtestület az alábbi osztályzatokkal értékeli:

Példás (5)

- ❖ a házirendet betartja,
- ❖ a tanórán és azon kívül példamutatóan viselkedik,
- ❖ kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- ❖ önként vállal feladatot és azokat teljesíti,
- ❖ tisztelettudó,
- ❖ társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvarias, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- ❖ az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- ❖ óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet.

Jó (4)

- ❖ a házirendet betartja,
- ❖ tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik,
- ❖ feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- ❖ feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- ❖ az osztály vagy iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra

vesz részt.

Változó (3)

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül,
- feladatait nem teljesíti minden esetben,
- ,előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- igazolatlanul mulasztott.

Rossz (2)

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlan, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt.

18.2 A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A szorgalom érdemjegy a tanuló egyéni képességeihez, életkörülményeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését, kötelességtudatát, tanórákon kívüli többletmunkáját értékeli.

A tanulók szorgalmát havonta egy alkalommal az osztályfőnök osztályfőnöki órán érdemjegyekkel, félévkor és év végén a nevelőtestület az alábbi osztályzatokkal értékeli:

Példás (5)

- képességeinek megfelelő egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal feladatokat is, és azokat elvégzi,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként vesz részt,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket tanítási órákra mindig elhozza,
- munkavégzése pontos, megbízható.

Jó (4)

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többletfeladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,

- ❖ taneszközei tiszták rendezettek.

Változó(3)

- ❖ tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- ❖ tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- ❖ felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- ❖ érdemjegyeit, osztályzatait több tantárgyból is lerontja,
- ❖ önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2)

- ❖ képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érekében,
- ❖ az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- ❖ tanulmányi munkájában megbízhatatlan figyelmetlen,
- ❖ feladatait folyamatosan nem végzi el,
- ❖ felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- ❖ a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, ennek ellenszegül.

18.3 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb., versenyeket nyer, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomba részesíti.

Azokat a tanulókat, akik az iskolai házirendet tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon megszegik fegyelmező intézkedésben kell részesíteni.

18.4 Az iskolai jutalmazás formái

Szóbeli dicséret:

- ❖ szaktanári dicséret a tantárgyban végzett kiemelkedő munkáért,
- ❖ osztályfőnöki szóbeli dicséret kiemelkedő közösségi munkáért, szorgalomért.

Írásbeli dicséret:

- ❖ szaktanári dicséret a tantárgyban végzett kiemelkedő munkáért,
- ❖ többszöri szóbeli dicséret után az osztályfőnök adja.
- ❖ tagintézmény-vezetői dicséret: az iskola jó hírnevének megőrzése és növelése érdekében végzett kiemelkedő munkáért.

18.5 Az iskolai fegyelmezés formái

Szóbeli fegyelmezés:

- ❖ szaktanári figyelmeztetés tantárgyi hiányosságok és magatartási vétségek esetén,
- ❖ osztályfőnöki figyelmeztetés kisebb fegyelmi vétségért,
- ❖ tagintézmény-vezetői figyelmeztetés halmazati büntetésként.

Írásbeli fegyelmezés:

- ❖ szaktanári figyelmeztetés sorozatos tantárgyi hiányosságok és magatartási vétségek esetén,
- ❖ osztályfőnöki figyelmeztetés,
- ❖ tagintézmény-vezetői figyelmeztetés jelentős fegyelmi vétség esetén.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesüljön, amelytől indokolt esetben a vétség súlyára való tekintettel el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni és azt a szülő tudomására kell hozni.

19. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Biztonságos közlekedésre nevelés

Célja:

A tanulók felkészítése (életkori sajátosságaiknak megfelelően)

- a közlekedésben való biztonságos részvételre,
- a szabályos közlekedés képességének kialakítására,
- a közlekedési szabályok alkalmazására,
- a helyes magatartási formák elsajátítására,
- a veszélyes helyzetek elkerülésére.

Feladataink:

- megismertetni a gyalogos, kerékpáros, segédmotor-kerékpáros közlekedés alapvető szabályait és azok alkalmazásait a mindennapi közlekedés során
- közlekedési helyzetek elemzésére és gyakorlati megoldására való felkészítés
- a közlekedéssel kapcsolatos helyes magatartási szokások kialakítása és udvariassági szabályok megismertetése.

Biztonságos közlekedésre nevelés a tanórákon, főleg a technika tantárgy kereteiben zajlik. Tanórákon kívül heti egy alkalommal az erre igényt tartó tanulók külön foglalkozás keretei között mélyíthetik el mind elméleti mind gyakorlati tudásukat. Intézményünk a Tiszaroffért Közalapítvány tulajdonában lévő kerékpárokat használhatja erre a célra.

A tanórán kívüli foglalkozások és a velük kapcsolatos feladatok:

- KRESZ-elméleti és gyakorlati oktatása a tanulók számára rendelkezésre álló interaktív oktató játékok, tananyagok és a mobil tanpálya használata révén.
- Közlekedéssel kapcsolatos versenyekre való felkészítés.
- Versenyek szervezése és versenyeken való részvétel.
- Folyamatos kapcsolattartás a területi Rendőrkapitánysággal.
- Drogprevenciós, elsősegély-nyújtási, bűnmegelőzési előadások megszervezése.
- Folyamatos kapcsolattartás és kölcsönös együttműködés a helyi polgárőrséggel.

20 A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A Pedagógiai Program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola igazgatójánál,
- az iskola irattárában,
- az iskola nevelői szobáiban.

ÓVODAI PROGRAM

Bevezető

A tisztelet, szeretet és mértéktartás vonatkozik az egymás közötti viselkedésre, kommunikációra. Kerüljenek minden olyan megnyilatkozást, amely a közösség tagjait zavarja, megbotránkoztatja, vagy sérti. Véleményalkotásokkal az illető emberi méltóságát és személyiségjogait ne sértse.
A nevelőtestület szakmai összetétele biztosítja az új kihívásoknak való megfelelést, melyekhez az új ismeretek megszerzését vállalják.

Az intézmény vezetője és fenntartója biztosítja a feltételt a nevelők beállítódása szerinti önképzéshez, továbbképzéshez.
A továbbképzéseknek szerzett ismereteket önképzéssel (folyóiratok, szakkönyvek, tanulmányozásával) igyekeznek a nevelők szinten tartani. Munkájukat a tervszerűség, pontosság, rendszeresség, empátiával ötvözött igényesség jellemzi.
A munka összehangolása különösen fontos az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok, a dajkák esetében: csak így tudják harmonikusan nevelni a rájuk bízott gyermekeket. A nevelőmunka színvonalát javította, hogy a szakképzett óvodapedagógusok mellett szakképzett dajkák segítik a gyermekek nevelését, gondozását. A dajkák átlátják az óvodai nevelés rendszerét és segítik a pedagógiai munkát.
Az óvoda nevelőtestülete a „Gáspár-pedagógiára" építkező: Fábián Katalin által készített *„Tevékenységközpontú óvodai nevelési program"*-ot adaptálta a helyi viszonyokra.
Az adaptálás feltételrendszere adott a Tiszaroffi óvodában.
A program nevelésfilozófiája összecseng a nevelők elképzeléseivel.
Lényege: a gyermekközpontúság és a tevékenységben megvalósuló szabad képességkibontakoztatás.

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései 12.oldalon található

1. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Az intézmény szakos ellátottsága a törvényi előírásoknak megfelelő.
Változó világunkban a pedagógus személyisége megkívánja a komplex, rugalmas látásmódot, így az új dolgok iránti elfogadáshoz a bátor, kezdeményező, kipróbáló, új iránt fogékony személyiség megléte szükséges. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára. Személyisége, viselkedése, szakmaisága fontos feltétele az óvodai nevelésünknek. A gyermek szeretetszükségletét kielégíti, mellyel számára biztonságérzetet nyújt. Megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet töltünk be az együttnevelésben.
Követelményünk és elvárásunk, hogy előítéletektől mentesen közeledjünk a különböző kultúrájú családokhoz /gyermekek anyanyelvének gyakorlása, szokások, hagyományok megismerése, ápolása /.
Figyelembe vesszük a gyermeki esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosításának követelményét. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését vesszük igénybe.
A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

Nevelőmunkánk során a dajka és az óvodapedagógus tevékenységét összehangolttá kell tennünk. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. A pedagógiai programnak megfelelően kell tevékenykedniük. Az együttműködés, a munkamegosztás tudatos folyamat, melynek tervét, a csoportnaplóban jelenítjük meg /munkatársi értekezletek/.
A nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája elengedhetetlen a feladataink megvalósításához./konyhai kisegítők, udvaros/
Az óvodapedagógusok és dajka nénik közötti munkakapcsolat a sajátos feladataiknak megfelelően jól összehangolt. A dajkák munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
A dolgozók önképzése és továbbképzése tudatos és tervszerű. Elősegíti a szakmai önállóságból adódó innovatív lehetőségek kihasználását. Az elméleti felkészültséget és a módszertani kultúra fejlesztését jól szolgálja a munkaközösség. A szakmai munkaközösség teljes szakmai önállósággal bír.

Az összehangolt nevelőmunkát meghatározó elvek

- elhivatottság,
- szakmai tudás,
- elfogadó, segítő támogató attitűd,
- csapatszellem,
- a különbözőség tisztelete,
- multikulturális érzékenység,
- modellértékű életvitel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködésével történik.
A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermeket nevelő óvodákban dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.

Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Működési feltételek biztosítottak, a csoportok száma jelenleg három, sajnos egyre fogy a lakosság száma, ezzel egyenlő arányban kevesebb a születések száma, ezért bizonytalan a jövőben a három csoport indítása.
Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései oly módon van kialakítva, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Az épület akadálymentesített, az udvari játékok nem régen készültek, a tornaszoba megfelelő, tágas, felszereltsége kiváló. Alkalmas a különböző rendezvények megtartására is. Az óvoda udvara tágas, füves, kellően árnyékos, lombos fákkal rendelkezik, alkalmas minden évszakban a kinti tartózkodásra.
A csoportszobák tágasak, világosak, esztétikusan díszítettek. Az eszközök és felszerelések melyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon, a gyermekek biztonságát figyelembe véve vannak elhelyezve.

Az óvodai élet megszervezése

1. Az egyes csoportok tevékenységei között törekedjünk a harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
2. A napi tevékenységek során a gondozási teendőkre kiemelt figyelmet fordítsunk.
3. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is neveljen, építse kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segítse önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
4. A tevékenységi körökhöz kapcsolódó direkt és indirekt módon szervezett tanulási formák anyagának tervszerű, tudatos feldolgozása járuljon hozzá a gyermekek iskolai életének sikeres megkezdéséhez.
5. Úgy szervezzük a napi tevékenységeket, hogy vegyük figyelembe azt, hogy valamennyi korcsoportban a tevékenységek ajánlott alapformája a testnevelésen kívül a kötetlen szervezeti forma, ahol a betervezett anyag a néphagyomány elemeit is magába foglaló játékos tevékenység során kerül feldolgozásra.
6. Az ismeretbővítés során különös figyelemmel kell lenni az elmélyült játéktevékenység tiszteletben tartására, az alkalmas idő megválasztására.
7. Nagycsoportos korú gyermekek esetében, ha az óvónő úgy ítéli meg, hogy a gyermek fejlődése és fejlesztése érdekében a kötött szervezési forma hatékonyabb, alkalmazhatja ezt a tanulási formát is, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A csoportok kialakítását meghatározó elvek:

- az óvoda hagyományainak figyelembe vétele,
- a helyi adottságok (humán erőforrás, tárgyi feltétel, stb.),
- az évenkénti demográfiai mutatók,
- partnerek igénye (a lehetőségekhez mérten),
  megfelelő életkori arány kialakítása,
  nemek aránya,
  etnikai kisebbség aránya.

Ennek figyelembe vételével lehetőség szerint **homogén** csoportokat szervezünk.

*Hetirend **megszervezésének követelményei:***

A ***hetirend*** a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.
A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést.
A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Heti 2 alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. Mozgásfejlesztő szabályjátékokat a mindennapos testnevelés keretein belül a gyerekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk.
A felajánlott, választható műveltségtartalmat, integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők.

- A hetirend szervezése a változatos tevékenységek biztosításával.
- Biztosítsa és erősítse a gyerekek szokásrendjének alakulását.
- Biztonságot, nyugalmat, rendszerességet tükrözzön és éljen meg a gyermek.
- Legyen rugalmas (élmények, események, időjáráshoz való alkalmazkodás terén is).
- Az óvónők módszertani szabadságának és a csoportközi foglalkozások rendjéhez való alkalmazkodással olyan hetirend kialakítása, amely során figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait.
- A szabad játékot szem előtt tartva korcsoportonként szervezzünk a játékba integrált tanulási tevékenységeket.
- A tanulási tevékenységek növekvő időtartama 5-30 perc, arányos elosztásban, a csoport életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A segítő hálózat szakembereinek foglalkozási időpontjainak figyelembe vétele.
- Időpontok egyeztetése a közösen használandó helyiségek igénylésére.
- A heti ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján, komplexitás biztosítása az egyes tevékenységi formák között.
- A szabad játék, éneklés, vizuális tevékenység, verselés, mesélés, mindennapos testnevelés biztosítása a mindennapok folyamán.
- A gyermeknek naponta szüksége van a játékos mozgásra, ezért heti egy-két alkalommal minden csoportban szervezett mozgásos tevékenységet biztosítása.
- A hét kertén belül egy-egy nap bizonyos tevékenységi forma legyen a hangsúlyozott (vers-mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézi munka, mozgás).
- A lehetőség megteremtése, hogy gyermekek a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a hét folyamán.
- Az alapfeladaton túli szolgáltatások során a lehetőség biztosítása a célirányos képességfejlesztésre. A foglalkozásokat a délelőtti órákban csoportközi szervezéssel oldjuk meg. A részvétel szakember javaslata alapján történik (beszédfejlesztés, egyéni fejlesztés), ill. önkéntes a tehetséggondozás keretén belül (gyermekjáték és néptánc, játékos testnevelés).

A Hetirend kialakításában szeretnénk minél inkább biztosítani az óvodapedagógus szabadságát, teret adni a rugalmasságnak. Az óvodapedagógus a Hetirend kialakításakor a rendszeresség mellett legyen szabad abban, hogy adott esetben a fejlesztési célok megvalósítása érdekében, a csoport szükségleteihez igazodva változtathasson.

Verselés, mesélés	Mindennap legyen jelen (pl. alvás előtt) +1× hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Mindennap legyen jelen (dalos játék, altatódal) +1×. hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Mindennap legyen jelen (pl. játékidőben) +1× hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően
Mozgás	Frissítő torna, mozgáslehetőség +1× hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően
A külső világ tevékeny megismerése	Heti 1× hetente tervszerűen beépítve a játékos tevékenységbe korcsoportonként az életkori sajátosságoknak megfelelően.

	Középső és csoportban matematikai jellegű is.

Napirend

Az óvoda nyitvatartása: reggel 6:30-17:00 tart.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását. A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk.
A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

A napirend szervezésének elvei:

- Feltételek biztosítása a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos játékba integrált tevékenység tervezéséhez, szervezéséhez.
- A különböző tevékenységek, a gyermekek egyéni szükségletei, valamint a helyi szokások és igények figyelembe vétele.
- A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekek számára.
- Az évszakhoz igazodva, az óvoda sajátosságait figyelembe véve a gyermekek mozgásigényét előtérbe helyezve szervezzük a csoportok napirendjét.
- Stabilitás, folyamatosság, rugalmasság.
- Az óvodai élet kerete a napirend, amelyben mindennek megvan a helye és az ideje.
- Törekszünk arra, hogy a szülőkkel összehangoljuk, valamint a kialakítása során minél több idő álljon a gyermekek rendelkezésére, legfontosabb élettevékenységére, a játékra.
- A folyamatosság egyedül az ébredés során valósul meg. Az étkezés azonban közös és egyszerre van, mivel egy jól működő családban sincs ez másként. A középsős és nagycsoportos korú gyermekek végzik az asztal megterítését, ügyelve annak esztétikumára (ünnepi és hétköznapi terítés, kiegészítők alkalmazása stb.). A kiscsoportosok munkatevékenysége az étkezés után lezajló rendrakásban történik (tányér asztal közepére helyezése, szék betolása a helyére, szalvétát a szemétkosárba helyezik).
- Naposi munka középső-, nagycsoportban, de néhány esetben a kicsik is segíthetnek. Letörlik az asztalt.
- A verskezdeményezések mindig valamilyen tevékenységhez kapcsolódnak (rajz, mintázás, kézimunka stb.), így azért nincs megjelölve a helye a napirendben.
- A mesék, mondókák, dalok kiválasztása nagy körültekintést igényel, mert értéket kell követnie. Szerencsére gazdag mesegyűjtemény áll rendelkezésünkre, van miből válogatnunk.

- A dramatizálás, bábozás szervezett kezdeményezés formájában történik, de bármikor lehetőséget kell adnunk ennek a játékformának, amikor ezt a gyermekeink igénylik, igen jelentős személyiségfejlesztő hatása miatt. Az ehhez szükséges játékeszközök a gyermekek rendelkezésére állnak szabadidőben is.
- A közös étkezésnek rendkívül fontos szerepe van a nevelési folyamatban, több mint szükséglet, kielégítés. A közös étkezések hangulata, családias légköre, az elvégzett munka szeretetére, egymás megbecsülésére, tiszteletére nevel.

A napirendből tükröződnek nevelési elképzeléseink is. Nevelésünk alapja a rendszeresség, de az ünnepeken vagy kirándulásokon ez rugalmasan változik. A rend nem csupán az időpontok betartását jelenti, mert természetesen módosulhat, hanem az együttlétre szánt idő és hely rendjét, annak minőségét, értve alatta a kezdeményezéseket, étkezéseket stb.

Keret jellegű napirend:

Időkeret	Tevékenységek	
	3-4 évesek	5-7 évesek
6:30-9óráig	Szabad játék Tízórai Mozgásfejlesztés (kötelező, vagy kezdeményezett) Felajánlott, választható tevékenységek	Szabad játék Tízórai Mozgásfejlesztés (kötelező, vagy kezdeményezett) Választható, vagy kötelezően választható tevékenységek
11.30-ig	Játék a levegőn	
12-ig		Játék a levegőn
12 órától	Testápolás, ebéd, testápolás	Testápolás, ebéd, testápolás
14.45.-ig	Pihenés	
14.30-ig		Pihenés, és/vagy felajánlott tevékenység
15.30-ig	Uzsonna	Uzsonna
17-óráig	Szabad játék, Játék a levegőn Hazabocsátás	Szabad játék, Játék a levegőn Hazabocsátás

Az óvoda kapcsolatai

Óvodai Pedagógiai Program cél- és feladatrendszere nem valósulhatna meg a **többi partner,** támogató, segítő együttműködése nélkül. A **partnerkapcsolatok** az elmúlt évek hagyományaira épülve, a helyi nevelési programban szabályozott, az éves munkatervben konkretizált együttműködési terveken alapulnak.

Az óvoda és a család

Az együttműködés alapelvei

- Megteremtjük az oldott kapcsolatteremtés lehetőségeit, megtaláljuk a közös célkitűzéseket a gyermekek érdekeinek megfelelően.
- Ösztönözzük a szülőket a rendszeres kapcsolattartás kezdeményezésére
- Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul vesszük, és segítjük a családi nevelést, ahol ezt a szülők igénylik. A szülőknek érezniük kell, hogy gyermeküket szeretik az óvodában.
- Megismertetjük a szülőkkel óvodai programunkat, az óvoda tartalmi munkáját, biztosítjuk a folyamatos információáramlást.
- Mintaadással, az értékek felmutatásával az általunk preferált erkölcsi magatartási normákat igyekszünk elfogadtatni a szülőkkel.
- A szülő, a gyermek személyiségjogait, hitvallását tiszteletben tartjuk.
- Az óvónő szakmai felkészültségben, emberi magatartásban egyaránt példa értékű legyen
- Felhívjuk a szülők figyelmét törvény adta jogaikra és kötelezettségeikre.

Az együttműködés formái

- Beiratkozás
- Ismerkedés az óvodával
- A néphagyományőrző óvodai nevelésünk megismertetése, elfogadtatása.
- Mindkét oldalról a nevelési elvek közelítése.
- Szervezési és gazdasági területen segítség kérése, szponzorok keresése.
- Aktív közreműködés az óvodai nevelés napi tevékenységeiben.
- Családlátogatások, nyílt napok, fogadóórák, szülői értekezletek.
- Napi találkozások.
- Ünnepek, ünnepélyek.
- Ankét, fórum.
- Séták, kirándulások.

Baptista Szeretetszolgálat

Óvodánk fenntartója a Baptista Szeretetszolgálat. A vezetőivel a kapcsolatunk jó, szükség szerint folyamatos és állandó. Ez a kapcsolattartás szóbeli és írásos tájékoztatásokon, jelentéseken, gazdasági beszámoltatásokon, szakmai és törvényességi ellenőrzéseken keresztül valósul meg, valamint személyes találkozások, látogatások alkalmával.

A Baptista Pedagógiai Intézet

Pályázatok koordinálása, tanügyigazgatási segítségnyújtás, szakmai területen való segítés, mérés-értékelés támogatása, szaktanácsadás, önértékelés segítése.

Művelődési intézménnyel való kapcsolat

- Könyvtárlátogatás /mesekönyv kölcsönzés/;
- Mesedélután;
- Játszóház;

- Társadalmi ünnepeken való részvétel.

Kapcsolat az egészségügyi hálózattal

Konzultáció a beteg és sérült gyermekek esetében;
a hátrányos helyzetű családokkal közös kapcsolatfelvétel;
az orvos ellenőrzi az étrend összeállítását és elvégzi a gyermekek egészségügyi vizsgálatát;
a védőnő rendszeresen elvégzi a gyermekek tisztasági vizsgálatát.

Az iskolával való kapcsolattartás

Szervezetileg egy intézmény vagyunk, de külün épületben, közel egymáshoz található a két intézmény. A kapcsolattartás napi szintű. Az óvoda – iskola közötti átmenet problémáinak megoldása érdekében a tanév első hetében az óvónők segítik az új közösségbe való beilleszkedést és a szokások kialakítását;
október végén az óvodapedagógusok ellátogatnak az első osztályba.
Látogatás célja:
- tapasztalatcsere az óvoda iskola - előkészítő munkájának színvonaláról;
- a leendő elsős nevelő ellátogat óvodai csoportokba;
- az óvoda elkészíti a tanköteles korú gyermekekről a szakvéleményt;
- a gyermekvédelmi felelősök együttműködnek;
- a leendő elsős nevelő részt vesz nagycsoportosok szülői értekezletén;
- az iskolai tanévnyitó ünnepélyre szervezetten kísérjük az első osztályos gyermekeket, és műsort adunk;

Az Óvoda-iskola átmenetet támogató diagnosztikai módszerek, amelyek bevezetésre, alkalmazásra kerülnek, továbbá az átmenetet segítő egyén intézkedések, az óvoda - iskola közötti együttműködés új területe.

Célunk:
Az iskolákkal kiépített kölcsönös, közvetlen partnerkapcsolatra alapozva közös óvoda-iskola átmenetet segítő programok szervezése, amely hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes beilleszkedéséhez, az intézmények átjárhatóságához.

Feladat:
A közös pedagógiai programunk tartalmi munkájának összehangolása.

Kapcsolattartás formái:
- kölcsönös látogatások
- pedagógiai folyamatok nyomon követése
- munkaközösségi foglalkozások, tapasztalatcsere
- részvétel az intézményi rendezvényeken

Szakszolgálati Intézmény

A sajátos nevelési igényű gyermekeinket a szakszolgálat szakemberei látják el, utazó formában, helyben az óvodában. Óvodapedagógusainknak iránymutatást adnak a fejlesztéshez, melyet a mindennapi feladatba beépítünk..

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

A családok mentális és szociális problémáinak megoldásában együttműködünk. A halmozottan hátrányos, hátrányos és veszélyeztetett gyermekek magas létszáma miatt is kapcsolatunkat hatékonyság és jó együttműködés jellemzi. Az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó óvodapedagógusok szinte mindennapos kapcsolatban állnak a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével.

Kapcsolattartás formái:

- Esetmegbeszélés, esetkonferencia.
- Szakmaközi megbeszélés.
- Folyamatos konzultáció.
- Információ csere.

Roma Nemzetiségi Önkormányzat

A cigány kisebbség érdekeit képviselő szervezetekkel a kapcsolat folyamatos és jól működő. Véleménynyilvánításukra mindig lehetőséget adunk, a törvény elvárásainak megfelelően egyetértésüket kérjük a meghatározott kérdésekben. Óvodai rendezvényeken, fórumokon aktív részvételükre számítunk.

A nemzetiségi kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

A roma lakosság – mint sajátos etnikum – többnyire halmozottan hátrányos társadalmi helyzete mellett magán hordoz jónéhány egyéb, sajátos kulturális jegyet is (az esetek többségében a saját nyelvet, bizonyos gazdasági vonatkozású specifikumokat és általában jellegzetes lelki alkatokat), melyeknél fogva lényegét tekintve különbözik más társadalmi rétegektől.
Az iskolás kor előtti intézményes nevelésre rendkívül fontos feladat hárul.

Célunk: valamennyi 3-6 éves korú roma gyermek mielőbbi óvodai nevelésben részesítése, ezzel megteremtve az esélyegyenlőséget.
Jelenleg integrált nevelés keretében foglakozunk az etnikai gyermekekkel. Több éves tapasztalatunk, hogy a cigány gyermekek esetenként súlyos hátrányokkal kerülnek az óvodába, iskolába.
Jellemző rájuk:

- az intellektuális alulteljesítés
- a sérült beszédkommunikáció
- a hiányos vagy gyenge tanulási motiváció
- a kitartás hiánya
- az önállótlanság
- a hiányos információk minden téren
- az „én" elfogadás problémái
- hajlandóság az agresszióra
- magatartási zavarok
- a tolerancia hiánya

Feladatunk: Minden egyes családdal megtalálni a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb formáját.
A családok belső életének ismeretében tervezzük és szervezzük közös programjainkat.
Az együttműködés formái:

- Megpróbáljuk a szülők egészségkultúráját formálni: az óvodapedagógusok felvilágosító munkája, egészségügyi szakemberek előadásai (orvos, védőnő)
- Anyás beszoktatás: a szülők együtt játszhatnak a gyerekeikkel, ez érzelmi biztonságot jelent a gyermekeknek.
- Szülői munkaközösségek programja: közös kirándulások
- Hagyományőrző délutánok szervezése; megtartjuk és fejlesztjük a kialakult szokásokat, mint pl.: saját énekes táncos előadásokat, meséléseket, hangszeres játékokat, az ősi cigány mesterségek bemutatását, Ki mit tud? versenyeket.
- Közös ünneplések során a naptári ünnepekben a saját szokásaik, sajátos kulturájuk ápolása
- Szülői értekezleteken a nevelési gondok, problémák összehangolása, egymás munkájának segítése.

2. NEVELÉSI FELADATOK

A megváltozott óvoda funkciója és az átalakult óvodahasználók köre következményeként a kompetencia program csomagból magunkénak tekintjük a komplexitást, a rendszerszerű látásmódot, a tapasztalatba ágyazott képesség fejlesztést, a feldolgozási módszerek sokféleségét. A túlméretezett műveltségi tartalmakkal szemben a használható ismereteket, és információkat helyezzük előtérbe. A gyermeki személyiség fejlődést kiemelten kezeljük.

2. 1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Célunk:
Testileg, lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása. Váljanak képessé testi szükségleteik önálló kielégítésére.

Feladataink:

- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásrendszerének
- kialakítása a differenciált életritmus figyelembe vételével.
- Mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése.
- Mozgáskultúrájuk és egészség megóvásuk érdekében láb- és testtartásjavító torna tartása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. (Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem)
- A Községi Egészségmegőrző Programok látogatása.
- Gyümölcs- és zöldségnapok fontosságának kiemelése.
- Dohányzás megelőzési programban való részvétel (6-7 éves gyerekek).
- Együttműködés az óvoda védőnőjével.

Kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozási szokások:

- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában. (víztisztító
- berendezés).
- Gyümölcs hét szervezése a szülők bevonásával. A csoportokban kialakított szokások
- alapján szülők egészítik ki a napi gyümölcs- és zöldségmennyiséget.
- Kultúrált étkezési szokások biztosítása:
  - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
  - helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat,
  - nyugodt étkezés,
  - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés (naposi, és önkiszolgáló munka).

Higiénés szokások:

- Étkezések előtt és után, egyéb szennyező tevékenységek alkalmával használják a
- mosdót, ügyeljenek ruhájuk tisztaságára.
- Környezeti higiéné: allergén anyagokat kiszűrjük, felületeket napi rendszerességgel
- tisztántartjuk.
- Téli időszakban heti rendszerességgel használjuk a sószobát.
- A betegségek megelőzése érdekében higiéniai szokásokat alakítunk ki.
- Az időjárásnak megfelelő öltözködésre neveljük gyermekeinket.

Öltözködés:

- Kabátok, kinti cipők elhelyezése a külső öltözőben
- Váltó ruha elhelyezése az óvodai öltözőszekrényekben

Mozgás:

- Szabad levegőn való tartózkodás
- Tornaterem kihasználása
- A mozgásfejlesztő játékok használata
- Mindennapos mozgás
- Testnevelési, mozgásos játékok szervezése
- Tini-kondi használata
- Séták, kirándulások szervezése

Alvás, pihenés:

- Nyugalom, csend, és jó levegő biztosítása
- A gyermekek gerincét egyenesen tartó ágyak használata
- Alvókák, otthoni alvást segítő játékok beengedése kiscsoportban, a befogadás segítése.

Levegőzés

- Délelőtt, és délutáni is sok időt töltenek a gyerekek a szabadban
- Szabadban történő tevékenységek szervezése (élő társasjátékok, testnevelési játékok, művészeti tevékenységek)

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Váljék a gyermekek szokásává a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye.

- Szilárduljon meg az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- Alakuljon ki az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén.
- Törekedjenek környezetük esztétikus kialakítására, vigyázzanak rendjére és tisztaságára.
- Váljék a gyermekek szükségletévé a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.
- Ismerjék meg a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média, alkohol, dohányzás).

Új elemként a TÁMOP 3.1.11-12/2 „Óvodafejlesztési pályázat" megvalósításával, bevezetésre került az „Egészségvédelmi hét". Ezzel is igyekszünk a családoknak segítséget adni, hogy óvják meg testi-lelki egészségüket és környezetüket.

Mit takar az egészségvédelmi hét? Az egészséges életmódra nevelést. Ezen a héten külön foglalkozunk az egészséges táplálkozással,a mozgás fontosságával, a gyermek fogápolásával, a lelki egészséggel stb. A rendezvényeket a szülőkkel, gyermekekkel közösen, játékosan tartjuk.

2. 2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyerekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége között. Az egyén boldogulása függ attól, hogy rendelkezik-e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével. Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit.

Célunk:
A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.
Feladataink:

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknél.
- Bensőséges, családias, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek
- egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.

- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére, mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása.
- A magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedés.
- Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometriai felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.

2.3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS- ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi. Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotó készségét.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

Feladataink:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.

A gyermek számára biztonságos, ingergazdag környezetet teremtünk, ahol lehetőséget biztosítunk, hogy kibeszélje magát. Az óvónő kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra készteti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát

érvényesítheti. Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket. Spontán és tervezett helyzetek (beszélgető kör, önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolatainak kifejezését. Pozitív mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) fejlesztjük beszédkultúrájukat. Óvodánkban „beszélő környezetet" (képekkel) alakítottunk ki, ami a gyermekek asszociációs képességeit fejleszti.
A beszédfejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztését a pedagógiai szakszolgálat szakembere végzi.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

3. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

„Játszom én és táncolok,
látszom én, mint sok dolog.
Látszom fénybe és tükörbe,
játszom egyre körbe-körbe.."
(Kosztolányi Dezső)

3.1. JÁTÉK

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége.
A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erő próbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondatalkotást, és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítjuk.
Gyermekeink szükségletei, érdekei és igényei szem előtt tartásával törekszünk arra, hogy játéktevékenység közben jól érezze magát.
Gyermekeink a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, élményeiket. Ugyanakkor megoldási módot kapnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat és feldolgozhatják kellemes és kellemetlen élményeiket.

A játékhoz szükséges feltételek:

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

- Hely
- Idő
- Eszköz
- Tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.
A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre. Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.
Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezzük el a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre. Ezáltal alakítjuk igényességüket is.
A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.
Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstrukciós játék
- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt,
- a témák, a helyek alternatíváit,
- a felhasználható eszközök többségét,
- a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- a részvételben,
- a felkínált szerepben,
- a játékszituáció elfogadásában,
- a játék idejében, játszótársat.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.
Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.
A nevelés folyamatában nemcsak direkten és indirekten irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.
Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.
Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

3.2. JÁTÉKBA ÁGYAZOTT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK

3.2.1.Külső világ tevékeny megismerése

„ A természet anyai simogatása nélkül nem alakulhat ki egészséges személyiség. A mi feladatunk, hogy megtervezzük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermek rácsodálkozhat a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatja a kölcsönös előnyöket s maga is tehet azért, hogy kellemes környezetben éljen."
A gyerekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről lehetőséget biztosítunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására.
Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítjuk az aktív és passzív szókincsüket.
„Optimális" helyrajzi adottságunk elősegítik, hogy természetes környezetben tevékenyen tapasztalhassanak folyamatosan a gyermekeink.
A környezet feltérképezése után változatos tevékenységeket szervezünk, melyeken keresztül tapasztalatokat gyűjthetnek, szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Fontos feladatunk:
- séták, kirándulások szervezése a szabad természetben,
- közvetlen környezetükben a természetsarok kialakítása, amely alkalmas a megfigyelésekre.
- a Tisza adta lehetőségek maximális kihasználtsága

A **környezeti nevelés** színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területtől, szinte körbefogja azokat, ezért az évszakok témakörét alapul véve tervezzük és szervezzük óvodai életünket. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk. Feladatainkat a gyermekek spontán érdeklődésére alapozva, illetve korosztálynak megfelelően a gyermekekkel együtt tervezzük meg. A gyűjtő munkákba a szülőket is aktívan bevonjuk. Tervezésünk során a környezeti nevelés szorosan összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jellegű tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.
Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatóak. Lehetőséget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejlődésére, a környezet alakításában.

3. 2. 2. Matematikai ismeretszerzés

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak.
A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, gondolkodási műveletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége. A gyermekekkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus gondolkodást. Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez. Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási műveleteik, készségeik, képességeik, fejlődjenek. Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, tő- és sorszámnevekkel, egyszerű labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszerű és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, névutókkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb gyűjtőfogalmakkal. A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a
gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk az önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben. A differenciált fejlesztést mikro csoportos foglalkozás keretein belül valósítjuk meg.

3. 2. 3. Mozgás

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével gazdagítjuk a szókincsüket, az elvont gondolkodást, és a keresztcsatornák fejlődését segítjük a mozgásformák megnevezésével, valamint a tudatos testsémát kialakítjuk. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énképet alakítjuk.
Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszichomotoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is.
A természetes hely-és helyzetváltoztatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökereztethetőek az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is.
A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, - lateralitás, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is.
A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg:
A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia / érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.
A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás fejlesztésének területei:

Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást. A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a

gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást. Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez mind a csoportszobában, a tornateremben, és az udvaron. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét.
3–4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában, illetve lehetőséget adunk az asztalok alatti bújócskázáshoz.
4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célbadobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékban a különböző hinták, libikókák, a füles labda, a lépegető alkalmasak.
5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, varrás, gyöngyfűzés vagy legózás, konstruálás stb. Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Kötelező testnevelés foglalkozás

Heti két alkalommal szervezzük a tornateremben, jó idő esetén, az udvaron. Minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellet aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.
A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is /lábboltozat erősítés, gerinctorna /.
A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percig tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal. A természet erőivel –napfény, levegő, víz- történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban célszerű tartani. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. Teremben, öltözőben, udvaron, az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra. Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.
A hatékonyság alapvető feltétele a mozgáshoz a megfelelő hely biztosítása. A foglalkozások döntő mértékben a szabadban zajlanak, ezért célszerű a füves területen különböző pályákat kialakítani. Ehhez a csupán mozgatható kis kapuk szükségesek. Nagyon jó lehetőséget nyújt a különböző mozgások gyakorlására a mesterségesen kialakított domb, ami télen szánkózásra, csúszkálásra, síelésre használható, nyáron viszont gyakorolható itt a gurulás, mászás, kúszás, felfelé történő futás, szökdelés stb. A füves, sík és dombos terület mellett feltétlenül szükséges az aszfaltos, kavicsos terület. A fák között érintő magasságban kifeszített kötélen függhetnek a gyerekek. Az udvar, különböző részein –különösebb megmunkálás nélkül – lefektetett és lazán rögzített farönkök kiválóan alkalmasak az egyensúlyérzék fejlesztésére. A megfelelő távolságban rögzített mászókák az óvodaudvarok fontos kellékei. Az állványokon felfüggesztett mászókötél és gyűrű a vállöv erősítését szolgálja. Minden, ami az óvoda udvarán található /fák, bokrok, homokozó, játékeszközök stb./ felhasználhatók a mindennapi testnevelés feladatainak megvalósításához. Ugyanez mondható el az épületen belül szervezett mindennapi testnevelésre is. Mindenkor nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő

kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetők legyenek, megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésre ad lehetőséget.
A mindennapos testnevelés szubjektív feltételei:
Az óvodapedagógus személyisége testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikereinek. A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik /járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok/. Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni, a mindennapi testnevelés keretébe beépíthető.

3. 2. 4. Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelésnek a gyermek egész lényét át kell hatnia. Óvodánkban a zenei felkészítés kiegészül az óvodai hagyományápolás- népszokások körével.
Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az ének-zene komplexen kapcsolódik a külső világ tevékeny megismeréséhez. A megismert dalanyag sokirányú nevelő hatása mellett jól szolgálja a valóság hangulati elemeinek megéreztetését. A zenei nevelés a mesékkel, versekkel és az anyanyelvi neveléssel van a legszorosabb kapcsolatban. A mondókák, a dalok szövegének hanglejtését, ritmusát pontosan követik a gyermekdalok. Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.
A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös éneklés. Fontos, hogy a gyermekek felszabadultan énekeljenek. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, örömet jelentenek a gyermekeknek, közben fejlődik esztétikai fogékonyságuk, zenei ízlésük, magatartási kultúrájuk, és mindennapi tevékenységüknek részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
Éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat alkalom.
Kiscsoportban legfontosabb feladatunk: a gyermekek figyelmének felkeltése, megfelelő hangmagasságú, tiszta énekléssel az egyenletes lüktetés megéreztetése.
- éneklés egy- két gyermekkel
- ölbeli játékokkal
- höcögtetőkkel
- kis hangterjedelmű gyermekdalokkal
- mondókákkal
- játékos, utánzó mozdulatokkal (helyben)

Középső csoportban feladatunk:
- játékos közös éneklés, kisebb csoportban.
- bábbal egyéni éneklésre serkentés
- körbejárás elsajátítása
- egyenletes lüktetés megéreztetése járással
- akusztikus inger és a mozgás összekapcsolása (taps, dobbantás stb.)

- utánzó mozdulatok, változatos sorformák játszása
Nagycsoportban feladatunk:
- a csoport tisztán énekeljen, az óvónő indítása után egyedül is
- a tiszta éneklés javítása csoportban és egyénileg
- merjenek önállóan dalt választani, egyedül énekelni
- esztétikus kör alakítása, megtartása
- nagy térben mozgó komplikáltabb mozgásformák elsajátítása
Pl. szerepcserés, párválasztós, sorgyarapodós játékok
- tempó és dinamika összekapcsolása
- zenei kreativitás fejlesztése: karmesteres játékkal, mondókák dallamosításával, kérdés-felelet játékokkal stb.
- nagyobb hangterjedelmű dalok, népdalok, énekes játékok megtanítása Kiscsoportban a kezdeményezések kötetlenek. Középső-és nagy csoportban kötetlen és kötött foglalkozásokat tervezünk.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy két szólamban és kánonban is énekeljünk a gyerekeknek
Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Folyamatosan bővítjük az ének-zenei eszközeinket / ritmus,- dallamhangszerek, fejdíszek, néptánc ruhák, kendők, kalapok tárházát/, amelyeket a gyerekek szívesen használnak.
Zenehallgatás alkalmával lehetőségünk van arra, hogy hangszeres zenei élményt nyújtsunk, alkalmanként más népek kultúrájából származó dalokat, zenei alkotásokat ismertessünk meg a gyermekekkel.
Mindig az adott csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve döntünk arról, hogy milyen formában valósítjuk meg a zenei nevelés feladatait.
Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. Az ének-zenénél jobban semmi nem fejleszti a gyermekek beszédkészségét /beszédlégzését, beszédmozgását/, a mozgáskoordinációt, a kommunikációt-kooperációt. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épül a fejlesztésünk. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományőrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.

3. 2. 5. Mese, vers

Számunkra a mese a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyűjtésünkben, valamint *Cigány népmesék, versek is szerepelnek a gyermekek által megismert alkotások között.* Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.
A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal hallgassanak mesét a gyerekek.
Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg,- és mesemondásra.
Kiscsoportban :
- rövid, egyszerű állatos meséket
- rövid verseket, verses meséket
- láncmeséket
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.
Középső csoportban:
- hosszabb verseket, meséket tanulunk
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket

- próbálkozunk a dramatizálással, bábozással
Nagy csoportban:
- több versszakos verseket
- verses meséket
- tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg
- hosszabb történeteket memorizálunk
- dramatizálunk
- egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket
- kitalált mesék, vagy történetek elmondására adunk lehetőséget

A kisgyermek életkori sajátosságaiból adódóan versgyűjteményeinkben a rövid, tömör, színekkel teli verseket szedjük csokorba. A játékos mozgással összekapcsolt mondókázás, verselés átszövi a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek. Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.

A dramatizálás, bábozás formálja a gyermekek alkotó fantáziáját. Biztosítjuk az esztétikus előadásmódja lényeges, ugyanakkor nem akadályozzuk meg a gyermekeket a belső képük alakításában, fantáziájuk szárnyalásában. Aktív és passzív szókincsüket folyamatos alakítjuk és gazdagítjuk. Irodalmi élményeik hatására fejlődnek érzelmeik, értelmi képességeik, és erkölcsük.

Fontos, hogy a nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerűnek tartjuk a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek.

3.3. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A rajzolással, mintázással, kézimunkával, barkácsolással a gyermekek élmény és fantázia világát gazdagítjuk, képi kifejezésüket, tér, forma, szín képzeteiket alakítjuk.

Gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényességüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.

Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehetőséget biztosítunk élményeik, gondolataik különböző technikákkal történő kifejezésére.

Mintázás	Homok, agyag, lisztgyurma, főzött gyurma, plasztilin, olajos gyurma, gyúrt tészta
Rajzolás	Pálca, zsírkréta, porkréta, porpasztell, ceruza filctoll, textilfestő toll, tus, toll
Festés	Nyomdázás, kézzel festés, szivacsfestés, vízfestés, aqvarell, tempera, olaj, textil, selyem, üvegfestés
Papírmunkák	Origami, tépés, vágás, ragasztás, mozaikkészítés, negatív képkészítés, árnykép, intarzia
Kézimunka	Varrás, fonás, szövés, körmöcske, hímzés, fűzés

Segítséget nyújtunk egyéni elképzeléseik érvényesítéséhez, önkifejezésükhöz. A szem- kéz koordinációjukat, finommotorikus képességüket változatos formában fejlesztjük. Olyan élményeket biztosítunk, amelyek segítik önkifejezési vágyukat, alkotó kedvüket. Felfedeztetjük a gyermekekkel környezetük szépségeit. Spontán alkotókedvükre építünk, ebből bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. Példát mutatunk a gyermekeknek. A csoportszobában az eszközök elérhetőek a gyermekek számára.

A nap bármely szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, kézimunkázhatnak és barkácsolhatnak. Szövünk rongyból, formálunk agyagból, fonunk csuhéjból, vesszőből. Bemutatjuk a műalkotásokat, a népművészeti tárgyakat, akár eredeti, akár reprodukció formájában. Az elkészült műveket kiállítjuk az öltözőben elhelyezett faliújságon. Az aktuális témának megfelelően a legszebb gyermekmunkákkal díszítjük az óvoda folyosóit. Lehetőséget biztosítunk, hogy más csoportba járó gyermekek munkáit is időről időre valamilyen közös téma alapján megtekinthessék. Az óvodásoknak kiírt rajzpályázatokra a vállalkozó szellemű gyermekek munkáit rendszeresen elküldjük. A tevékenység közben a gyerekek felszabadultan beszélgethetnek, értékelhetik egymás, és saját munkáikat, énekelhetnek, verselhetnek, mondókázhatnak.

3. 4 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodás korú gyermek óvodai életében a munka jellegű tevékenységek, a kooperatív tanulási formán keresztül fontos szerepet kapnak. A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jellegű tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.

A mikrocsoportos formában történő munkamegosztás alapja a projekt módszer alkalmazásának.

A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját.

Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységhez kapcsolódó, spontán beszédszituációkban megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, köszönés, dicséret verbális kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és a projekt munkának.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés
- testápolás, mosdózás,
- étkezés.

Naposi munka

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és egyéb csoportonkénti szokások (lsd. Csoportnapló). Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készültségben legyenek.

Alkalomszerű munka

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges. Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,

- segítségnyújtás a kisebbeknek, stb.

Felelősi munkák

- öltözőfelelős,
- mosdófelelős
- cipős szekrényfelelős

Feladatuk: a mosdó, az öltöző és a cipők rendjének ellenőrzése, illetve a gyermekek figyelmeztetése, ha hiányosságokat vesznek észre. Naponta választott tevékenység. Fontos, hogy mindenki részt vegyen benne.

Kerti munka

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átélik munkájuk természetre gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti e természet szeretetére, megóvására nevelést.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés
- Csíráztatás, rügyeztetés
- Növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.

Növény és állatgondozás

Csoportjainkban található cserepes virág, melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. virágültetés, locsolás.

Feltételek megteremtése:

- Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
- Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek, és az nem veszélyezteti testi épségüket.

3.5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A fejlődés, folyamat jellegű, amely a gyermek óvodába fogadásával kezdődik. A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

Testi (biológiai, szomatikus) érettség:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képest.

Lelki (pszichés) működések érettsége:

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus eltérésnek, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- a cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, születési helyét, idejét, szülei nevét, óvodáját felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, felnőttel és gyermektársaival.

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb szükség szerint kreatív elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

4. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI

4.1 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

4.1.1 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYBŐL EREDŐ HÁTRÁNYOK CSÖKKENÉSÉT SZOLGÁLÓ SPECIÁLIS FEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉG

Óvodánkban a gyermekek összetétele igen változatos képet mutat, ezért mindig fontosnak tartottuk a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, valamint a tehetséges gyerekek fejlesztését, valamint felzárkóztatását.

Alapító Okiratunkban nevesített, hogy intézményünk felvállalja azon sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, óvodai ellátását, akik a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján integrálhatók.

Fogadjuk:

– értelmi fogyatékos - enyhén értelmi fogyatékos – beszédfogyatékos, valamint pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket.

A szakvélemények alapvető fontossággal bírnak, nemcsak a gyermekre irányuló konkrét fejlesztő tevékenységnél, hanem a különböző normatív támogatások igénylésénél is.

– Nevelőmunkánkat segítik a speciális szakemberek: fejlesztőpedagógusok, logopédusok, gyógypedagógusok, akik részben az intézmény alkalmazottai, részben a Pedagógiai szakszolgálat szakemberei.

Az óvodapedagógus feladatai:

– A sajátos nevelési igényű gyermekekre ugyanazok a célok és feladatok vonatkoznak, mint egészséges társaikra, csak a célok eléréséhez vezető út más.

– Nem az elvárt fejlettségi szinttől indulunk ki, hanem a lehetséges fejlesztést tartjuk fontosnak.

– Hangsúlyozottabbá válik számukra a differenciált pedagógia szükségessége, kisebb lépésekben haladás fontossága.

– Feladatunk a másságot elfogadó környezet megteremtése, a fogyatékos gyermekek kommunikációs készségének, részképességeinek, önállóságuknak, alkalmazkodó képességüknek, együttműködésüknek célirányos fejlesztése. A szakemberek segítségével a szükséges speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása a sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése érdekében.

– Olyan környezetet kell kialakítanunk, amelyben a gyermek biztonságot érez, de alkalmazkodásra is készteti.

– Feladatunk a személyiség egészének fejlesztése, és az önmegvalósítás erősítése, a sikerélmény biztosítása.

– El kell érnünk, hogy saját lehetőségeink maximális kihasználásával vegyen részt a csoport életében, különböző foglalkozásokon, a mindennapi élethez szükséges szokások kialakításában, mert számára ezek a fejlődés nélkülözhetetlen segítői.

– Az ismeretek elsajátítása során az önkéntesség és a kötetlenség dominál, de a gyermek kíváncsiságának felkeltéséért az átlagosnál többet kell tenniük.

– A tapasztalat hiánya miatt fokozott figyelmet kell fordítanunk arra, hogy minél színesebb, változatosabb tevékenységeket biztosítsunk a gyermekek számára, valamint minél több érzékszervi területet bevonjunk, így könnyítve meg az ismeretek elsajátítását.

– Különös figyelmet fordítunk a másság elfogadására a többi gyermek részéről is.

Speciális szakemberek feladatai:

– A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkenését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységet a logopédus, a fejlesztőpedagógus és a gyógypedagógus állítja össze a hiányzó vagy sérült területek ismeretében. A munka folyamatossága, tervszerűsége érdekében egyéni fejlesztési tervet készít a szakember a szakvélemények alapján.

– Az egyéni fejlesztés igényét a gyermekek állapota alapján, valamint a szakvéleményben javasoltak alapján, a speciális szakemberek határozzák meg, szükség esetén lehetőség van a napi 2 óra felzárkóztató foglalkozásra is.

– Törekedni kell az önálló ötleteken alapuló fejlesztő eszközök készítésére, az eszközök sokoldalú alkalmazására, lehetőség szerint kész eszközök vásárlására is.

4.1.2 Kiemelten tehetséges gyermek:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. /2011. évi CXC tv szerinti definíció/

Cél:

- A kiemelkedő képességű, tehetségígéretes gyermekek képességeinek hatékony kibontakoztatása, ezáltal személyiségük komplex fejlesztése.
- Az óvoda és a család fokozott együttműködése a tehetséges gyermek érdekében.

Feladat:

- A gyermek tehetségének felismerése
- Nyitott, támogató attitűd biztosítása
- A gyermek motivációjának, kíváncsiságának, kreativitásának ösztönzése, megismerési, alkotási szükségleteinek kielégítése
- Gazdag tevékenységbázis, sokoldalú tevékenységi lehetőség biztosítása
- A tehetséges gyermek rendszeres egyéni, differenciált fejlesztése
- A gyermek erős és gyenge képességeinek komplex fejlesztése

- Egyéni fejlesztési terv készítése, a fejlődés dokumentálása
- A pedagógusok továbbképzéseken vegyenek részt, képezzék önmagukat és biztosítva legyen az egymástól való tanulás lehetősége

5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Előidéző tényezők:

- munkanélküli szülők
- a létminimum alatti havi jövedelemből él a család
- szűk élettér
- ingerszegény környezet
- italozó, bűnöző életmód
- gondozatlan a gyermek és az otthoni környezete, ami miatt folyamatosan fennáll a fertőzésveszély

A hátrányok enyhítését célzó tevékenységek:

- lehetőséget biztosítunk a folyamatos befogadásra
- adománygyűjtési akciók, a bajba jutott családok megsegítése, szükség esetén a fenntartó bevonásával
- a szülők tájékoztatása a szociális juttatásokról
- kedvezményes étkezés
- különböző programok (családi nap, alkotó óvónő- szülők fóruma, egészségnevelési hét, farsang)
- szoros az együttműködés az épületben működő bölcsődével, hiszen a gyerekek zöme innen érkezik hozzánk

6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Cél:

- személyiség fejlődésének koordinálása, a HH és HHH-s gyermekeknél személyiségük erősítése pozitív irányba
- helyes példamutatás a pedagógus életvitelén, viselkedésén keresztül
- családok sajátosságának figyelembe vétele
- differenciált képesség fejlesztés

Feladataink:

- hátrányok enyhítése
- prevenció
- folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel
- partneri együttműködés a jelzőrendszer tagjaival
- gyermekvédelmi esetek figyelemmel kísérése (bántalmazás, italozás, bűnözés)

Gyermekvédelem

*„...a gyermekvédelem egy adott ország azon komplex tevékenységrendszere, melyet a gyermeki szükségletek és jogok minél maradéktalanabb érvényesíthetősége érdekében alakítanak ki problémamegelőző és problémakezelő céllal."**

*Volentics Anna: Gyermekvédelem és reszocializáció /Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., 1996/

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról rögzíti a jelzőrendszer tagjait (intézmények gyámügyi előadóit, családgondozók, helyettes szülők, gyermekvédelmi felelősök, védőnő, orvos stb..) kötelező együttműködésüket, feladataikat a gyermek a családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.
A törvénymódosítás 2004-től kötelezővé tette az éves gyermekvédelmi tanácskozás szervezését minden településen, ahol a jelzőrendszer tagjai beszámolnak tevékenységükről, eredményeikről, problémáikról és javaslatot tesznek a fejlesztés érdekében. /A gyermekvédelmi tanácskozásra minden évben beszámolót készítünk./

Az óvodai gyermekvédelmi felelős a település jelzőrendszerének tagjai között van.
A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladatkörébe beletartozik. Munkájukat az óvodai gyermekvédelmi felelős fogja össze.

A település lakosságának összetételéből következik, hogy magas az óvodában a hátrányos helyzetű /HH/, valamint halmozottan hátrányos helyzetű /HHH/ gyermekek száma.

Óvodapedagógus feladatai:

a csoportban a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok dokumentációja (esetjelző lapok kitöltése, gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatos okiratok bekérése) kísérje figyelemmel a HH és HHH-s gyermekek felszerelését, ruházatát, ápoltságát hívja fel a szülők figyelmét a hiányosságokra, azok pótlására hiányzások esetén, az igazolások bekérése családok folyamatos figyelemmel kísérése, bármilyen változásjelzése szülő tájékoztatása a kedvezményekről, amit a törvény is lehetővé tesz gyermeki jogok érvényesülésének segítése

Ez irányú munkánkat hatékonyan befolyásolja:

- hogy a nevelőtestület 2 tagja felsőfokú gyógypedagógiai asszisztensi szakképesítéssel rendelkezik;
- a nevelőtestület tagja 1 fő szakvizsgázott óvodapedagógus „preventív, differenciált fejlesztés pedagógiai, pszichológiai alapjai" témakörben.

A munkatervben foglaltak alapján feladatunk:

- Házirendben megfogalmazni a szülői, gyermeki, pedagógiai jogokat és kötelességeket az óvodában.
- Minden 3. életévét betöltő gyermeket beóvodázni, ezt a törvényi változás is segíti.
- Év eleji felmérések /családlátogatások/ alapján feltárni az okokat, amelyek a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetre utalnak, segítségre, védelemre szorulnak.
- Pedagógiai eszközök segítségével törekedni a kóros hatások megelőzésére, megszüntetésére.
- Szükség esetén intézkedéseket tenni, esetjelző lapokon, tények közlése a hivatalos szerveknek.

Segíteni a rászoruló gyermekeket, kiemelten a cigány etnikumhoz tartozó gyermekeket. Megnyitni előttük a tartalmasabb élet lehetőségét. Támasszunk igényeket bennünk, tanítsuk őket az életben való tájékozódásra, a társadalmi követelményekhez való alkalmazkodásra.
Életkoruknak megfelelő differenciált, egyéni bánásmód a tevékenységekben, szabadidős játékokban.
Felkérésre esetmegbeszéléseken való részvétel a gyermekvédelmi felelős és az érintett óvónőkkel.
Szakellátást biztosítani a sajátos nevelési igényű gyermekek részére.

Sikerkritériumok a gyermekvédelmi munkában:

veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a prevenció hatékonysága,
a házirendben megfogalmazott jogok és kötelességek betartása, betartatása,
a család és óvoda közötti bizalmi kapcsolat fenntartása a szülővel való konfliktusmentes együttműködés kialakítása,
minden tanköteles és sajátos nevelési igényű gyermek önmagához képest fejlődjön úgy, hogy elérje az iskoláérettség fokát,
a családdal közösen szervezett programokon vegyenek minél többen részt.

Együttműködő szerveink

A gyermekvédelmi munkában érintett személyekkel, szervekkel való együttműködés:

egészségügyben dolgozó háziorvos és védőnő segítsége
a Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal való együttműködés

kapcsolat:

a Kisebbségi Önkormányzat képviselőjével,
a Pedagógiai Szakszolgálattal,
a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
a fenntartóval.

7. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Cél:

A kapcsolatteremtésben az óvodának van vezető szerepe. Az óvoda nyitottsága nemcsak beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek nevelőmunkában történő közvetlen betekintést. Ez mindkét fél számára /szülő –óvodapedagógus/ megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani. Az óvodapedagógusnak éppúgy szüksége van a nevelőmunkában a szülőktől érkező információkra, javaslatára, mint fordítva. A szülők többsége elfogadja, jónak tartja és támogatja munkánkat.

Feladatok:

Fontos részét képezi a kapcsolatnak a felvilágosító munka:

- a megfelelő gondoskodásról, gondozásról;
- étkeztetésről;
- egészségmegőrzésről;
- a gyermekek harmonikus fejlődésének mutatóiról

A szülőkkel való kapcsolattartás formái:

- Családlátogatások;
- Beiratkozáskor nyílt napok
- Egyéni beszélgetések /ezek a leghatékonyabbak/;
- Szülői értekezletek;
- Könyvajánlások;
- Ruhagyűjtési akció szervezése;
- Közös programok;
- Ünnepek – ünnepélyek;
- „Alkotó" óvónők – szülők fóruma egyéni igényeknek megfelelőn;
- Hitoktatás biztosítása az óvodában
- Fogadóóra

Az Szülői Szervezettel a kapcsolattartás formáit a Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti.
A szülői szervezet figyelemmel kíséri:

a gyermeki jogok érvényesülését az óvodában;
a pedagógiai munka eredményességét.

8. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei az első részben a 21. oldalon található.

9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Pedagógiai tevékenységünk alapköve az esélyegyenlőség, a befogadás. Ennek érdekében kötelességünk a megújulás, az újszerű nevelési eljárások keresése, gyakorlatban történő hasznosítása. a

- diszkriminációmentesség
- szegregációmentesség
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek társadalmi integrációjának támogatása
- a jelentkező gyermekek 100%-os felvétele
- szakképzett humán erőforrás
- szakirányú speciális ellátás biztosítása
- ingyenes ill. kedvezményes étkezés biztosítása rászorulóknak

Ezáltal: csökken a gyermekek közötti különbség, nő a gyermekek aktivitása, érdeklődése, a gyermekek a mindennapi élethez szükséges hasznos tudást szereznek. Hatékonyabbá válik az integrációs, differenciált nevelés. Megvalósul a hátrányos helyzetű gyermekek teljes be óvodáztatása. Egységesebbé válik az iskolába menő gyerekek kimeneti mérése.
Szervezettebbé és tudatosabbá válik a nevelők továbbképzésen szerzett ismereteinek átadása.
Erősödik a családokkal, iskolával, a szakszolgálattal, más nevelési intézményekkel, fenntartóval, a szociális és az egészségügyi hálózatokkal való kapcsolat, együttműködés.
Hatékonyabbá válik az információáramlás, a külső, belső értékelés és azok eredményeinek visszacsatolása.

10. A nevelőtestület által szükségesnek tartott elvek

A csoportok kialakításának elve

A *„Tevékenységközpontú óvodai nevelési program"* feladatrendszerének megvalósítása igényli bizonyos szakaszokban a csoportszerkezet időleges felbomlását. Szabadidős tevékenység alatt pl. egyazon időpontban több helyszínen, más korosztállyal – csoporttal együtt tartózkodhat a gyermek.
Célszerű a homogén csoportok kialakítása, hiszen a gyermekeknek egyes napszakokban módjuk van átélni a vegyes életkorú csoportok által felkínált spontán nevelési lehetőségeit is. Ezáltal:

- lerövidül a befogadás időszaka;
- családiasabb a légkör /testvér + rokoni kapcsolatok vehetők figyelembe/;
- az egyéni képességek fejlesztése a közösségi nevelés szempontjából előnyösebb;
- a nagyobbak sokat segítenek a kisebbeknek, így a nevelés minden területén több a minta;
- a szocializáció alapjai biztosítottak;
- a visszamaradó gyermekek problémája jobban megoldható.

A választott csoportformát az óvoda éves terve egyértelműsíti.

A csoportok szervezését befolyásoló tényezők:

- a családi háttér /a családok szociális, műveltségi viszonyai, a szülők nevelési törekvéseiből adódó különbségek/
- a gyermekek személyiségéből adódó problémák;
- a nevelőtestület tudatossága, problémaérzékenysége.

A nevelés tervezése

A céltudatos pedagógiai munka megkívánja, hogy a fejlesztést hosszú távon – rövid távon – a nevelők átgondolják.
Konkrét formában tervezni egy vagy kéthetes periódusokban célszerű.
Egy-egy csoportnak a tervét a csoporttal foglalkozó nevelők közösen készítik el, az adott csoportra vonatkoztatva.
Tervezésnél nem az ismeretanyag növelése, hanem a minél több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre tevődik a hangsúly.
A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok kompetenciájába tartozik – a Szervezeti és működési szabályzat rendező elveinek figyelembevételével – eldönteni, hogy a nevelési évet hogyan szakaszolják. A hosszú távú terv szakaszolásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni a nyári időszak más jellegét. A nyári időszak kiemelését indokolja, hogy a gyermekek többsége nem jár óvodába és a csoportok összevontan működnek.
Nevelőváltásnál – a tervezéshez – át kell tanulmányozni az előző évi gyermekekre vonatkozó feljegyzéseket.
A beóvodázott gyermekek családjait – a nevelés folyamatossága érdekében – meg kell látogatni, fel kell venni a gyermekek anamnézisét, és a tervezésnél figyelembe kell venni a szülők véleményét /amennyiben a szülőknek nincs jogos kifogásuk ez ellen/.
Az „átmenet" megkönnyítését szolgálja, az un. „családos óvodához szoktatás", de a nevelői beállítódás és a gyermek – szülő igény dönti el a megfelelő módszer alkalmazását.
A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok döntik el, hogy a nevelési év kezdetén mennyi időt hagynak az új gyermekek befogadására, a gyermekek spontán tevékenységekben és játékban való megfigyelésére, és mikor kezdik el a gyermekek nevelésében a komplex foglalkozások rendszerét alkalmazni. A megfigyelések időszakában rögzített nevelői megfigyelés adja a hosszú távú tervhez az alapot.

A hosszú távú tervezés rendezői elvei

- A tevékenységek alapritmusát az évszakváltás adja, melyeket ünnepek és hétköznapok tagolnak. Az éves tervezésnél ez a szempont nem kerülhető meg.
- A tevékenységközpontú óvodai nevelésben a gyermeki tevékenységeket és ezen belül a fejlesztést mindig 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük és integráljuk az adott témához tartozó ismereteket.
- A tevékenységek megtervezésekor figyelembe kell venni:
  - a pedagógiai programban felvázolt alapelveket;
  - a gyermekek szociokulturális hátterét;
  - a nevelés feltételrendszeré,
  - az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat
- A nevelők tervezéskor a fokozatosság, folyamatosság elveit követik.
- A tervet a nevelők testület által elfogadott csoportnaplóban rögzítik.

Rövid távú tervezés

- A csoportban dolgozó nevelők az éves terv alapján egy-két hétre lebontva konkretizálják a tevékenységet, a komplex foglalkozásokat.
- A rövid távú terv egyben a nevelő vázlata is, ezért a nevelési - szervezési feladatok elvét is tartalmazza.
- A gyermekek spontán kezdeményesei alakíthatják a tervet.
- Fontos, hogy a spontán gyermeki megnyilvánulásokat rendszerbe foglalja a nevelő.
- A négyes feladatrendszerben szereplő szabadidős és munka jellegű tevékenységek miatt fontos összehangolni a tervet a csoportoknak.
- Az együttműködést szükséges napra lebontva konkretizálni, mivel egy adott időszakban a gyermekek több helyszínen tevékenykednek.
- Rövid távú tervet a szülőkkel hirdetőtáblán meg lehet ismertetni.

11. Ünnepek, ünnepélyek

Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai ünnepek és hagyományok kulcsfontosságúak a nevelőmunkában. Segítenek az óvoda egyéni arculatának kialakításában, a társadalmi normák és szokások gyakorlásában, a társadalmi lénnyé válás folyamatában.
Az óvodai ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei.
Jó lehetőség a kevésbé aktív és elfoglalt szülőkkel való találkozásra és elbeszélgetésre.
A nyilvánosság miatt lehetőséget nyújt a saját arculat bemutatására, hű képet alkothatnak a szülők és érdeklődők az óvoda munkájáról. Ezáltal az intézmény menedzselés fontos láncszeme.
Az ünnepek kiemelik a résztvevőket a hétköznapokból, és ez által nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.

Az ünnepeket befolyásoló tényezők

Elegendő idő
Megfelelő hely
Megfelelő külső kísérő jelenségek /ajándék készítése, szépen és ízlésesen feldíszített helyiségek, öltözködés stb./
Az ünnepelés során használt eszközök, esztétikussága
Közös és egyéni szerepeltetés összhangja /a közös szereplés a domináns/
A felkészülésben a felnőttek és gyermekek együttműködése
A gyermeki önállóság megvalósulásának szintje.

Óvodai ünnepek, megemlékezések

Nyilvános ünnepeink
- Anyák napja, Évzáró ünnepély

Zárkörű ünnepeink
- Télapó ünnepély
- Karácsony
- Farsang
- Gyermeknap

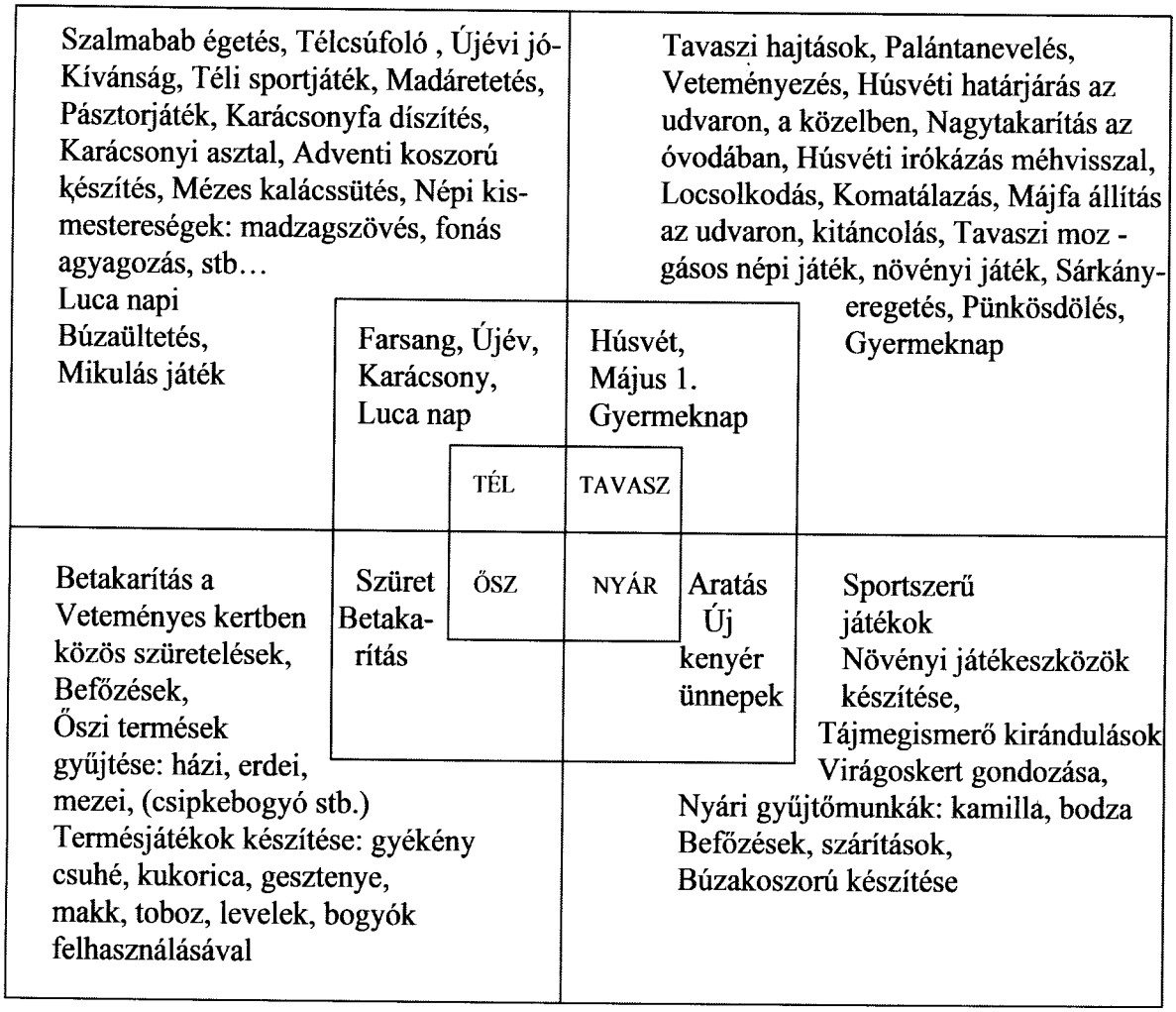
Hagyományos ünnepeink
- A gyermekek születésnapja /csoportonként/
- Az évszakváltásokhoz kapcsolódó ünnepek /39. oldal alapján/

Megemlékezéseink
- Március 15.
- Augusztus 20.
- Október 23.
- November Hálaadás napja

A nyilvános és zártkörű ünnepeket az óvoda éves munkaterve módosíthatja.

Egyéb rendezvények

Évente 1 alkalommal közös rendezvény /gyermeknap/ szervezése családokkal
Nyílt napok, bemutatók
„alkotó" óvónők-szülők fóruma.

Szalmabab égetés, Télcsúfoló , Újévi jókívánság, Téli sportjáték, Madáretetés, Pásztorjáték, Karácsonyfa díszítés, Karácsonyi asztal, Adventi koszorú készítés, Mézes kalácssütés, Népi kismestereségek: madzagszövés, fonás agyagozás, stb...
Luca napi Búzaültetés, Mikulás játék
Farsang, Újév, Karácsony, Luca nap
Húsvét, Május 1. Gyermeknap
Tavaszi hajtások, Palántanevelés, Veteményezés, Húsvéti határjárás az udvaron, a közelben, Nagytakarítás az óvodában, Húsvéti irókázás méhvisszal, Locsolkodás, Komatálazás, Májfa állítás az udvaron, kitáncolás, Tavaszi mozgásos népi játék, növényi játék, Sárkányeregetés, Pünkösdölés, Gyermeknap
TÉL
TAVASZ
ŐSZ
NYÁR
Betakarítás a Veteményes kertben közös szüretelések, Befőzések, Őszi termések gyűjtése: házi, erdei, mezei, (csipkebogyó stb.) Termésjátékok készítése: gyékény csuhé, kukorica, gesztenye, makk, toboz, levelek, bogyók felhasználásával
Szüret Betakarítás
Aratás Új kenyér ünnepek
Sportszerű játékok Növényi játékeszközök készítése, Tájmegismerő kirándulások Virágoskert gondozása, Nyári gyűjtőmunkák: kamilla, bodza Befőzések, szárítások, Búzakoszorú készítése

Legitimációs záradékok

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Diákönkormányzata képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a Diákönkormányzat a 2015. augusztus 24-én megtartott ülésén a pedagógiai program módosítását megtárgyalta, azzal egyetértett, s támogató véleménnyel elfogadásra és jóváhagyásra javasolja.

Tiszaroff, 2015. augusztus 24.

Nagy János
diákönkormányzatot segítő tanár

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda munkaközösségei képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a munkaközösségek a pedagógiai program – adott szakterületet érintő kérdéseiben – véleményezési jogukat gyakorolták, s támogató véleménnyel elfogadásra és jóváhagyásra javasolják.

Tiszaroff, 2015. augusztus 24.

Gulyás Mihályné
munkaközösség-vezető

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Nevelőtestülete képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület a 2015. augusztus 24-én megtartott értekezletén a szakmai munkaközösségek – szakterületüket érintő – véleményének kikérése után a pedagógiai program módosítását megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta és jóváhagyásra javasolja.

Tiszaroff, 2015. augusztus 24.

Maruzs Márta
nevelőtestület képviseletében

baptista
szeretetszolgálat
egyházi jogi személy

Nyilatkozat

Az **intézményfenntartó Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy képviseletében** - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 32.§ (1) bek. i.) pontja alapján – a **Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda** (5234 Tiszaroff, Szabadság út 39/b) **Pedagógiai Programját** jóváhagyom.

Budapest, 2015. augusztus 31.

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy * 8. *

P.H.

.....

Szenczy Sándor

elnök

1. sz. melléklet

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programjának melléklete:

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, mely arra utal, hogy a pedagógiai program felülvizsgálata, módosítása az Óvodai nevelés országos alapprogramjának változása miatt vált szükségessé, melynek hatályba lépése. 2018. IX.1.

A Pedagógiai Programot a következő pontokban kell kiegészíteni:

- az egészséges életmód alakítása terén új komponensekkel bővültek az óvoda nevelési feladatai (362/2012. (XII. 17.) Korm. rend. I. mell. III. cím)
- megjelenik az értékorientált közösségi nevelés terminusa (362/2012. (XII. 17.) Korm. rend. I. mell. III. cím)
- új feladat az óvodák számára a Kárpát-medencei magyarság nemzethez tartozásának erősítése érdekében a szórványmagyarság óvodáival való szakmai kapcsolatépítés (362/2012. (XII. 17.) Korm. rend. I. mell. IV. cím)
- a hazafias és közösségi nevelés hangsúlyosabbá válik az egyes konkrét nevelési feladatokban (362/2012. (XII. 17.) Korm. rend. I. mell V. cím)

A Pedagógiai program 109. oldalán található az óvodai nevelési feladata, melyben alpontokban:

• az egészséges életmódra nevelés

• érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása

• az anyanyelvi, értelmi fejlesztés- és nevelés megvalósítása

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának nemrég elfogadott módosítása értelmében az óvodákban is hangsúlyosabb feladattá válik a nemzeti identitástudat erősítése. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja.

A Pedagógiai Program 113. oldalán található Az óvodai élet tevékenységi formái azzal egészül ki:

• a hazaszeretetről és a keresztény kulturális értékekről. Ezen felül komolyabb figyelmet kell kapjanak a népmesék, a nép játékok, a hagyományos versek, mondókák, dalok, valamint a magyar történelmet feldolgozó mondák.

• az óvodának erősíteni kell majd kapcsolataikat a határon túli magyar óvodákkal

Intézményünk a határon túli kapcsolatok mellett különös figyelmet fordít a helyi kisebbségi közösség (Kisebbségi Önkormányzat) tevékenységével és segítő működésével.

Ez településünk helyzetét tekintve nehezen megoldható, de bízva a helyzetünk javulásában, erre hathatós intézkedéseket tudunk hozni.

Ezen kiegészítések és módosítások megvalósítása során el kell érnünk azt, hogy a gyermekeink, tanulóink egymás között nyíltak és őszinték legyenek, az óvoda és az iskola nevelői szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Tiszaroff, 2018. augusztus 27.

Patocskai László
igazgató

Legitimációs záradékok

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Diákönkormányzata képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a Diákönkormányzat a 2018. augusztus 27-én megtartott ülésén a pedagógiai program 1. sz. mellékletének módosítását megtárgyalta, azzal egyetértett, s támogató véleménnyel elfogadásra és jóváhagyásra javasolja.

Tiszaroff, 2018. augusztus 27.

Nagy János
diákönkormányzatot segítő tanár

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda munkaközösségei képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a munkaközösségek a pedagógiai program – adott szakterületet érintő kérdéseiben – véleményezési jogukat gyakorolták, s támogató véleménnyel elfogadásra és jóváhagyásra javasolják.

Tiszaroff, 2018. augusztus 27.

Gulyás Mihályné
munkaközösség-vezető

Nyilatkozat

A Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda Nevelőtestülete képviseletében és felhatalmazása alapján aláírásommal tanúsítom, hogy a pedagógiai program elkészítéséhez és elfogadásához előírt egyetértési jogát gyakorolta. A Nevelőtestület a 2018. augusztus 27-én megtartott értekezletén a szakmai munkaközösségek – szakterületüket érintő - véleményének kikérése után a pedagógiai program 1. sz. mellékletének módosítását megtárgyalta, az abban foglaltakkal egyetértett, azt elfogadta és jóváhagyásra javasolja.

Tiszaroff, 2018. augusztus 27.

Maruzs Márta
nevelőtestület képviseletében

Nyilatkozat

Az **intézményfenntartó Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy képviseletében** – a **Tiszaroffi Baptista Általános Iskola és Óvoda** (5234 Tiszaroff, Szabadság út 39/b) **Pedagógiai Programját** a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Óvodai nevelés országos alapprogramjának változása miatt az 1. sz. melléklet kiegészítéseivel jóváhagyom.

Budapest, 2018. augusztus 31.

.....

Szenczy Sándor

elnök